

Bruxelles, 11. listopada 2019.
(OR. en)

13048/19
ADD 1

FRONT 272
COMIX 464

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavni tajnik Europske komisije, potpisao g. Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Datum primitka:	10. listopada 2019.
Za:	g. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	C(2019) 7131 final - Annex
Predmet:	PRILOG PREPORUCI KOMISIJE o uspostavi zajedničkog „Praktičnog priručnika za službenike graničnog nadzora” kojim se koriste nadležna tijela država članica pri obavljanju graničnih kontrola osoba i o zamjeni Preporuke Komisije C(2006) 5186 od 6. studenoga 2006.

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument C(2019) 7131 final - Annex.

Priloženo: C(2019) 7131 final - Annex

Bruxelles, 8.10.2019.
C(2019) 7131 final

ANNEX

PRILOG

PREPORUCI KOMISIJE

**o uspostavi zajedničkog „Praktičnog priručnika za službenike graničnog nadzora”
kojim se koriste nadležna tijela država članica pri obavljanju graničnih kontrola osoba i
o zamjeni Preporuke Komisije C(2006) 5186 od 6. studenoga 2006.**

PRILOG

Praktični priručnik za službenike graničnog nadzora

PRVI DIO – DEFINICIJE	5
DRUGI DIO – GRANIČNA KONTROLA	12
ODJELJAK I.: Postupci granične kontrole	12
1. Kontrola na graničnim prijelazima	12
2. Kontrole osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije.....	17
3. Kontrole državljana trećih zemalja pri ulasku	23
4. Pretraživanja u Schengenskom informacijskom sustavu (SIS) i bazi podataka o ukradenim i izgubljenim putnim ispravama (SLTD).....	32
5. Posebna pravila za kontrolu određenih kategorija osoba.....	37
5.1. Šefovi država	37
5.2. Piloti zrakoplova	37
5.3. Pomorci	38
5.4. Nositelji diplomatskih ili službenih putovnica i članovi međunarodnih organizacija	39
5.5. Stanovnici pograničnog područja na koje se odnose propisi o režimu malograničnog prometa	41
5.6. Maloljetnici	42
5.7. Učenici iz trećih zemalja koji imaju boravište u jednoj od država članica EU-a ili u trećoj zemlji čiji državljani ne podliježu obvezi posjedovanja viza	44
5.8. Prekogranični radnici	45
5.9. Turisti s ADS-om	46
5.10. Službe spašavanja, policija, vatrogasne postrojbe i službenici graničnog nadzora	47
5.11. <i>Offshore</i> radnici	47
5.12. Osobe premještene unutar društva	47
5.13. Istraživači i članovi njihovih obitelji	49
5.14. Studenti	53
6. Otiskivanje pečata u putne isprave	55
7. Popuštanje u režimu kontrole.....	59
8. Zabrana ulaska	60
9. Vize za koje se zahtjevi podnose na granici, uključujući i pomorce u tranzitu, i odbijanje izdavanja tih viza	70
10. Poništavanje i ukidanje viza	71
11. Posebne tranzitne sheme	71

12.	Tražitelji azila/podnositelji zahtjeva za međunarodnu zaštitu	73
13.	Unošenje podataka na granici	76
14.	Suradnja s drugim službama	77
15.	Označivanje krivotvorenih isprava	77
16.	Provjera autentičnosti podataka pohranjenih u biometrijskoj putovnici.....	78
17.	Valjanost unosa podataka o djeci u putovnice roditelja.....	78
ODJELJAK II.: Kopnene granice		79
1.	Kontrole cestovnog prometa	79
2.	Kontrole u željezničkom prometu.....	82
3.	Malogranični promet.....	85
ODJELJAK III.: Zračne granice		86
1.	Kontrole u zračnoj luci	86
2.	Kontrola na uzletištim.....	91
3.	Kontrole osoba na privatnim letovima.....	92
ODJELJAK IV.: Morske granice.....		92
1.	Opći postupci kontrole u pomorskom prometu	92
2.	Kontrola brodova za kružna putovanja	95
3.	Kontrola izletničke plovidbe.....	98
4.	Kontrola plovila za obalni ribolov	99
5.	Kontrola na trajektnim linijama.....	100
6.	Teretne linije između luka koje se nalaze na području bez nadzora unutarnjih granica.....	101
ODJELJAK V.: Kontrola plovidbe unutarnjim vodama.....		101
1.	Plovidba unutarnjim vodama	101
TREĆI DIO: ZAŠTITA DRŽAVNE GRANICE		103
1.	Svrha zaštite	103
2.	Metode zaštite	103
ČETVRTI DIO: POPIS RELEVANTNIH PRAVNIH INSTRUMENATA		105
DODATAK A		110
Postupak obavješćivanja		110
DODATAK B		112
Procjena rizika.....		112

UVOD

Glavni je cilj schengenske suradnje stvaranje područja bez nadzora unutarnjih granica¹. Kako bi se to ostvarilo, potrebni su učinkovit nadzor vanjskih granica² i primjena odgovarajućih pratećih mjera u područjima kao što su policijska i pravosudna suradnja te vizna politika. Međutim, odredbe o nadzoru vanjskih granica primjenjuju se i na unutarnje granice u dva slučaja. Prvi se odnosi na situacije u kojima proces uklanjanja nadzora unutarnjih granica na tim unutarnjim granicama još nije dovršen³. Nadzor se na tim granicama mora provoditi u skladu s odredbama glave II. Zakonika o schengenskim granicama⁴. Drugi se slučaj odnosi na situacije u kojima schengenska država koja u cijelosti primjenjuje schengensku pravnu stečevinu privremeno ponovno uvodi nadzor unutarnjih granica⁵. Relevantne odredbe glave II. tada se primjenjuju *mutatis mutandis* jer unutarnje granice ne postaju vanjske granice⁶.

Cilj je ovog Praktičnog priručnika za službenike graničnog nadzora utvrditi smjernice, najbolju praksu i preporuke koje se odnose na obavljanje dužnosti službenika graničnog nadzora u schengenskim državama. Priručnik bi službenicima graničnog nadzora trebao služiti i kao vodič pri donošenju mjera i odluka duž granica na koje se primjenjuju odredbe o vanjskim granicama. Sadržaj ovog Priručnika uglavnom se odnosi na kontrolu osoba na granici, a temelji se na instrumentima Unije kojima se uređuju prelazak granica (posebno na Zakoniku o schengenskim granicama), izdavanje viza, pravo na slobodno kretanje u skladu s pravom Unije i zahtjev za azil. Popis pravnih akata kojima se uređuju područja obuhvaćena ovim Priručnikom nalazi se u dijelu IV.

Kad se u ovom Priručniku upućuje na druge vrste kontrole koje se mogu ili trebaju obavljati na granici (na primjer carinska, fitosanitarna ili zdravstvena kontrola), na te vrste kontrola primijenit će se odgovarajuće nacionalno zakonodavstvo i zakonodavstvo Unije. U svakom slučaju, schengenske države trebale bi uvijek osigurati blisku suradnju među različitim tijelima koja obavljaju nadzor na granicama i suradnju s tijelima koja nadzor obavljaju unutar državnog područja.

¹ Unutarnje granice kako su definirane u članku 2. stavku 1. Zakonika o schengenskim granicama.

² Vanjske granice kako su definirane u članku 2. stavku 2. Zakonika o schengenskim granicama.

³ Članak 3. stavak 2. Akta o pristupanju iz 2003. (Cipar), članak 4. stavak 2. Akta o pristupanju iz 2005. (Bugarska i Rumunjska) i članak 4. stavak 2. Akta o pristupanju iz 2012. (Hrvatska).

⁴ Uredba (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama), SL L 77, 23.3.2016., str. 1.

⁵ Članak 32. Zakonika o schengenskim granicama.

⁶ Vidjeti osobito Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o primjeni glave III. (Unutarnje granice) Uredbe (EZ) br. 562/2006 o Zakoniku Zajednice o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama).

Ovim se Priručnikom ne stvaraju pravne obveze za schengenske države niti uvode nova pravila i dužnosti za službenike graničnog nadzora ili druge osobe na koje bi se mogao odnositi. Pravno obvezujuće učinke proizvode samo pravni akti na kojima se ovaj Priručnik temelji ili na koje se u njemu upućuje te na koje se može pozivati pred nacionalnim sudovima.

PRVI DIO – DEFINICIJE

1. **SCHENGENSKE DRŽAVE (države članice EU-a koje provode schengensku pravnu stečevinu u vezi s vanjskim granicama i *zemlje pridružene Schengenu*):**

1. Belgija	11. <i>Island</i>	21. <i>Norveška</i>
2. Bugarska	12. Italija	22. Austrija
3. Češka	13. Cipar	23. Poljska
4. Danska	14. Latvija	24. Portugal
5. Njemačka	15. <i>Lihtenštajn</i>	25. Rumunjska
6. Estonija	16. Litva	26. Slovenija
7. Grčka	17. Luksemburg	27. Slovačka
8. Španjolska	18. Mađarska	28. Finska
9. Francuska	19. Malta	29. Švedska
10. Hrvatska	20. Nizozemska	30. <i>Švicarska</i>

Irskoj i Ujedinjenoj Kraljevini dopuštena je primjena nekih dijelova schengenske pravne stečevine, ali u ograničenom broju područja (policajska i pravosudna suradnja u kaznenim pitanjima) koja ne uključuju nadzor vanjskih granica. Stoga za potrebe ovog Priručnika, koji je usmjeren na pitanja u vezi s granicama te je namijenjen službenicima graničnog nadzora, Irska i Ujedinjena Kraljevina nisu obuhvaćene pojmom „schengenske države”.

2. DRŽAVE ČLANICE EU-A:

1. Belgija	11. Hrvatska	20. Austrija
2. Bugarska	12. Italija	21. Poljska
3. Češka	13. Cipar	22. Portugal
4. Danska	14. Latvija	23. Rumunjska
5. Njemačka	15. Litva	24. Slovenija
6. Estonija	16. Luksemburg	25. Slovačka
7. Irska	17. Mađarska	26. Finska
8. Grčka	18. Malta	27. Švedska
9. Španjolska	19. Nizozemska	28. Ujedinjena Kraljevina
10. Francuska		

3. POSEBNE SITUACIJE SCHENGENSKIH DRŽAVA KOJE JOŠ NE PRIMJENJUJE SCHENGENSKU PRAVNU STEČEVINU U CIJELOSTI

Bugarska, Hrvatska, Cipar i Rumunjska još ne primjenjuju schengensku pravnu stečevinu u cijelosti i nadzor njihovih granica s ostalim schengenskim državama još nije ukinut.

Te zemlje na svim svojim granicama primjenjuju pravila iz glave II. Zakonika o schengenskim granicama.

Primjenjuju se sljedeća posebna pravila:

- kontrole na granicama (npr. s obzirom na duljinu boravka, vizu, boravišnu dozvolu, količinu sredstava za uzdržavanje) obavljaju se u odnosu na vlastito državno područje;
- odredbe koje se odnose na Zakonik o vizama ne primjenjuju se na Bugarsku, Hrvatsku, Cipar i Rumunjsku. Stoga upućivanje na schengensku vizu ne uključuje vize koje izdaje neka od te četiri schengenske države;

– odredbe o VIS-u primjenjivat će se na Bugarsku i Rumunjsku tek kada se počne primjenjivati Odluka (EU) 2017/1908 od 12. listopada 2017. o provedbi određenih odredbi schengenske pravne stečevine koje se odnose na vizni informacijski sustav u Republici Bugarskoj i Rumunjskoj⁷ i to s ograničenjima predviđenima tom odlukom (pregledavanje ograničeno na čitanje);

– odredbe o SIS-u ne primjenjuju se na Cipar; u cijelosti se primjenjuju na Bugarsku i Rumunjsku u skladu s Odlukom Vijeća 2010/365/EU od 29. lipnja 2010. o primjeni odredbi schengenske pravne stečevine koje se odnose na Schengenski informacijski sustav u Republici Bugarskoj i Rumunjskoj⁸ i Odlukom Vijeća (EU) 2018/934 o provedbi preostalih odredbi schengenske pravne stečevine koje se odnose na Schengenski informacijski sustav u Republici Bugarskoj i Rumunjskoj⁹; djelomično se primjenjuju na Hrvatsku u skladu s odredbama Odluke Vijeća (EU) 2017/733 od 25. travnja 2017. o primjeni odredbi schengenske pravne stečevine koje se odnose na Schengenski informacijski sustav u Republici Hrvatskoj¹⁰;

– schengenske države koje još ne primjenjuju schengensku pravnu stečevinu u cijelosti jednostrano mogu priznati određene isprave kao jednakovrijedne njihovoj nacionalnoj vizi za tranzit ili namjeravani kratkotrajni boravak na njihovim državnim područjima¹¹.

Kada se upućuje na „schengenske države koje u cijelosti primjenjuju schengensku pravnu stečevinu” ili na „područje bez nadzora unutarnjih granica”, u to nisu uključeni Bugarska, Hrvatska, Cipar i Rumunjska.

4. **Zemlje EGP-a:** Norveška (NO), Island (IS) i Lihtenštajn (LI).
5. **„Područje bez nadzora unutarnjih granica”** odnosi se na područje koje obuhvaća državna područja schengenskih država koje u cijelosti primjenjuju schengensku pravnu stečevinu (i stoga ne uključuje Bugarsku, Hrvatsku, Cipar i Rumunjsku).
6. **„Osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije¹²”** državljani su država članica EU-a, zemalja EGP-a i Švicarske te članovi njihovih obitelji (bez obzira na državljanstvo) koji se nalaze u njihovoj pratnji ili su im se pridružili.

⁷ SL L 269, 19.10.2017., str. 39.–43.

⁸ SL L 166, 1.7.2010., str. 17.

⁹ SL L 165, 2.7.2018., str. 37.–39.

¹⁰ SL L 108, 26.4.2017., str. 31.

¹¹ SL L 157, 27.5.2014., str. 23.

7. **„Članovi obitelji građana EU-a, EGP-a ili Švicarske s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije”** znači, bez obzira na to kojeg su državljanstva:
- bračni drug (neovisno o spolu bračnog druga¹³) ili partner s kojim građanin EU-a/EGP-a/Švicarske ima registriranu zajednicu koja je sklopljena na temelju zakonodavstva neke države članice EU-a ili schengenske države, a ta je zajednica prema zakonodavstvu države članice EU-a ili schengenske države domaćina izjednačena s bračnom zajednicom;
 - izravni potomci koji nisu navršili 21 godinu ili su uzdržavanici te izravni potomci bračnog druga ili registriranog partnera;
 - izravni srodnici u uzlaznoj liniji koji su uzdržavanici te izravni srodnici u uzlaznoj liniji bračnog druga ili registriranog partnera koji su uzdržavanici.
8. **„Građanin EU-a”** je svaka osoba s državljanstvom države članice Europske unije.
9. **„Državljanin treće zemlje”** je svaka osoba koja nije osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije.
10. **„Službenik graničnog nadzora”** je bilo koja službena osoba koja je u skladu s nacionalnim pravom raspoređena na granični prijelaz ili duž granice ili u neposrednu blizinu te granice i koja, u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom, izvršava zadaće nadzora granice.
11. **„Nadzor državne granice”** znači aktivnost koja se provodi na granici isključivo kao odgovor na pokušaj prelaska ili na čin prelaska granice, neovisno o svim drugim okolnostima, a sastoji se od granične kontrole i zaštite državne granice.
12. **„Granična kontrola”** znači kontrola koja se provodi na graničnim prijelazima kako bi se osiguralo da se osobama i njihovim prijevoznim sredstvima te predmetima koje posjeduju može odobriti ulazak na državno područje ili izlazak s državnog područja schengenskih država.
13. **„Sustavne kontrole provjerama u relevantnim bazama podataka”** znači provjere u relevantnim bazama podataka koje provode službenici graničnog nadzora za sve

¹² Članak 2. stavak 5. Uredbe (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama).

¹³ Presuda Suda Europske unije od 5. lipnja 2018., predmet C-673/16, Coman.

osobe (osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije i državljani trećih zemalja) koje prelaze vanjske granice pri njihovom ulasku ili izlasku.

14. **„Relevantne baze podataka”** znači baze podataka koje službenici graničnog nadzora moraju provjeriti kada provode sustavne kontrole svih osoba koje prelaze vanjske granice. One uključuju:

- Schengenski informacijski sustav „SIS” (dio o ispravama i dio koji je relevantan za procjenu predstavlja li predmetna osoba prijetnju za javni poredak, unutarnju sigurnost, javno zdravlje ili međunarodne odnose schengenskih država),
- Interpolovu bazu podataka o ukradenim i izgubljenim putnim ispravama (SLTD),
- nacionalne baze podataka koje sadržavaju informacije o ukradenim, otuđenim, izgubljenim i poništenim putnim ispravama.

Službenici graničnog nadzora mogu obavljati provjere i u drugim nacionalnim i Interpolovim bazama podataka.

15. **„Ciljane kontrole provjerama u relevantnim bazama podataka”** znači kontrole u relevantnim bazama podataka na temelju analize rizika, koje se provode samo nad nekim osobama s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije na određenim graničnim prijelazima ako se primjenjuje odstupanje od načela sustavne kontrole.
16. **„Ostale kontrole osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije”** jesu kontrole osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije koje ne podliježu ciljanim kontrolama provjerama u relevantnim bazama podataka ako se primjenjuje privremeno odstupanje od sustavne kontrole; točnije, riječ je o provjeri identiteta nositelja te valjanosti i vjerodostojnosti putne isprave nositelja.
17. **„Temeljite kontrole”** znači kontrole kojima se podvrgavaju državljani trećih zemalja.
18. **„Kontrole druge linije”** znači dodatne kontrole koje se mogu provesti na posebnim mjestima udaljenima od mjesta na kojima se provode kontrole nad svim osobama („prva linija”).
19. **„Unaprijed dostavljene informacije o putnicima (API)”** jesu podaci koji se prikupljaju u skladu s Direktivom Vijeća 2004/82/EZ.

20. **„Zaštita državne granice”** znači zaštita granice između graničnih prijelaza i zaštita graničnih prijelaza izvan utvrđenog radnog vremena kako bi se spriječilo da osobe izbjegnu graničnu kontrolu.
21. **„Tražitelj azila” ili „podnositelj zahtjeva za azil”** znači državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja je podnijela zahtjev za azil o kojem još nije donesena konačna odluka.
22. **„Zahtjev za međunarodnu zaštitu”** znači zahtjev koji podnosi državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva tražeći od schengenske države zaštitu, a može se smatrati da traži status izbjeglice ili supsidijarne zaštite.
23. **„Izbjeglica”** je državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja je, zbog osnovanog straha od progona na temelju rase, vjeroispovijesti, nacionalnosti, političkog mišljenja ili pripadnosti određenoj društvenoj skupini, izbjegla iz zemlje čiji je državljani te nije u mogućnosti ili zbog takvog straha ne želi iskoristiti zaštitu te države, ili osoba bez državljanstva koja se nalazi izvan države prethodnog uobičajenog boravišta, a koja se zbog istih prethodno navedenih razloga ili zbog takvog straha ne može vratiti u tu državu.
24. **„Osoba koja ispunjava uvjete za supsidijarnu zaštitu”** znači državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja ne ispunjava uvjete za dobivanje statusa izbjeglice, ali za koju se opravdano vjeruje da bi, ako se vrati u svoju matičnu zemlju ili, ako se radi o osobi bez državljanstva, u državu prethodnog uobičajenog boravišta, bila izložena stvarnoj opasnosti od trpljenja ozbiljne nepravde kako je utvrđeno člankom 15. Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011., te koja nije u mogućnosti ili, zbog takve opasnosti, ne želi staviti se pod zaštitu te države.
25. **„Osoba bez državljanstva”** znači osoba koja prema važećim zakonima nije državljani nijedne države.
26. **„Prijetnja javnom zdravlju”** znači bolest koja može izazvati epidemiju u smislu Međunarodnih zdravstvenih propisa Svjetske zdravstvene organizacije te druge infekcijske bolesti ili zarazne parazitske bolesti ako su predmetom zaštitnih odredbi

koje se primjenjuju na državljane država članica. Dodatne pojedinosti potražiti u smjernicama o prijetnjama javnom zdravlju¹⁴.

27. **„Viza”** znači odobrenje koje schengenska država koja u cijelosti primjenjuje schengensku pravnu stečevinu izdaje u svrhu:
- (a) tranzita preko državnog područja ili namjeravanog boravka na državnom području koje pripada području bez nadzora unutarnjih granica u trajanju od najviše 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana koje prethodi svakom danu boravka na području bez nadzora unutarnjih granica;
 - (b) tranzita preko međunarodnih tranzitnih područja zračnih luka schengenskih država koje u cijelosti primjenjuju schengensku pravnu stečevinu.
28. **„Nacionalna viza za kratkotrajni boravak”** znači odobrenje koje izdaje schengenska država koja schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuje u cijelosti u svrhu ostvarenja namjeravanog boravka na državnom području te schengenske države u trajanju od najviše 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180- dana.
29. **„Viza s ograničenom područnom valjanošću”** znači viza koja vrijedi samo za državno područje jedne ili više schengenskih država koje u cijelosti primjenjuju schengensku pravnu stečevinu, ali ne za sve schengenske države.
30. **„Zrakoplovno-tranzitna viza”** znači viza koja vrijedi za tranzit preko međunarodnih tranzitnih područja jedne ili više zračnih luka schengenskih država koje u cijelosti primjenjuju schengensku pravnu stečevinu.
31. **„Nacionalna zrakoplovno-tranzitna viza”** znači viza koja vrijedi za tranzit preko međunarodnih tranzitnih područja jedne ili više zračnih luka schengenske države koja još ne primjenjuje schengensku pravnu stečevinu u cijelosti.
32. **„Viza za dugotrajni boravak”** znači nacionalna viza koju izdaje jedna od schengenskih država koja u cijelosti primjenjuje schengensku pravnu stečevinu za boravke dulje od tri mjeseca u skladu s Uredbom (EU) br. 265/2010 ili u skladu s drugim pravom Unije ili nacionalnim pravom.

¹⁴

Dodatne pojedinosti potražiti u smjernicama o prijetnjama javnom zdravlju, dio II. odjeljak I. točka 3.6.

DRUGI DIO – GRANIČNA KONTROLA

ODJELJAK I.: Postupci granične kontrole

1. KONTROLA NA GRANIČNIM PRIJELAZIMA

1.1. Glavna je svrha kontrole na graničnim prijelazima provjeriti ispunjavaju li sve osobe koje prelaze granicu uvjete za ulazak na državno područje schengenskih država. U slučaju državljana trećih zemalja provjeravaju se uvjeti za ulazak ([vidjeti odjeljak I. točku 3.](#)). Kad je riječ o građanima EU-a i članovima njihovih obitelji, nadzor je usmjeren osobito na provjeru imaju li te osobe pravo slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije koje se temelji na Direktivi 2004/38. Posebna pravila primjenjuju se i na određene kategorije osoba ([vidjeti odjeljak I. točku 3.2.](#)).

1.2. Sve osobe, i građani EU-a/EGP-a/Švicarske i državljani trećih zemalja, moraju se podvrgnuti sustavnim kontrolama provjerama u relevantnim bazama podataka pri prelasku vanjskih granica¹⁵. Te baze podataka uključuju:

- SIS (dio o ispravama i dio koji je relevantan za procjenu predstavlja li predmetna osoba prijetnju za javni poredak, unutarnju sigurnost, javno zdravlje ili međunarodne odnose schengenskih država);
- SLTD;
- nacionalne baze podataka koje sadržavaju informacije o ukradenim, otuđenim, izgubljenim i poništenim putnim ispravama.

Službenici graničnog nadzora mogu obavljati provjere i u drugim nacionalnim i Interpolovim bazama podataka.

Odstupanja od tog pravila sustavne kontrole provjerom u relevantnim bazama podataka moguća su na kopnenim i morskim granicama u određenim uvjetima ([vidjeti odjeljak I. točku 2.3.](#)) uz poštovanje posebnog postupka za obavješćivanje o tom odstupanju ([vidjeti Prilog I.](#)) i procjenu rizika ([vidjeti Prilog II.](#)).

Na zračnim granicama odstupanja su bila moguća samo tijekom općeg prijelaznog razdoblja od šest mjeseci (tj. do 7. listopada 2017.). Nakon 7. listopada 2017. dodatno prijelazno razdoblje moglo se tražiti samo u zračnim lukama suočenima s

¹⁵ SL L 74, 18.3.2017., str. 1.

posebnim infrastrukturnim problemima u provedbi novih pravila (najkasnije do 7. travnja 2019.), podložno odobrenju Komisije. Nakon 7. travnja 2019. odstupanja na zračnim granicama više nisu bila moguća.

- 1.3. Svim osobama koje žele prijeći granicu moraju biti zajamčena temeljna prava sadržana u Europskoj konvenciji o ljudskim pravima i Povelji o temeljnim pravima Europske unije. Pri nadzoru državne granice u potpunosti se moraju poštovati zabrana nečovječnog i ponižavajućeg postupanja i zabrana diskriminacije, koje su sadržane u člancima 3. i 14. Europske konvencije o ljudskim pravima odnosno u člancima 4. i 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

Službenici graničnog nadzora pri obavljanju svojih zadaća moraju u potpunosti poštovati ljudsko dostojanstvo uz zabranu bilo kakve diskriminacije na temelju spola, rase, boje kože, etničkog ili socijalnog podrijetla, genetskih osobina, jezika, vjeroispovijesti ili uvjerenja, političkog ili bilo kakvog drugog mišljenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovine, rođenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije. Svaka mjera koju poduzimaju obavljajući svoje zadaće mora biti razmjerna cilju koji se tim mjerama želi postići.

Svi putnici imaju pravo na informacije o vrsti nadzora i pravo da se s njima postupi profesionalno, prijateljski i uljudno, u skladu s primjenjivim međunarodnim pravom, pravom Unije i nacionalnim pravom.

Sve putnike mora se obavijestiti o pravima ispitanika u vezi s obradom njihovih osobnih podataka u kontekstu graničnog nadzora, uključujući provjere u bazama podataka (npr. baze podataka SIS i VIS). Primjenjiva su EU-ova pravila o zaštiti osobnih podataka, osobito Opća uredba o zaštiti podataka i Direktiva o zaštiti podataka u vezi s obradom osobnih podataka od strane tijela za izvršavanje zakonodavstva¹⁶, te pravila o zaštiti podataka iz pravne stečevine koja se odnosi na SIS i VIS¹⁷.

¹⁶ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka), SL L 119, 4.5.2016., str. 1.; Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP, SL L 119, 4.5.2016., str. 89.

¹⁷ Odluka Vijeća 2007/533/PUP od 12. lipnja 2007. o osnivanju, radu i korištenju druge generacije Schengenskog informacijskog sustava (SIS II); Uredba (EZ) br. 1987/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006 o uspostavi, djelovanju i korištenju druge generacije Schengenskog informacijskog sustava (SIS II); Uredba (EZ) br. 767/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o viznom informacijskom sustavu (VIS) i razmjeni podataka među državama članicama o vizama za kratkotrajni boravak (Uredba o VIS-u).

- 1.4. Ako osoba koja se podvrgava kontroli to zatraži, službenik graničnog nadzora koji obavlja kontrolu trebao bi joj pokazati svoju značku te dati identifikacijski broj policijskog službenika i, ako je to u okolnostima dopušteno, svoje ime. Ako postoje razlozi za pretpostavku da bi službenik graničnog nadzora zbog toga mogao imati teškoća, (na primjer, zbog prijetnji odmazdom), može odbiti dati svoje ime. U tom slučaju obvezno se daje samo broj značke te naziv i adresa njegova nadležnog tijela.
- 1.5. Za učinkovit nadzor državne granice službenik graničnog nadzora koji zapovijeda graničnim prijelazom mora razmjestiti dovoljan broj odgovarajućeg osoblja. Službenici graničnog nadzora uvijek moraju osigurati ravnotežu između, s jedne strane, potrebe da se osobama koje ispunjavaju uvjete za ulazak, a takva je velika većina putnika (npr. turisti, poslovne osobe, studenti itd.), osigura neometan prelazak granice i, s druge strane, potrebe da neprestano budu na oprezu kako bi uočili osobe koje predstavljaju opasnost za javni poredak i unutarnju sigurnost te potencijalne nezakonite imigrante. Potreba za oprezom osobito se odnosi na situaciju kada se primjenjuje odstupanje od načela sustavne kontrole provjerom u relevantnim bazama podataka. Na graničnim prijelazima na kojima se ne primjenjuje odstupanje službenici graničnog nadzora moraju provoditi sustavne kontrole svih osoba koje prelaze vanjske granice provjerom u relevantnim bazama podataka pri ulasku i izlasku.

*** Savjeti za službenike graničnog nadzora kad obavljaju granične kontrole:**

- pri uzimanju putne isprave uvijek prvo pogledajte putnikovo lice (pokušajte zapamtiti što više uočljivih obilježja na njegovu licu);
- usporedite putnikova obilježja s fotografijom i opisom koji se nalaze u putnoj ispravi te ih usporedite i s vizom kad je to potrebno (to može pomoći izdavanju varalica);
- temeljito pregledajte putnu ispravu kako biste isključili mogućnost da se radi o krivotvorini (brojeve, tisak i perforaciju stranica, unesene žigove i pečate, jesu li u putovnicu unesene i druge osobe; putnik treba objasniti sve ispravke na ispravi, a posebno one na stranici s osobnim podacima).

Sustavno obavite provjere u relevantnim bazama podataka; dok to činite nastavite održavati kontakt i promatrajte kako se putnik ponaša te kakve su njegove reakcije (npr. je li uznemiren, agresivan, pretjerano spreman na suradnju); kod provjere u viznom informacijskom sustavu upotrijebite broj naljepnice na vizi u kombinaciji s provjerom otisaka prstiju nositelja vize, a posjedovanje oznake VIS-0 provjerava se samo upotrebom naljepnice vize;

- sve putnike mora se obavijestiti o pravima ispitanika u vezi s obradom njihovih osobnih podataka u kontekstu graničnog nadzora, uključujući provjere u bazama podataka (npr. baze podataka SIS i VIS). Primjenjiva su pravila EU-a o zaštiti osobnih podataka¹⁸. Službenik graničnog nadzora trebao bi putniku dati informacije o pravima na pristup podacima, ispravak netočnih podataka i brisanje nezakonito pohranjenih podataka. Službenik graničnog nadzora trebao bi putniku dati kontaktne podatke nadležnih nacionalnih tijela, uključujući tijela za zaštitu podataka, kako bi mu omogućio da ostvari svoja prava¹⁹;
- prije nego što otisnete pečat kada je to potrebno, provjerite je li osoba prekoračila dozvoljeno razdoblje boravka (tj. 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana) tijekom posljednjeg boravka na području bez nadzora unutarnjih granica ili na državnom području Bugarske, Hrvatske, Cipra ili Rumunjske zasebno. Napominjemo da se na državljane trećih zemalja koji su članovi obitelji građana EU-a, EGP-a i Švicarske primjenjuju posebne odredbe (vidjeti odjeljak II. točku 2.1.2.);
- putnika nemojte ispitivati kao da je mogući zločinac ili nezakoniti imigrant.

¹⁸ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka), SL L 119, 4.5.2016., str. 1.; Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP, SL L 119, 4.5.2016., str. 89. i Odluka Vijeća 2007/533/PUP od 12. lipnja 2007. o osnivanju, radu i korištenju druge generacije Schengenskog informacijskog sustava (SIS II); Uredba (EZ) br. 1987/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20 prosinca 2006. o uspostavi, djelovanju i korištenju druge generacije Schengenskog informacijskog sustava (SIS II); Uredba (EZ) br. 767/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o viznom informacijskom sustavu (VIS) i razmjeni podataka među državama članicama o vizama za kratkotrajni boravak (Uredba o VIS-u).

¹⁹ Informirati ih se može i plakatom ili letkom. Letak ili plakat mora biti dostupan na svim službenim jezicima Unije i na jeziku (jezicima) zemalja koje graniče s predmetnim schengenskim državama.

Svako pitanje treba odvagnuti i postaviti ga prijateljski;

- pitanja koja postavlja putnik ne treba smatrati nametljivima te na njih treba odgovoriti ljubazno i iznoseći činjenice.

2. KONTROLE OSOBA S PRAVOM SLOBODNOG KRETANJA U SKLADU S PRAVOM UNIJE

2.1. Osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije podvrgavaju se sustavnim kontrolama provjerom u relevantnim bazama podataka pri ulasku i izlasku, točnije:

- u SIS-u (dio o ispravama i dio koji je relevantan za procjenu predstavlja li predmetna osoba prijetnju za javni poredak, unutarnju sigurnost, javno zdravlje ili međunarodne odnose schengenskih država),
- u SLTD-u,
- u nacionalnim bazama podataka koje sadržavaju informacije o ukradenim, otuđenim, izgubljenim i poništenim putnim ispravama.

Službenici graničnog nadzora mogu obavljati provjere i u drugim nacionalnim i Interpolovim bazama podataka.

Za putovnice i putne isprave koje imaju medij za pohranu iz članka 1. stavka 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2252/2004 provjerava se vjerodostojnost podataka na čipu.

2.1.1. Ako postoje sumnje u pogledu vjerodostojnosti putne isprave ili identiteta njezina nositelja, provodi se provjera najmanje jednog od biometrijskih identifikatora integriranih u putovnice i putne isprave izdane u skladu s Uredbom (EZ) br. 2252/2004. Ako je moguće, takva provjera provodi se i u pogledu putnih isprava koje nisu obuhvaćene tom uredbom.

2.1.2. Državljanima trećih zemalja koji su članovi obitelji građana EU-a, EGP-a i Švicarske imaju pravo na boravak u državi članici u razdoblju od najviše tri mjeseca ako imaju valjanu putovnicu i ako su u pratnji ili se pridružuju građaninu EU-a, EGP-a ili Švicarske bez ograničenja od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana.

Napominjemo da državljani trećih zemalja koji su članovi obitelji građana EU-a, EGP-a i Švicarske imaju pravo biti u pratnji ili se pridružiti građaninu EU-a, EGP-a ili Švicarske u uzastopnim razdobljima od najviše tri mjeseca po schengenskoj državi bez ikakvih uvjeta ili formalnosti (s izuzetkom obveze posjedovanja vize za državljane treće zemlje iz zemlje koja podliježe obvezi posjedovanja vize).

Ako član obitelji putuje sam, počinje se primjenjivati ili se ponovno počinje primjenjivati uobičajeni režim u pogledu duljine kratkotrajnog boravka jer više nisu ispunjeni uvjeti za ostvarivanje olakšica u pogledu slobodnog kretanja građana EU-a, EGP-a i Švicarske i njihovih obitelji.

Prethodni boravci na području bez nadzora unutarnjih granica osoba koje su u pratnji ili se pridružuju građaninu EU-a, EGP-a ili Švicarske ne bi se trebali uzeti u obzir pri izračunu usklađenosti s pravilom od 90 dana u svakom razdoblju od 180 dana, koje se primjenjuje samo na kratkotrajni boravak.

*** Primjeri**

Državljanin Indije oženjen za državljanku Francuske u pratnji supruge može provesti tri mjeseca u Njemačkoj, dva mjeseca u Španjolskoj i tri mjeseca u Italiji, čime boravi na području bez nadzora unutarnjih granica u ukupnom uzastopnom razdoblju od osam mjeseci.

Državljanin Japana oženjen je za državljanku Estonije i nikada prije nije bio u EU-u. Državljanin Japana u pratnji estonske supruge dolazi u Italiju na mjesec dana. Nakon tih mjesec dana estonska supruga napusti Italiju i vrati se u Japan iz poslovnih razloga. Državljanin Japana sam može ostati još 90 dana (primjenjuje se ograničenje od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana).

Državljanin Kine oženjen za državljanku Švedske sam provodi 15 dana u Austriji iz poslovnih razloga. Zatim mu se pridruži supruga koja je državljanka Švedske i provode mjesec dana u Portugalu. Nakon tih mjesec dana supruga iz Švedske napusti EU. Državljanin Kine sam može ostati još 75 dana u razdoblju od 180 dana (primjenjuje se ograničenje od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana, ali vrijeme boravka zajedno s

građankom EU-a (u ovom slučaju razdoblje od mjesec dana) ne bi trebalo brojati pri procjenjivanju ograničenja od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana).

2.2. Pronalaženje podatka u SIS-u ili drugim relevantnim bazama podataka samo po sebi nije osnova za zabranu ulaska osobama s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije ([vidjeti odjeljak I. točku 8.3.](#) o pravilima koja se primjenjuju na zabranu ulaska korisnicima prava slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije).

2.3. Ciljane kontrole provjerom u relevantnim bazama podataka moguće su samo ako bi sustavne kontrole nerazmjerno utjecale na protok prometa na određenim kopnenim i morskim graničnim prijelazima i nakon procjene rizika povezanih s javnim poretком, unutarnjom sigurnošću, javnim zdravljem ili međunarodnim odnosima bilo koje schengenske države. (Dodatne informacije o postupku obavješćivanja potražiti u [Prilogu I.](#))

U tim bi se situacijama trebali upotrebljavati opći pokazatelji rizika za strane terorističke borce koje je Komisija utvrdila zajedno sa schengenskim državama i relevantnim agencijama kako bi se definiralo koje osobe treba podvrgnuti ciljanoj kontroli.

Od 7. listopada 2017. do 7. travnja 2019. ciljane kontrole mogle su se provoditi samo u određenim zračnim lukama suočenima s posebnim infrastrukturnim problemima u provedbi novih pravila za koje je Komisija odobrila odstupanje (međutim, sustavne kontrole provjerom u relevantnim bazama podataka morale su se provoditi u predmetnim zračnim lukama kada obujam prometa i vrijeme čekanja nisu ometali protok prometa). Nakon 7. travnja 2019. više nisu bila moguća odstupanja za zračne granice.

2.4. Ako se primjenjuju takve ciljane kontrole, osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije koje se ne podvrgavaju ciljanim kontrolama provjerom u relevantnim bazama podataka podvrgavaju se „drugim kontrolama osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije” kako bi se utvrdio identitet osobe na temelju predočanja putne isprave. Te „druge kontrole” sastoje se od brze i jednostavne provjere valjanosti putne isprave za prelazak granice i, prema potrebi,

prisutnosti znakova krivotvorenja upotrebom tehničkih sredstava. Ako postoje sumnje u vezi s putnom ispravom ili ako postoje naznake da bi osoba mogla predstavljati prijetnju za javni poredak, unutarnju sigurnost, javno zdravlje ili međunarodne odnose schengenskih država, službenik graničnog nadzora mora pretražiti relevantne baze podataka iz članka 8. stavka 2. točaka (a) i (b) Zakonika o schengenskim granicama.

- 2.5. Kontrole provjerom u relevantnim bazama podataka mogu se obavljati unaprijed na temelju podataka o putnicima primljenih u skladu s Direktivom Vijeća 2004/82/EZ ili u skladu s drugim zakonom Unije ili nacionalnim zakonom. Ako se te kontrole provode unaprijed na temelju podataka o putnicima, unaprijed zaprimljeni podaci na graničnom se prijelazu uspoređuju s podacima u putnoj ispravi. Provjeravaju se i identitet i državljanstvo predmetne osobe te vjerodostojnost i valjanost putne isprave za prelazak granice.
- 2.6. Kako bi se osigurale učinkovite granične kontrole, ako postoje sumnje u pogledu vjerodostojnosti putne isprave ili identiteta njezina nositelja, provjerava se najmanje jedan od biometrijskih identifikatora integriranih u putne isprave izdane u skladu s Uredbom (EZ) br. 2252/2004. Ako je moguće, ta se provjera obavlja i u slučaju putnih isprava koje nisu obuhvaćene tom uredbom (putovnice EU-a i putne isprave koje izdaju države članice EU-a koje su se izuzele iz njezine primjene: Irska i Ujedinjena Kraljevina te putovnice i putne isprave koje izdaju treće zemlje). Podatke o provjeri autentičnosti podataka pohranjenih u biometrijskoj putovnici [potražiti u odjeljku I. točki 16.](#)
- 2.7. Kako bi se izbjeglo da se osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije dvaput podvrgavaju tim sustavnim kontrolama na kopnenim graničnim prijelazima s Rumunjskom, Bugarskom i Hrvatskom, granična tijela mogu na temelju procjene rizika odlučiti da se kontrole provjerom u relevantnim bazama podataka pri izlasku provode samo na nesustavnoj osnovi. Zasad se taj dogovor može primjenjivati na kopnene granice između:
- Bugarske i Grčke,
 - Rumunjske i Mađarske,

- Bugarske i Rumunjske,
- Hrvatske i Slovenije,
- Hrvatske i Mađarske.

2.8. Osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije u pravilu mogu prijeći granicu neke schengenske države na temelju sljedećih isprava:

- građani EU-a, EGP-a i Švicarske: na temelju osobne iskaznice ili putovnice,
- članovi obitelji građana EU-a, EGP-a i Švicarske koji su državljani neke treće zemlje: na temelju putovnice. Možda će morati imati i vizu ako su državljani trećih zemalja čiji državljani podliježu [obvezi posjedovanja vize](#), osim ako imaju:
 - valjanu [boravišnu dozvolu](#) koju je izdala schengenska država koja u cijelosti primjenjuje schengensku pravnu stečevinu,
 - ili valjanu boravišnu iskaznicu koju je na temelju članka 10. i članka 20. Direktive 2004/38/EZ izdala schengenska država koja u cijelosti primjenjuje schengensku pravnu stečevinu, neovisno o tome jesu li u pratnji građanina EU-a ili EGP-a ili mu se pridružuju²⁰,
 - ili, ako su u pratnji građanina ili se pridružuju građaninu EU-a ili EGP-a koji je iskoristio pravo na slobodno kretanje i boravište na temelju Direktive 2004/38/EZ²¹, valjanu [boravišnu](#) iskaznicu koju je na temelju članka 10. i članka 20. Direktive 2004/38/EZ izdala Irska, Ujedinjena Kraljevina ili schengenska država koja još ne primjenjuje schengensku pravnu stečevinu u cijelosti.

*** Primjeri**

Slovačka državljanka boravi u Njemačkoj sa svojim suprugom iz Kine. Putuju u Francusku. S obzirom na to da kineski suprug ima njemačku boravišnu iskaznicu izdanu u skladu s člankom 10. Direktive, nema potrebe za ulaznom vizom u skladu s Direktivom ili Zakonikom o schengenskim granicama.

²⁰

Članak 6. stavak 1. točka (b) u vezi s člankom 2. stavkom 16. točkom (a) Zakonika o schengenskim granicama.

²¹

Treba napomenuti da službe Komisije trenutačno procjenjuju to tumačenje prema kojem su nositelji boravišne iskaznice izuzeti od obveze posjedovanja vize samo ako su u pratnji građanina EU-a ili mu se pridružuju.

Njemački državljanin boravi u Njemačkoj sa svojom suprugom Kineskinjom. Putuju u Španjolsku. S obzirom na to da kineska supruga ima njemačku boravišnu dozvolu izdanu u skladu s nacionalnim pravom države članice schengenskog prostora, nema potrebe za ulaznom vizom u skladu sa Zakonikom o schengenskim granicama.

Slovačka državljanka boravi u Rumunjskoj sa svojim kineskim suprugom. Putuju u Francusku. S obzirom na to da kineski suprug ima rumunjsku boravišnu iskaznicu izdanu u skladu s člankom 10. Direktive, izuzet je od obveze posjedovanja vize u skladu s Direktivom.

Slovački državljanin boravi u Irskoj sa svojom kineskom suprugom. Kineska supruga posjeduje boravišnu iskaznicu koju je Irska izdala u skladu s člankom 20. Direktive i putuje sama u Francusku. Budući da putuje sama, mora zatražiti vizu kako bi ušla u Francusku.

Član obitelji koji mora posjedovati vizu može imati i dvije putovnice, odnosno važeću putovnicu (bez vize) i nevažeću putovnicu u kojoj se nalazi važeća viza.

Za daljnje informacije o posebnim pravilima za članove obitelji građana EU-a, EGP-a i Švicarske vidjeti [dio III. Priručnika za obradu zahtjeva za izdavanje viza i izmjenu izdanih viza](#), dalje u tekstu „Priručnik o vizama”.

Napomena: na temelju Sporazuma o slobodnom kretanju osoba između Europske zajednice i njezinih država članica s jedne strane i **Švicarske Konfederacije** s druge strane, prethodno navedenim obuhvaćeni su i svi zaposlenici, bez obzira na to čije državljanstvo imaju, osoba koje pružaju usluge i integrirane su u švicarsko tržište rada ili u tržište rada jedne od država članica EU-a, a radi pružanja usluga upućeni su na rad na državno područje jedne od tih država članica EU-a (članak 17. Priloga I. Sporazumu).

Na temelju Sporazuma o Europskom udruženju slobodne trgovine isto se pravilo primjenjuje i na zaposlenike osoba koje pružaju usluge i integrirane su u švicarsko tržište rada ili u tržište rada jedne od država članica EGP-a, bez obzira na to čije državljanstvo imaju, a radi pružanja usluga upućeni su na rad na državno područje jedne od država članica EGP-a.

- 2.9. Međutim, ako osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije nema potrebne putne isprave ili vizu, a ona je obvezna, predmetna schengenska država toj osobi, prije nego što je vrati, mora pružiti svaku razumnu mogućnost da nabavi potrebne isprave ili da joj se te isprave dostave unutar razumnog vremenskog roka ili da nekim drugim sredstvima potvrdi ili dokaže da ima pravo slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije.

Ako putnik predoči putnu ispravu bez strojno čitljive zone i postoji sumnja o njegovu identitetu, treba provesti kontrolu druge linije.

** Pravna osnova – sudska praksa:*

– [Direktiva 2004/38/EZ \(članci 4., 5. i 27.\)](#)

– [Zakonik o schengenskim granicama \(članak 8.\)](#)

– [Sporazum između Europske zajednice i njezinih država članica, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, o slobodnom kretanju osoba, 21. lipnja 1999.](#)

– [Presuda Suda od 25. srpnja 2002., predmet C-459/99, MRAX protiv Belgije](#)

– [Presuda Suda od 17. veljače 2005., predmet C-215/03, Salah Oulane protiv Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie](#)

– [Presuda Suda od 31. siječnja 2006., predmet C-503/03, Komisija protiv Španjolske](#)

3. KONTROLE DRŽAVLJANA TREĆIH ZEMALJA PRI ULASKU

- 3.1. Uvjeti za ulazak koje moraju ispuniti državljani trećih zemalja pri ulasku na državno područje schengenskih država sljedeći su:

- a) posjedovanje valjanih putnih isprava na temelju kojih se odobrava prelazak granice, pri čemu je isprava valjana još najmanje tri mjeseca nakon planiranog datuma odlaska iz schengenskih država (iako se u opravdanim hitnim slučajevima ta obveza može ukinuti) te mora biti izdana u prethodnih deset godina;
- b) posjedovanje valjane vize, ako je obvezna, osim ako državljaniin treće zemlje ima valjanu boravišnu dozvolu koju je izdala neka schengenska država koja u cijelosti primjenjuje schengensku pravnu stečevinu, koja se smatra jednakovrijednom vizi ili

vizi za dugotrajan boravak. Ta jednakovrijednost ne vrijedi za privremene dozvole koje se izdaju dok se čeka procjena prvog zahtjeva za boravišnu dozvolu ili zahtjeva za azil;

- c) obrazloženje svrhe i uvjeta boravka u schengenskoj državi (schengenskim državama) koju posjećuju, uključujući i posjedovanje dovoljno sredstava za uzdržavanje, kako za vrijeme trajanja namjeravanog boravka tako i za povratak u zemlju podrijetla (ili za tranzit do treće zemlje za koju su sigurni da će ih prihvatiti, na primjer jer im je ta zemlja izdala boravišnu dozvolu), ili mogućnost zakonitog pribavljanja tih sredstava;
- d) nisu osobe za koje je u Schengenskom informacijskom sustavu (SIS) izdano upozorenje u svrhu zabrane ulaska;
- e) nisu osobe koje se smatra prijetnjom za javni poredak, unutarnju sigurnost, javno zdravlje ili međunarodne odnose bilo koje od schengenskih država. To posebno vrijedi ako u nacionalnim bazama podataka ne postoji upozorenje za zabranu ulaska predmetnim osobama.

** Pravna osnova:*

- [Zakonik o schengenskim granicama \(članak 6.\)](#)
- [Uredba \(EU\) br. 265/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. ožujka 2010. o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i Uredbe \(EZ\) br. 562/2006 u vezi s kretanjem osoba s vizom za dugotrajni boravak](#)
- [Uredba \(EU\) 2018/1806 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o popisu trećih zemalja čiji državljani moraju imati vizu pri prelasku vanjskih granica i zemalja čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva](#)
- [Odluka br. 565/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uvođenju pojednostavljenog režima kontrole osoba na vanjskim granicama na temelju jednostranog priznanja od strane Bugarske, Hrvatske, Cipra i Rumunjske određenih isprava kao jednakovrijednih njihovim nacionalnim vizama za tranzit ili namjeravani boravak na njihovim državnim područjima koji ne premašuje 90 dana u svakom razdoblju od 180 dana i stavljanju izvan snage odluka 895/2006/EZ i 582/2008/EZ](#)

Poveznice:

- [popis trećih zemalja čiji državljani za prelazak vanjskih granica moraju imati vize i trećih zemalja čiji su državljani izuzeti od te obveze](#)
- [informacije o nacionalnim odstupanjima od zahtjeva za posjedovanje vize](#)
- [zajednički popis trećih zemalja čiji državljani moraju imati zrakoplovno-tranzitnu vizu pri tranzitu preko međunarodnog tranzitnog područja zračnih luka na državnom području država članica](#)
- [popis trećih zemalja čiji državljani moraju imati zrakoplovno-tranzitnu vizu pri tranzitu preko međunarodnog tranzitnog područja zračnih luka na državnom području jedne države članice](#)
- [popis boravišnih dozvola koje nositeljima omogućuju tranzit preko zračnih luka država članica bez obveze posjedovanja zrakoplovno-tranzitne vize](#)

3.2. Državljanima trećih zemalja obvezno se podvrgavaju temeljitoj kontroli, koja se mora obaviti kako je opisano u nastavku. Međutim, na sljedeće kategorije osoba primjenjuju se posebna pravila:

- a) šefovi država i članovi njihovih delegacija ([odjeljak I. točka 5.1.](#));
- b) piloti zrakoplova i ostali članovi posade ([odjeljak I. točka 5.2.](#));
- c) pomorci ([odjeljak I. točka 5.3.](#));
- d) nositelji diplomatskih, službenih ili servisnih putovnica i članovi međunarodnih organizacija ([odjeljak I. točka 5.4.](#));
- e) stanovnici pograničnog područja na koje se odnose propisi o malograničnom prometu ([odjeljak I. točka 5.5.](#));
- f) maloljetnici ([odjeljak I. točka 5.6.](#));
- g) učenici iz trećih zemalja koji imaju boravište u jednoj od država članica ili u nekoj trećoj zemlji koja ne podliježe viznom režimu ([odjeljak I. točka 5.7.](#));
- h) prekogranični radnici ([odjeljak I. točka 5.8.](#));
- i) turisti s ADS-om (ADS – Approved Destination Status – Status odobrenog turističkog odredišta) ([odjeljak I. točka 5.9.](#));
- j) spasilačke službe, policija, vatrogasci i službenici graničnog nadzora ([odjeljak I. točka 5.10.](#));

k) *offshore* radnici ([odjeljak I. točka 5.11.](#)).

Kontrola **osoba bez državljanstva i izbjeglica** obavlja se na isti način kao i kontrola svih ostalih državljana trećih zemalja (vidjeti odjeljak I. točku 12. o tražiteljima azila).

Službenik graničnog nadzora bez odgode uzima i prenosi podatke o otiscima prstiju svakog državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva uhićene u vezi s nezakonitim prelaskom vanjske granice schengenske države ako osoba ima najmanje 14 godina i ako nije vraćena natrag.

Napomena: za kontrolu državljana trećih zemalja koji su članovi obitelji građana EU-a, EGP-a ili Švicarske (osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije) vidjeti [odjeljak I. točku 2.8.](#)

** Pravna osnova:*

– [Uredba \(EU\) br. 603/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi sustava „Eurodac” za usporedbu otisaka prstiju \(članak 14.\)](#)

** Poveznice:*

– [isprave koje osobama bez državljanstva i izbjeglicama izdaju schengenske države](#)
– [informacije o nacionalnim odstupanjima od zahtjeva za posjedovanje vize](#)

3.3. Službenici graničnog nadzora moraju **sustavno kontrolirati** državljane trećih zemalja provjerom u sljedećim bazama podataka:

- u SIS-u (dio o ispravama i dio koji je relevantan za procjenu predstavlja li predmetna osoba prijetnju za javni poredak, unutarnju sigurnost, javno zdravlje ili međunarodne odnose schengenskih država),
- u SLTD-u,
- u nacionalnim bazama podataka koje sadržavaju informacije o ukradenim, otuđenim, izgubljenim i poništenim putnim ispravama.

Službenici graničnog nadzora mogu obavljati provjere i u drugim nacionalnim i Interpolovim bazama podataka.

3.4. Kontrole provjerom u relevantnim bazama podataka mogu se obavljati unaprijed na temelju podataka o putnicima primljenih u skladu s Direktivom Vijeća 2004/82/EZ ili u

skladu s drugim zakonom Unije ili nacionalnim zakonom. Ako se te kontrole provode unaprijed na temelju podataka o putnicima, unaprijed zaprimljeni podaci na graničnom se prijelazu uspoređuju s podacima u putnoj ispravi. Provjeravaju se i identitet i državljanstvo predmetne osobe te vjerodostojnost i valjanost putne isprave za prelazak granice.

- 3.5. Za putovnice i putne isprave koje sadržavaju medij za pohranu provjerava se vjerodostojnost podataka na čipu, ovisno o dostupnosti valjanih potvrda. Pri kontroli biometrijskih putovnica trebalo bi provjeriti autentičnost i cjelovitost podataka pohranjenih na mikročipu. Kako bi se provjerilo je li podatke na čip unijelo ovlašteno tijelo i je li ih tko neovlašteno mijenjao, sadržaj čipa trebalo bi provjeriti pasivnom autentifikacijom. Potvrdu potpisnika isprave trebalo bi provjeriti usporedbom s odgovarajućom pouzdanom potvrdom CSCA zemlje koja je izdala ispravu. Ako dostupna oprema to omogućuje, autentifikaciju čipa treba upotrebljavati za provjeru njegove vjerodostojnosti.

- 3.6. Državljanima trećih zemalja obvezno se podvrgavaju temeljitoj kontroli.

Pri ulasku temeljita kontrola sastoji se od provjere toga jesu li ispunjeni svi uvjeti za ulazak, tj.:

- provjere posjeduje li državljani treće zemlje [ispravu ili isprave koje služe za prelazak granice](#) kojima nije istekla valjanost i uz koje se, ako je to primjenjivo, nalaze potrebna [viza](#), [boravišna dozvola](#) ili viza za dugotrajan boravak.

Državljanin treće zemlje koji mora posjedovati vizu može putovati s dvije putovnice, odnosno s važećom putovnicom (bez vize) i nevažećom putovnicom u kojoj se nalazi važeća viza,

- sustavne provjere u relevantnim bazama podataka ([vidjeti odjeljak I. točku 1.5. četvrtu alineju](#)) i provjere postoji li vjerojatnost da bi njegovo prijevozno sredstvo i predmeti koje prevozi mogli ugroziti javni red, unutarju sigurnost, javno zdravlje ili međunarodne odnose bilo koje od schengenskih država. Tom se provjerom mora obuhvatiti neposredna provjera podataka i upozorenja o osobama i predmeta sadržanih u Schengenskom informacijskom sustavu (SIS) i nacionalnim zbirkama podataka te mjere koje se moraju poduzeti, prema potrebi, kao rezultat upozorenja,

- pregleda ulaznog i izlaznog pečata u putnoj ispravi predmetnog državljanina treće zemlje, kako bi se usporedbom datuma ulaska i izlaska provjerilo je li ta osoba već prekoračila trajanje najduljeg dopuštenog boravka na području bez nadzora unutarnjih granica ili na državnom području Bugarske, Hrvatske, Cipra ili Rumunjske zasebno, tj. 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana koje prethodi svakom danu boravka,
- provjere podataka o mjestu polaska i odredištu predmetnog državljanina treće zemlje i provjere svrhe njegova namjeravanog boravka te, prema potrebi, provjere odgovarajuće dokazne isprave,
- provjere imaju li državljani trećih zemalja dovoljno sredstava za uzdržavanje za trajanje i svrhu namjeravanog boravka te za povratak u njihovu zemlju podrijetla ili za tranzit do treće zemlje, ili jesu li u mogućnosti ta sredstva zakonito pribaviti. Za ocjenjivanje sredstava za uzdržavanje u obzir se moraju uzeti referentni iznosi koje schengenske države same određuju,
- provjera dostatnih sredstava za uzdržavanje može se izvršiti na temelju gotovine, putničkih čekova i kreditnih kartica u posjedu državljanina treće zemlje. Jamstvene izjave, ako su predviđene nacionalnim zakonodavstvom, [i jamstvena pisma/pozivi domaćina](#), kako su definirani nacionalnim zakonodavstvom, kada državljanin treće zemlje boravi kod domaćina, također mogu biti dokaz o dostatnosti sredstava za uzdržavanje,
- valjanost kreditne kartice može se provjeriti kod trgovačkog društva izdavatelja ili s pomoću drugih mogućnosti koje su dostupni na graničnom prijelazu (npr. mjenjačnice),
- poziv domaćina može se provjeriti tako da se izravno obrati domaćinu ili da se putem nacionalnih točaka za kontakt države članice boravišta domaćina provjere dobre namjere domaćina.

*** Smjernice u pogledu pojma „prijetnja javnom zdravlju” kao razloga za zabranu ulaska**

Tim je pojmom obuhvaćena „bilo koja bolest koja može izazvati epidemiju u smislu Međunarodnih zdravstvenih propisa (IHR) Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) te

druge infektivne bolesti ili zarazne parazitske bolesti ako su predmetom zaštitnih odredbi koje se primjenjuju na državljane schengenskih država”.

Za potrebe ovog Priručnika sve prijetnje zdravlju europskih građana te sve odluke o učinkovitim mjerama koje treba poduzeti ocjenjivat će se i donositi putem mreže za epidemiološki nadzor i suzbijanje zaraznih bolesti u Zajednici, koja je uspostavljena Odlukom 1082/2013/EU i njezina sustava ranog upozorenja i odgovora (EWRS) te Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC), koji je uspostavljen Uredbom (EZ) br. 851/2004 o osnivanju Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti. Tijela EWRS-a sastoje se od javnih zdravstvenih tijela država članica i rade na državnoj razini zajedno s priznatim nacionalnim nadzornim institutima. Procjenu tog rizika obavlja ECDC (ecdc.europa.eu).

Stoga bi tijela svake države članice EU-a koja su nadležna za provedbu zdravstvenih mjera uvijek trebala biti uključena, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i zakonodavstvom Unije u području javnog zdravlja i u skladu s postupcima koje utvrđuje svaka schengenska država, u procjenu opasnosti za javno zdravlje, kako bi se dopustio ili zabranio ulazak na granici.

*** Smjernice o izračunu trajanja boravka**

Za 90 dana u razdoblju od 180 dana dan ulaska računa se kao prvi dan boravka na području bez nadzora unutarnjih granica, a dan izlaska računa se kao posljednji dan boravka na tom području. Za Bugarsku, Hrvatsku, Cipar i Rumunjsku to odgovara danu ulaska na državno područje svake od tih schengenskih država i danu izlaska iz tog područja. Pojam „bilo koji” podrazumijeva primjenu „pomičnog” referentnog razdoblja od 180 dana, računajući retroaktivno svaki dan boravka u zadnjem razdoblju od 180 dana, kako bi se provjerilo poštuje li se i dalje uvjet maksimalno dozvoljenog boravka od 90 dana u razdoblju od 180 dana. To znači da se u slučaju odsutnosti u neprekinutom razdoblju od 90 dana dozvoljava novi boravak u trajanju do 90 dana. Vidjeti: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/docs/short_stay_schengen_calculator_user_manual_en.pdf.

Za izračun razdoblja boravka dopuštenog na temelju novih pravila može se upotrijebiti „kalkulator kratkotrajnog boravka” dostupan na internetskim stranicama Europske komisije/GU-a HOME (https://ec.europa.eu/home-affairs/content/visa-calculator_en ili verzija preuzeta s aplikacije CIRCA). Priručnik za korisnike sadržava informacije o novim pravilima, upotrebi kalkulatora i praktične primjere. Vidjeti: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/index_en.htm.

Taj način računanja kratkotrajnih boravaka, koji se primjenjuje od 18. listopada 2013., ne primjenjuje se na sporazume o ukidanju vize sklopljene između EU-a i Antigve i Barbude, Bahama, Barbadosa, Brazila, Svetog Kristofora i Nevisa, Mauricijusa i Sejšela u odnosu na koje se primjenjuje definicija („tri mjeseca unutar šestomjesečnog razdoblja nakon datuma prvog ulaska”). Duljina boravka državljanina zemalja izvan EU-a koji putuju s vizom izdanom u skladu sa sporazumima o pojednostavljenju viznog postupka sklopljenih između EU-a i trećih zemalja obračunava se prema novoj metodi obračuna s obzirom na to da u tim sporazumima postoji upućivanje na „90 dana u razdoblju od 180 dana.”

Razdoblja boravka na temelju boravišne dozvole ili vize za dugotrajan boravak ne uzimaju se u obzir pri izračunu trajanja kratkog boravka (pri procjeni usklađenosti s pravilom od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana). Ta odredba stoga državljanima trećih zemalja koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize omogućuje da zakonito ostanu na području schengenskih država koje u cijelosti primjenjuju pravnu stečevinu i da posjete *druge* schengenske države osim države koja je izdala vizu za dugotrajan boravak/boravišnu dozvolu. Međutim, regulacija stalnog, neprekinutog boravka u schengenskoj državi koji je dulji od 90 dana u jednoj schengenskoj državi izvan je područja primjene schengenske pravne stečevine. To pripada nacionalnom pravu ili bilateralnim sporazumima i u tim bi slučajevima predmetna schengenska država trebala poštovati vlastita pravila o produljenju boravka.

3.6.1. Temeljite kontrole na izlasku sastoje se od:

- provjere posjeduje li državljanin treće zemlje valjanu ispravu za prelazak granice,
- provjere putne isprave radi otkrivanja znakova krivotvorenja,

- provjere smatra li se državljanin treće zemlje prijetnjom javnom redu, unutarnjoj sigurnosti ili međunarodnim odnosima bilo koje schengenske države obveznim sustavnim kontrolama provjerom u relevantnim bazama podataka,
- za putovnice i putne isprave koje sadržavaju medij za pohranu provjerava se vjerodostojnost podataka na čipu, ovisno o dostupnosti valjanih potvrda. Pri kontroli biometrijskih putovnica trebalo bi provjeriti vjerodostojnost i cjelovitost podataka pohranjenih na mikročipu. Kako bi se provjerilo je li podatke na čip unijelo ovlašteno tijelo i je li ih tko neovlašteno mijenjao, sadržaj čipa trebalo bi provjeriti pasivnom autentifikacijom. Potvrdu potpisnika isprave trebalo bi provjeriti usporedbom s odgovarajućom pouzdanom potvrdom CSCA zemlje koja je izdala ispravu. Ako dostupna oprema to omogućuje, autentifikaciju čipa treba upotrebljavati za provjeru njegove vjerodostojnosti.

3.6.2. Dodatne kontrole na izlasku mogu uključivati:

- provjeru posjeduje li osoba valjanu vizu, ako je obvezna, osim ako ta osoba ima valjanu boravišnu dozvolu koju izdaje schengenska država ili valjanu vizu za dugotrajni boravak ili druge isprave kojima se odobrava boravak ili ponovni ulazak na njihovo državno područje,
- provjeru je li osoba prekoračila najdulje dopušteno trajanje boravka.

3.7. Od državljanina trećih zemalja koji imaju valjanu boravišnu dozvolu u pravilu ne bi trebalo tražiti da dokazuju svrhu namjeravanog boravka niti da posjeduju sredstva za uzdržavanje. Međutim, ostale kontrole – osobito pregledavanje putnih i boravišnih isprava, pretrage u SIS-u i nacionalnim bazama podataka – moraju se provesti onako kako je objašnjeno u [odjeljku I. točkama 1.2. i 3.6.2.](#)

3.8. Kako se postupak kontrole u prvoj liniji kod kabine na ulazu/izlazu ne bi usporavao te ako postoji potreba za dodatnim provjerama, prethodno navedene temeljite kontrole mogu se obaviti na mjestu koje je odvojeno od tih kabina („kontrola druge linije”).

Kad za to postoje odgovarajući prostori i ako to zatraži državljanin treće zemlje, te se temeljite kontrole moraju obavljati u odvojenom, za to određenom prostoru koji nije dostupan javnosti. U slučaju kontrole druge linije predmetne državljanine treće zemlje mora se u pisanom obliku upoznati sa svrhom i postupkom kontrole. Informirati ih se može i

plakatom ili letkom koji se uručuje osobama. Letak ili plakat mora biti dostupan na svim službenim jezicima Unije i na jeziku (jezicima) zemalja koje graniče s predmetnim schengenskim državama.

** Pravna osnova:*

- [Zakonik o schengenskim granicama \(članci 7. i 8., prilozi I. i IV.\)](#)
- [Odluka br. 1082/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju i o stavljanju izvan snage Odluke br. 2119/98/EZ \(Tekst značajan za EGP\)](#)
- Uredba (EZ) br. 851/2004 Europskog Parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o osnivanju Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti
- Uredba Vijeća (EZ) br. 2252/2004 od 13. prosinca 2004. o standardima za sigurnosna obilježja i biometrijske podatke u putovnicama i putnim ispravama koje izdaju države članice
- Međunarodni zdravstveni propisi (WHO)

4. **PRETRAŽIVANJA U SCHENGENSKOM INFORMACIJSKOM SUSTAVU (SIS) I BAZI PODATAKA O UKRADENIM I IZGUBLJENIM PUTNIM ISPRAVAMA (SLTD)**

4.1. Sve osobe i njihove putne isprave moraju se tijekom graničnih kontrola provjeriti u SIS-u. Nacionalne aplikacije za nadzor granice obično nude integriranu kontrolu osoba i njihovih putnih isprava provjerom u relevantnim bazama podataka. SIS sadržava upozorenja o osobama i predmetima koja se mogu razvrstati u jednu od sljedećih kategorija upozorenja:

- zabrana ulaska ili boravka (članak 24. Uredbe (EZ) br. 1987/2006) – ova kategorija upozorenja obuhvaća državljane trećih zemalja koji nemaju pravo na ulazak na područje bez nadzora unutarnjih granica, Rumunjske ili Bugarske ili boravak na tom području²²,

²²

S upozorenjem o državljaninu treće zemlje koji je član obitelji građanina EU-a trebalo bi postupati u skladu s člankom 25. Uredbe (EZ) br. 1987/2006 (vidjeti odjeljak VIII. točku 8.3.).

- osobe za koje se traži uhićenje (članak 26. Odluke Vijeća 2007/533/PUP) – ova kategorija upozorenja obuhvaća osobe za koje je izdan europski uhiđbeni nalog ili zahtjev za izručenje (pridružene zemlje),
- nestale osobe (članak 32. Odluke Vijeća 2007/533/PUP) – svrha je ove kategorije upozorenja pronaći nestale osobe, uključujući djecu i maloljetnike bez pratnje, te ih zaštititi ako je to zakonito i potrebno,
- osobe koje se traže radi sudjelovanja u sudskom postupku (članak 34. Odluke Vijeća 2007/533/PUP) – svrha je ove kategorije upozorenja saznati mjesto boravišta ili prebivališta osoba koje se traži radi sudjelovanja u kaznenim sudskim postupcima (npr. svjedoci),
- osobe i predmeti radi skrivenih ili namjenskih provjera (članak 36. Odluke Vijeća 2007/533/PUP) – svrha je ovog upozorenja dobiti informacije o osobama ili povezanim predmetima u svrhu kaznenoga progona te za otklanjanje opasnosti za javnu ili nacionalnu sigurnost,
- predmeti koji se oduzimaju ili koriste kao dokaz u kaznenim postupcima (članak 38. Odluke Vijeća 2007/533/PUP) – ovo upozorenje obuhvaća predmete (na primjer, vozila, putne isprave, kreditne kartice, registarske tablice i industrijska oprema) koji se traže u svrhu oduzimanja ili njihove upotrebe kao dokaza u kaznenim postupcima.

Tijekom provjere u SIS-u moguće je dobiti više upozorenja za istu osobu. Do toga dolazi ako je nekoliko schengenskih država izdalo upozorenje za istu osobu. U slučaju takvog pogotka, na zaslonu će se prikazati svi zahtjevi za poduzimanje mjera. Ako su zahtjevi za poduzimanje mjera usklađeni, morat će se poduzeti sve mjere u pogledu te osobe. Ako zahtjevi za poduzimanje mjera nisu usklađeni (npr. uhićenje osobe, ali i zabrana njezina ulaska), treba se obratiti uredu SIRENE radi daljnjih uputa. Treba napomenuti da upozorenja o osobama za koje se traži uhićenje imaju najviši prioritet u SIS-u.

Ako se u isto vrijeme pronađu podaci o SIS-ovu i Interpolovu upozorenju, mora se poštovati SIS-ov postupak jer SIS-ova upozorenja imaju prednost. Izvješća o pronađenim podacima moraju se poslati uredu SIRENE, a ne nacionalnom središnjem uredu Interpola.

4.2. Mjere koje se poduzimaju u slučaju pogotka u SIS-u

U slučaju pogotka pri pretraživanju podatka o osobi ili predmetu u SIS-u, mjera koju treba poduzeti prikazat će se na zaslonu službenika graničnog nadzora.

4.2.1. Osobe tražene radi uhićenja moraju se uhititi i predati tijelima koja su nadležna odlučiti o privremenom pritvoru s namjerom izručenja ili predaje državi članici EU-a ili schengenskoj državi tražiteljici.

4.2.2. Državljanima trećih zemalja kojima je ulazak zabranjen mora se zabraniti ulazak i moraju u najkraćem roku biti vraćeni u mjesto odakle su došli ili u zemlju podrijetla ako je to moguće u danim okolnostima. Te osobe do odlaska s državnog područja schengenske države moraju ostati pod nadzorom službenika graničnog nadzora. U slučaju pogotka o upozorenju u svrhu odbijanja ulaska i boravka državljanina treće zemlje koji je nositelj boravišne dozvole, posebnu pozornost trebalo bi posvetiti provjeri vjerodostojnosti i valjanosti boravišne dozvole. Osim toga, trebalo bi odmah kontaktirati s nacionalnim uredom SIRENE kako bi se pokrenuo postupak savjetovanja utvrđen u točki 4.5.1. Priručnika SIRENE.

Za državljane trećih zemalja koji su članovi obitelji građana EU-a vidjeti posebne odredbe koje se na njih primjenjuju ([vidjeti odjeljak VIII. točku 8.3.](#)).

4.2.3. Prije dojave podataka o odrasloj osobi stranci koja je prijavila njezin nestanak potrebna je suglasnost te osobe.

4.2.4. Posebnu pozornost treba posvetiti maloljetnicima (bez obzira na to putuju li sami ili u pratnji). Poduzimanje daljnjih koraka dopušteno je tek nakon savjetovanja s relevantnim tijelima.

4.2.5. Podacima uvrštenima za potrebe skrivenih ili namjenskih provjera trebalo bi omogućiti prikupljanje podataka kao što su:

- mjesto, vrijeme ili razlog provjere,
- ruta i odredište putovanja,
- osobe u pratnji predmetne osobe ili putnici u vozilu, plovilu ili zrakoplovu,
- korišteno vozilo, plovilo, zrakoplov ili spremnik,
- predmeti koje osoba nosi sa sobom,

- okolnosti u kojima je pronađena osoba, vozilo, plovilo, zrakoplov ili spremnik.

Tijekom prikupljanja ovih podataka kontrola treba ostati skrivena.

Tijekom namjenskih provjera mogu se pretraživati osobe, vozila, plovila, zrakoplov, spremnici i predmeti koji se prevoze kako bi se dobile prethodno navedene informacije.

Ako je u upozorenju navedeno da je potrebno „hitno djelovanje”, prethodno navedene informacije bez odgode se priopćavaju nacionalnom uredu SIRENE.

*** Zahtjev za informacije o SIS-ovu upozorenju**

Zatraži li osoba informacije o tome kako se njezini osobni podaci obrađuju u SIS-u i o tome koja su njezina prava pristupa, službenik graničnog nadzora treba joj dati informacije o [nadležnim nacionalnim tijelima](#), [uključujući i podatke o tijelima za zaštitu podataka](#) kod kojih osoba može ostvariti svoja prava.

4.2.6. Predmeti koji se oduzimaju ili upotrebljavaju kao dokazi u kaznenom postupku uključuju:

- motorna vozila s cilindričnim kapacitetom većim od 50 cm³, plovila i zrakoplove koji su ukradeni, otuđeni ili izgubljeni;
- prikolice prazne mase veće od 750 kg, vozila za stanovanje, industrijsku opremu, izvanbrodske motore i spremnike koji su ukradeni, otuđeni ili izgubljeni;
- vatreno oružje koje je ukradeno, otuđeno ili izgubljeno;
- prazne službene isprave koje su ukradene, otuđene ili izgubljene;
- izdane identifikacijske isprave kao što su putovnice, osobne iskaznice, vozačke dozvole, boravišne dozvole i putne isprave koje su ukradene, otuđene, izgubljene ili poništene;
- potvrde o registraciji i registarske tablice koje su ukradene, otuđene, izgubljene ili poništene;
- novčanice (registrirane novčanice);
- vrijednosne papire i sredstva plaćanja, kao što su čekovi, kreditne kartice, obveznice, dionice i udjeli koji su ukradeni, otuđeni, izgubljeni ili poništeni.

*** Najbolja praksa – oduzimanje putnih isprava**

Službenici graničnog nadzora trebali bi oduzeti sve putne isprave koje su u SIS-u registrirane kao ukradene, otuđene, izgubljene ili poništene, osobito ako je riječ o poništenoj putnoj ispravi.

Može se dogoditi da nositelj isprave koja je u SIS-u registrirana radi oduzimanja dokaže da je on zakoniti vlasnik te isprave i da je isprava registrirana u SIS-u jer je prijavljena kao izgubljena ili ukradena, ali da je osoba pronašla ispravu i zaboravila o tome obavijestiti nadležna tijela. U tom bi slučaju s nadležnim tijelima uvijek trebalo provjeriti identitet nositelja putne isprave i njegovo pravo na upotrebu putne isprave, ako je potrebno u suradnji s nacionalnim uredom SIRENE.

Daljnje informacije o mjerama koje treba poduzeti u slučaju SIS-ova upozorenja službenici graničnog nadzora trebali bi potražiti kod nacionalnog ureda SIRENE te bi trebali proučiti nacionalne postupke o daljnjim mjerama u slučaju pronalaska podataka u SIS-u.

** Pravna osnova:*

- [Uredba 1987/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o uspostavi, djelovanju i korištenju druge generacije Schengenskog informacijskog sustava \(SIS II\), članci od 24. do 26.](#)
- [Odluka Vijeća 2007/533 od 12. lipnja 2007. o osnivanju, radu i korištenju druge generacije Schengenskog informacijskog sustava \(SIS II\), poglavlja od V. do IX.](#)
- [Priručnik SIRENE: Provedbena odluka Komisije \(EU\) 2017/1528 od 31. kolovoza 2017. o zamjeni Priloga Provedbenoj odluci 2013/115/EU o usvajanju Priručnika SIRENE i drugih provedbenih mjera za drugu generaciju Schengenskog informacijskog sustava \(SIS II\) \(priopćeno pod brojem dokumenta C\(2017\) 5893\)](#)

- 4.3. Putne isprave svih osoba trebaju se tijekom graničnih kontrola provjeriti u Interpolovoj bazi podataka SLTD. SLTD sadržava pojedinosti o ukradenim i izgubljenim putovnicama koje je u bazu podataka unijela zemlja koja je izdala ispravu. U slučaju pogotka u bazi SLTD, službenik graničnog nadzora trebao bi poduzeti mjere koje su obvezne ili preporučene na temelju nacionalnog prava.

5. POSEBNA PRAVILA ZA KONTROLU ODREĐENIH KATEGORIJA OSOBA

5.1. Šefovi država

Nad šefovima država i članovima njihovih delegacija čiji je dolazak i odlazak službenicima graničnog nadzora službeno najavljen diplomatskim putem ne provodi se granična kontrola.

** Pravna osnova:*

– [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VII.\)](#)

5.2. Piloti zrakoplova

5.2.1. Piloti zrakoplova i ostali članovi posade mogu tijekom obnašanja svojih dužnosti i na temelju pilotskih dozvola ili potvrde člana posade, kako je predviđeno Prilogom 9. Konvenciji o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu od 7. prosinca 1944. (Konvencija ICAO), prijeći granicu:

- (a) kad se ukrcavaju i iskrcavaju u zračnim lukama u kojima se zrakoplov zaustavlja ili u zračnoj luci dolaska na državnom području schengenske države;
- (b) kad ulaze na državno područje općine u kojoj se nalazi zračna luka gdje se zrakoplov zaustavio ili u zračnu luku dolaska na državnom području schengenske države;
- (c) kad putuju bilo kojim prijevoznim sredstvom do zračne luke na državnom području schengenske države kako bi se ukrcali u zrakoplov koji polazi iz te zračne luke.

U svim ostalim slučajevima moraju se ispuniti opći uvjeti za ulazak koji vrijede za državljane trećih zemalja.

5.2.2. Kad god je to moguće, pri kontroli u zračnim lukama, prednost kod kontrole uvijek treba dati posadi zrakoplova, odnosno treba ih pregledati prije putnika ili na za to posebno određenim mjestima. Nad posadama koje osoblje odgovorno za nadzor državne granice već poznaje može se provesti samo nasumična kontrola.

** Pravna osnova:*

– [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VII.\)](#)

– [Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu \(ICAO\)](#)

5.3. Pomorci

- 5.3.1. Schengenske države mogu odobriti pomorcima nositeljima pomorske identifikacijske isprave, izdane u skladu s konvencijom br. 108 (1958.) ili br. 185 (2003.) o identifikacijskim ispravama pomoraca Međunarodne organizacije rada, Konvencijom o olakšicama u međunarodnom pomorskom prometu (Konvencija FAL) i mjerodavnim nacionalnim pravom, ulazak u schengenske države odlaskom na kopno radi boravka u području luke pristajanja ili susjednim općinama, ili izlazak iz schengenske države vraćanjem na brodove, bez dolaska na granični prijelaz pod uvjetom da se nalaze na popisu posade broda koji je ranije predan na provjeru nadležnim tijelima.

Međutim, na temelju procjene rizika u pogledu unutarnje sigurnosti i nezakonitog useljavanja pomorci se podvrgavaju kontroli službenika graničnog nadzora prije odlaska na kopno u skladu s člankom 8.

- 5.3.2. Pomorci koji namjeravaju boraviti izvan općina u blizini luka moraju ispunjavati opće uvjete za ulazak na državno područje schengenskih država.

Međutim, u okolnostima koje se navode u nastavku, nositeljima valjane pomorske knjižice ili pomorske identifikacijske isprave može se odobriti ulazak na državno područje neke schengenske države čak i ako nemaju valjanu vizu i/ili ne mogu dokazati da posjeduju dovoljno sredstava za uzdržavanje u sljedećim okolnostima:

- ukrcaj na brod koji je već pristao ili uskoro treba stići u luku u schengenskoj državi,
- tranzit do treće zemlje ili povratak u zemlju podrijetla,
- hitni slučajevi ili slučajevi nužde (bolest, otkaz, završetak ugovora itd.).

U tim slučajevima nositeljima pomorske knjižice ili pomorske identifikacijske isprave koji zbog svojeg državljanstva moraju imati vizu, a nemaju je pri ulasku na državno područje neke schengenske države, viza se može izdati na granici ([vidjeti odjeljak I. točku 9.](#)).

** Pravna osnova:*

- [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VII.\)](#)
- [Konvencija ILO-a br. 185](#)
- [Konvencija FAL](#)

5.4. Nositelji diplomatskih ili službenih putovnica i članovi međunarodnih organizacija

5.4.1. S obzirom na posebne povlastice ili imunitete koje uživaju, nositelji diplomatskih ili službenih putovnica koje su izdale treće zemlje i njihove vlade koje priznaju schengenske države i koji putuju u okviru obnašanja svojih dužnosti, mogu na graničnim prijelazima ostvarivati prednost pred drugim putnicima iako, prema potrebi, i dalje podliježu obvezi posjedovanja vize. Od osoba s tim ispravama ne smije se tražiti da dokažu da imaju dovoljno sredstava za uzdržavanje.

5.4.2. Ako na vanjsku granicu stupi osoba koja se poziva na povlastice, imunitet i izuzeća, službenik graničnog nadzora može od nje zatražiti na uvid odgovarajuće isprave kao dokaz pri utvrđivanju njezina statusa, a posebno potvrde koje izdaje akreditacijska država ili diplomatsku putovnicu ili druga sredstva. U slučaju bilo kakve sumnje službenik graničnog nadzora može se, u hitnim slučajevima, izravno obratiti ministarstvu vanjskih poslova.

Nadalje, službenici graničnog nadzora nositeljima diplomatskih ili službenih putovnica ne mogu zabraniti ulazak na državno područje schengenske države ako se najprije nisu savjetovali s odgovarajućim nacionalnim tijelima. To vrijedi i kad je za te osobe u SIS-u izdano upozorenje.

5.4.3. Akreditirani članovi diplomatskih misija i konzularnih predstavništava i njihove obitelji mogu ući na državno područje schengenskih država po predocjenju iskaznice koju izdaju ministarstva vanjskih poslova schengenskih država i isprave na temelju koje im se odobrava prelazak granice.

Ako na državno područje schengenske države ulazi diplomat koji je ondje akreditiran i ima pravo dugotrajnog boravka, kontrola ispunjavanja uvjeta za ulazak nije potrebna.

- 5.4.4. Diplomati akreditirani izvan državnog područja schengenskih država moraju ispuniti opće uvjete za ulazak kad putuju iz privatnih razloga.
- 5.4.5. Ako postoji opasnost ili opravdana sumnja da je diplomat počinio protupravno ili kazneno djelo, o tome treba bez odgode obavijestiti ministarstvo vanjskih poslova predmetne zemlje.
- 5.4.6. U skladu s Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima od 18. travnja 1961. diplomati uživaju nepovredivost i druge imunitete samo u zemlji u kojoj su akreditirani i u zemljama kroz koje prolaze kako bi stupili na dužnost ili kako bi se na nju vratili ili pri povratku u vlastitu zemlju. To ne vrijedi ako putuju iz privatnih razloga.
- 5.4.7. Pripadnicima međunarodnih organizacija koji imaju isprave koje su izdale međunarodne organizacije navedene u nastavku i koji obavljaju svoje dužnosti smije se, ako je moguće, pri graničnoj kontroli omogućiti povlašteni postupak.

U obzir se posebno moraju uzeti sljedeće isprave:

- propusnica (*laissez-passer*) Ujedinjenih naroda koja se izdaje osoblju Ujedinjenih naroda i podređenim agencijama na temelju Konvencije o povlasticama i imunitetima specijaliziranih ustanova, koju je u New Yorku donijela Glavna skupština Ujedinjenih naroda 21. studenoga 1947.,
- propusnica (*laissez-passer*) Europske unije (EU),
- legitimacijska potvrda koju izdaje glavni tajnik Vijeća Europe,
- isprave izdane u skladu s člankom III. stavkom 2. Sporazuma između država ugovornica Sjevernoatlantskog ugovora o statusu njihovih snaga (vojne osobne iskaznice popraćene putnim nalogom, putnim jamstvom ili pojedinačnim ili skupnim službenim nalogom) te isprave izdane u okviru Partnerstva za mir.

Opće je pravilo da nositelji ovih isprava ne moraju dokazivati da imaju dovoljno sredstava za uzdržavanje.

** Pravna osnova:*

- [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VII.\)](#)
- [Bečka konvencija o diplomatskim odnosima od 18. travnja 1961.](#)

Poveznica:

- [informacije o nacionalnim odstupanjima od zahtjeva za posjedovanje vize](#)

5.5. Stanovnici pograničnog područja na koje se odnose propisi o režimu malograničnog prometa

5.5.1. Stanovnici pograničnog područja susjedne treće zemlje koji posjeduju dozvolu za malogranični promet izdanu u okviru režima malograničnog prometa na temelju bilateralnog sporazuma između države članice i predmetne treće zemlje pri prelasku granice imaju poseban tretman, odnosno:

- ne moraju imati vizu ako imaju dozvolu za malogranični promet koju je izdala schengenska država čiju granicu žele prijeći. Može se zahtijevati da uz dozvolu za malogranični promet imaju i putovnicu, ako je to predviđeno bilateralnim sporazumima s predmetnom trećom zemljom;
- nakon što se utvrdi valjanost i vjerodostojnost dozvole za malogranični promet kojom se dokazuje da osoba ima status stanovnika pograničnog područja ne treba obavljati daljnju kontrolu svrhe putovanja ili posjedovanja sredstava za uzdržavanje;
- pri ulasku ili izlasku ne utiskuje se pečat u dozvolu za malogranični promet ni u putovnicu.

5.5.2. Prelazak granice ovim se nositeljima dozvole može dodatno olakšati u okviru bilateralnih sporazuma između schengenske države i treće zemlje u skladu s [odjeljkom II. točkom 3.](#)

** Pravna osnova:*

- [Uredba \(EZ\) br. 1931/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju pravila o malograničnom prometu na vanjskim kopnenim granicama država članica te o izmjeni odredaba Schengenske konvencije](#)
- [bilateralni sporazumi o malograničnom prometu koje su sklopile schengenske države](#)

5.6. Maloljetnici

- 5.6.1. Službenici graničnog nadzora obraćaju posebnu pozornost na maloljetnike koji putuju sami ili u pratnji. Sa svim bi maloljetnicima tijekom postupaka graničnih kontrola trebalo postupati u skladu s načelom najboljih interesa djeteta. Maloljetnicima bi se tijekom postupaka graničnih kontrola trebala dati prednost i uvijek bi trebalo osigurati postupanje i atmosferu koji su prilagođeni djeci. Službenici graničnog nadzora obvezni su pružiti informacije i objasniti postupke granične kontrole na način prilagođen djeci (npr. upotreba tumača ili crteža) i uvjeriti se da su ih maloljetnici razumjeli. To uključuje početno utvrđivanje moguće potrebe za međunarodnom zaštitom u slučaju maloljetnih migranata koji u EU dolaze nezakonito i njihovo brzo upućivanje nacionalnim tijelima za zaštitu djece u skladu s njihovom dobi i potrebama.

Ako se sumnja u pravu dob osobe, s njom bi trebalo postupati kao s djetetom dok se postupkom procjene dobi ne zaključi suprotno. U tim slučajevima, a osobito ako se čini da je bi mogla biti maloljetna, osobu što prije treba uputiti tijelima nadležnima za preuzimanje odgovornosti za maloljetnike, među ostalim i radi procjene dobi. Ako postoje ozbiljni razlozi za sumnju u to da je osoba na nezakonit način oduzeta osobi koja zakonito ostvaruje roditeljsku skrb nad njom ili ako se sumnja da je izložena zlostavljanju ili lošem postupanju, treba što prije stupiti u kontakt s nacionalnim tijelima za zaštitu djece.

- 5.6.2. U slučaju maloljetnika s pratnjom, službenik graničnog nadzora tijekom graničnih kontrola mora provjeriti ostvaruju li osobe u pratnji maloljetnika roditeljsku skrb nad njima, osobito ako su maloljetnici u pratnji samo jedne odrasle osobe. U tom slučaju službenik mora provesti sve nužne istražne radnje kako bi spriječio otmicu ili nezakonito odvođenje maloljetnika. Kako bi se izbjegao nestanak djece, mora se osigurati što brža registracija, osobito u slučajevima djece bez osobnih dokumenata.

- 5.6.3. Maloljetnike bez pratnje treba pregledati temeljitom kontrolom njihovih putnih i pratećih isprava kako bi se osiguralo da ne ulaze na državno područje ili da ga ne napuste protiv volje osoba koje ostvaruju roditeljsku skrb. Pri svakom kontaktu s maloljetnicima treba upotrebljavati jezik prilagođen njihovoj dobi i zrelosti, a to prema potrebi može uključivati pomoć tumača ili kulturnog posrednika.

- 5.6.4. U slučaju sumnje u to ima li maloljetnik koji je građanin EU-a ili državljanin treće zemlje koji zakonito boravi u EU-u odobrenje za prelazak granice na izlasku, treba se obratiti nacionalnoj kontaktnoj točki za maloljetnike države članice EU-a ili schengenske države čije državljanstvo taj maloljetnik ima ili u kojoj boravi.

Pojave li se informacije koje upućuju na mogućnost otmice ili sumnju u neodobren izlazak maloljetnika koji je građanin EU-a ili državljanin treće zemlje koji zakonito boravi u EU-u, službenik graničnog nadzora trebao bi učiniti sljedeće:

- maloljetniku zabraniti izlazak ili
- u okolnostima kada ne postoji dostatan temelj za zabranu izlaska maloljetniku, ali postoje sumnje u vezi s pravom na roditeljsku skrb, prikupiti informacije o osobi u pratnji maloljetnika i njihovu odredištu. Te bi podatke, u skladu s primjenjivim nacionalnim zakonodavstvom, trebalo bez odgode poslati nacionalnoj kontaktnoj točki za maloljetnike države članice EU-a ili schengenske države čije državljanstvo taj maloljetnik ima ili u kojoj boravi.

U kontekstu prethodno navedenog postupka, zadaci nacionalnih kontaktnih točaka za maloljetnike trebali bi uključivati:

- pružanje, ako je moguće, podataka o identitetu (ime, državljanstvo i datum rođenja) maloljetnika i osobe u pratnji maloljetnika te o njihovu međusobnom odnosu,
- upozoravanje ostalih nacionalnih agencija nadležnih za maloljetnike koji su izazivaju zabrinutost i obavješćivanje tih agencija o svim mjerama predostrožnosti u vezi s tim maloljetnicima,
- pružanje savjeta i pomoći drugim državama članicama EU-a ili schengenskim državama u vezi s nacionalnim postupcima i zahtjevima u vezi s ispravama.

** Pravna osnova:*

- [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VII.\)](#)

** Poveznice:*

- [popis nacionalnih kontaktnih točaka za potrebe savjetovanja u vezi s maloljetnicima](#)

- [popis kontaktnih točaka u državama članicama za pitanja u vezi s upravljanjem granicama](#)
- [Priručnik VEGA: Djeca u zračnim lukama: djeca u pokretu koja su izložena riziku: smjernice za granične policajce](#)

5.7. Učenici iz trećih zemalja koji imaju boravište u jednoj od država članica EU-a ili u trećoj zemlji čiji državljani ne podliježu obvezi posjedovanja viza²³

5.7.1. Učenici koji su državljani treće zemlje čiji državljani podliježu obvezi posjedovanja viza, ali zakonito borave u državi članici EU-a i putuju u okviru školskog izleta ne moraju posjedovati vizu za tranzit ili kratkotrajni boravak na području neke druge države članice EU-a ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) u njihovoj je pratnji učitelj iz predmetne škole koji posjeduje valjanu putnu ispravu i vizu ako je potrebna;
- (b) učitelj je u mogućnosti dati na uvid [obrazac](#) koji izdaje predmetna škola i kojim se omogućuje identifikacija svih učenika koji sudjeluju u izletu i na kojem su jasno određeni svrha planiranog boravka ili tranzita i okolnosti tog boravka ili tranzita;
- (c) učenici posjeduju valjanu ispravu za prelazak granice.

Međutim, potonji zahtjev – posjedovanje valjane putne isprave – treba zanemariti u sljedećim slučajevima:

- ako prethodno spomenuti obrazac sadržava nedavnu fotografiju onih učenika koje nije moguće identificirati na temelju osobne iskaznice s fotografijom,
- ako nadležno tijelo države članice EU-a u kojoj učenici borave potvrđuje njihov boravišni status te njihovo pravo na ponovni ulazak na područje te države članice te osigurava odgovarajuće ovjeravanje obrasca (pečatom nacionalnog nadležnog tijela),

²³

Ovaj odjeljak ne odnosi se na Norvešku, Island, Švicarsku i Lihtenštajn.

- ako je država članica EU-a u kojoj učenici borave obavijestila druge države članice EU-a da želi da se njezini popisi priznaju kao važeće putne isprave.

5.7.2. Prethodnim se odredbama ni učenici ni učitelji u njihovoj pratnji ne oslobađaju od graničnih kontrola u skladu s općim pravilima (odjeljak I. točka 1.).

Ako za to postoji temelj, može im se zabraniti ulazak ili tranzit u skladu s [odjeljkom I. točkom 8.](#)

5.7.3. Izuzeće od obveze posjedovanja vize može se proširiti i na učenike na školskom izletu koji su državljani trećih zemalja čiji državljani podliježu obvezi posjedovanja viza, ali koji borave u trećoj zemlji koja je izuzeta od te obveze (npr. učenici s turskim državljanstvom koji zakonito borave u Crnoj Gori).

** Pravna osnova:*

– [94/795/PUP: Odluka Vijeća od 30. studenoga 1994. o zajedničkoj akciji koju je Vijeće donijelo na temelju članka K.3. stavka 2. točke \(b\) Ugovora o Europskoj uniji o olakšavanju putovanja za učenike iz trećih zemalja s boravištem u državi članici](#)

– [Uredba \(EU\) 2018/1806 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o popisu trećih zemalja čiji državljani moraju imati vizu pri prelasku vanjskih granica i zemalja čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva](#)

5.8. **Prekogranični radnici**

Prekogranični radnici i ostale kategorije redovnih prekograničnih dnevnih migranata koji su službenicima graničnog nadzora poznati jer često prelaze granicu na istom graničnom prijelazu i za koje je pri prvoj kontroli utvrđeno da za njih ni u SIS-u ni u nacionalnoj bazi podataka nije izdano upozorenje podliježu samo nasumičnim kontrolama kako bi se osiguralo da su nositelji valjane isprave kojom im se odobrava prelazak granice i da ispunjavanju potrebne uvjete za ulazak. Nasumične kontrole moraju se provoditi u skladu s postupcima koji se primjenjuju općenito na državljane trećih zemalja, odnosno na osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije.

Nad tim se osobama povremeno moraju provesti temeljite kontrole, bez upozorenja i u nepravilnim vremenskim razmacima.

** Pravna osnova:*

– [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VII.\)](#)

5.9. **Turisti s ADS-om**

Memorandumom o razumijevanju između Europske zajednice i Državne uprave za turizam Narodne Republike Kine o vizama i povezanim pitanjima za turističke skupine iz Narodne Republike Kine (Status odobrenog turističkog odredišta) uređuju se putovanja turističkih skupina kineskih državljana iz Kine na područje Unije.

Članovi takvih kineskih turističkih skupina („turisti s ADS-om”), koje se trebaju sastojati od najmanje pet osoba, moraju ući u Uniju i napustiti je kao skupina. Osim toga, moraju i putovati unutar područja Unije kao skupina u skladu s unaprijed utvrđenim programom putovanja.

Turisti s ADS-om u pravilu moraju biti u pratnji voditelja puta koji mora osigurati da oni ulaze na područje Unije i izlaze iz njega kao skupina.

Nad skupinama turista s ADS-om moraju se provesti uobičajeni postupci kontrole (vidjeti [odjeljak I.](#) točku 1.2.). Provjere mogu uključivati i provjeru statusa ADS, koji bi u svakom slučaju trebao biti naznačen na naljepnici vize. Vize s naznakom „ADS” uvijek su pojedinačne vize. Voditelj puta mora podlijevati uobičajenim postupcima kontrole koji uključuju provjeru statusa te osobe kao voditelja puta.

Službenik graničnog nadzora može zatražiti i dokazne isprave kojima se dokazuje status ADS i status voditelja puta.

** Pravna osnova:*

– [Odluka Vijeća od 8. ožujka 2004. o sklapanju Memoranduma o razumijevanju između Europske zajednice i Državne uprave za turizam Narodne Republike Kine o vizama i povezanim pitanjima za turističke skupine iz Narodne Republike Kine \(ADS\)](#)

5.10. **Službe spašavanja, policija, vatrogasne postrojbe i službenici graničnog nadzora**

U nacionalnom pravu utvrđuju se pravila za ulazak i izlazak pripadnika službi spašavanja, policije i vatrogasnih postrojbi koji djeluju u hitnim slučajevima te za službenike graničnog nadzora kada granicu prelaze pri vršenju svojih službenih dužnosti.

5.11. ***Offshore* radnici**

Offshore radnici koji se redovno vraćaju u schengenske države bez boravka na državnom području treće zemlje ne kontroliraju se sustavno. Međutim, procjena rizika nezakonitog useljavanja uzima se u obzir kako bi se ocijenila učestalost provjera koje se trebaju provesti.

5.12. **Osobe premještene unutar društva**

Programom mobilnosti unutar EU-a uspostavljenim Direktivom 2014/66/EU utvrđuju se autonomna pravila koja omogućuju nositeljima dozvole za osobu premještenu unutar društva, uključujući nositelje te dozvole koju je izdala schengenska država koja još ne primjenjuje schengensku pravnu stečevinu u cijelosti, da budu mobilni te da ulaze, borave i rade u jednoj državi članici EU-a ili u više država članica koje podliježu odredbama te direktive (tj. sve države članice EU-a osim Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine).

Kratkoročna mobilnost (do 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana po državi članici EU-a koja podliježe Direktivi): nositelji dozvole za osobu premještenu unutar društva ne moraju imati valjanu vizu ako dokažu da se sele u drugu državu članicu EU-a koja podliježe Direktivi u kontekstu mobilnosti unutar EU-a odobrene na temelju te direktive. Ti dokazi uključuju:

(a) primjerak obavijesti koju je poslao subjekt domaćin u prvoj državi članici EU-a koja podliježe Direktivi u skladu s člankom 21. stavkom 2. Direktive; *ili*

(b) pismo subjekta domaćina iz druge države članice EU-a koja podliježe Direktivi u kojemu su navedene barem pojedinosti o trajanju mobilnosti unutar EU-a i lokacija subjekta ili subjekata domaćina u drugoj državi članici EU-a koja podliježe Direktivi.

Na temelju pravila o mobilnosti za osobu premještenu unutar društva, najdulje dopušteno trajanje kumulativnih kratkoročnih boravaka u drugoj državi članici EU-a koja podliježe Direktivi može biti dulje od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana: dopušteni su uzastopni kratkoročni boravci u trajanju do 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana po

državi članici EU-a koja podliježe Direktivi u različitim državama članicama EU-a koje podliježu Direktivi i oni mogu odgovarati znatnom dijelu ukupnog najduljeg trajanja boravka osoba premještenih unutar društva (tri godine za rukovoditelje i stručnjake; jedna godina za pripravnike), ovisno o okolnostima svakog pojedinačnog slučaja. Pravila o kratkoročnoj mobilnosti izravno su primjenjiva od 29. studenoga 2016.

* Primjeri

Indijski rukovoditelj s hrvatskom dozvolom za osobu premještenu unutar društva može boraviti 170 dana (90 dana kratkoročne mobilnosti u Italiji nakon kojih slijedi 80 dana kratkoročne mobilnosti u Njemačkoj) tijekom razdoblja od 180 dana bez narušavanja schengenskih pravila.

Dugoročna mobilnost (više od 90 dana po državi članici EU-a koja podliježe Direktivi): pravila o dugoročnoj mobilnosti ovise o tome što relevantna druga država članica EU-a koja podliježe Direktivi odabere pri prenošenju Direktive (vidjeti tablicu u nastavku). Druga država članica EU-a koja podliježe Direktivi može zahtijevati boravišnu dozvolu koja sadrži izraz „*mobile ICT*” (mobilna osoba premještena unutar društva – postupak podnošenja zahtjeva) koju izdaje ta druga država članica EU-a koja podliježe Direktivi ili može odabrati primjenu pravila o kratkoročnoj mobilnosti. U prvom će slučaju biti potrebna boravišna dozvola „*mobile ICT*”; u drugom se slučaju primjenjuju prethodno opisana pravila.

Sažetak – postupci koje su države odabrale za kratkoročnu i dugoročnu mobilnost

(bez postupka/obavijest/zahtjev) (posljednje ažuriranje od 26. lipnja 2018.; ako su informacije u zagradama, to znači da države članice još nisu izvijestile o potpunom prenošenju)

	Kratkoročna mobilnost	Dugoročna mobilnost
BE	(obavijest)	(zahtjev)
BG	bez postupka	zahtjev
CZ	bez postupka	zahtjev
DE	obavijest	zahtjev
EE	obavijest	obavijest

EL	obavijest	obavijest
ES	obavijest	obavijest
FR	obavijest	zahtjev
HR	bez postupka	zahtjev
IT	bez postupka	zahtjev
CY	obavijest	zahtjev
LV	bez postupka	zahtjev
LT	bez postupka	zahtjev
LU	obavijest	zahtjev
HU	obavijest	zahtjev
MT	obavijest	zahtjev
NL	obavijest	zahtjev
AT	bez postupka	zahtjev
PL	obavijest	zahtjev
PT	bez postupka	zahtjev
RO	obavijest	zahtjev
SI	obavijest	zahtjev
SK	obavijest	obavijest
FI	obavijest	zahtjev
SE	bez postupka	zahtjev

* *Pravna osnova:*

– [Direktiva 2014/66/EU o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u okviru premještanja unutar društva \(članci od 20. do 23.\)](#)

5.13. **Istraživači i članovi njihovih obitelji**

Programom mobilnosti unutar EU-a uspostavljenim Direktivom (EU) 2016/801 utvrđuju se autonomna pravila koja omogućuju istraživačima i članovima njihovih obitelji koji imaju

boravišnu dozvolu ili vizu za dugotrajan boravak koju je izdala država članica EU-a koja podliježe odredbama te direktive, uključujući nositelje boravišne dozvole ili vize za dugotrajan boravak koju je izdala schengenska država koja još ne primjenjuje schengensku pravnu stečevinu u cijelosti, da budu mobilni te da ulaze i borave u drugoj državi članici EU-a ili u više njih, koje podliježu odredbama te direktive (tj. sve države članice EU-a osim Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine).

Kratkoročna mobilnost (do 180 dana u bilo kojem razdoblju od 360 dana po državi članici EU-a koja podliježe Direktivi)

Nositelji dozvole za istraživače ili vize za dugotrajan boravak ne moraju imati valjanu vizu ili boravišnu dozvolu države članice EU-a u koju ulaze ako dokažu da se sele u drugu državu članicu EU-a koja podliježe Direktivi u kontekstu mobilnosti unutar EU-a odobrene na temelju te direktive. Ti dokazi uključuju:

- (a) primjerak obavijesti poslane nadležnim tijelima prve i druge države članice EU-a koje podliježu Direktivi u skladu s člankom 28. stavkom 2. Direktive; ili
- (b) primjerak sporazuma o gostovanju u kojem su utvrđene pojedinosti o mobilnosti istraživača ili, ako pojedinosti o mobilnosti nisu utvrđene u sporazumu o gostovanju, dopis istraživačke organizacije iz druge države članice koja podliježe Direktivi u kojem se utvrđuju barem trajanje mobilnosti unutar EU-a i lokacija istraživačke organizacije u toj drugoj državi članici.

Ni članovi obitelji istraživača koji imaju boravišnu dozvolu ne moraju imati valjanu vizu ili boravišnu dozvolu države članice EU-a u koju ulaze ako dokažu da su u pratnji istraživača koji se seli u drugu državu članicu EU-a koja podliježe Direktivi u kontekstu mobilnosti unutar EU-a odobrene na temelju Direktive. Ti se dokazi pružaju dostavljanjem valjane boravišne dozvole koju je izdala prva država članica EU-a koja podliježe toj direktivi te dostavljanjem:

- (a) primjerka obavijesti poslane nadležnim tijelima prve i druge države članice EU-a koje podliježu Direktivi u skladu s člankom 30. stavkom 2. Direktive; ili
- (b) dokaza da su u pratnji istraživača.

Istraživači i članovi njihovih obitelji mogu boraviti u jednoj drugoj državi članici EU-a koja podliježe Direktivi do 180 dana u bilo kojem razdoblju od 360 dana. Dopušteni su uzastopni

kratkoročni boravci u trajanju do 180 dana u bilo kojem razdoblju od 360 dana po državi članici EU-a koja podliježe Direktivi u različitim državama članicama EU-a koje podliježu Direktivi i oni mogu odgovarati znatnom dijelu ukupnog trajanja boravka istraživača i članova njegove obitelji, ovisno o okolnostima svakog pojedinačnog slučaja. Pravila o kratkoročnoj mobilnosti izravno su primjenjiva od 24. svibnja 2018.

*** Primjer**

Nigerijski istraživač s bugarskom boravišnom dozvolom ili vizom za dugotrajan boravak može boraviti 250 dana (150 dana kratkoročne mobilnosti u Italiji nakon kojih slijedi 100 dana kratkoročne mobilnosti u Njemačkoj) bez narušavanja schengenskih pravila.

Dugoročna mobilnost (više od 180 dana po državi članici EU-a koja podliježe Direktivi): pravila o dugoročnoj mobilnosti ovise o tome što relevantna druga država članica EU-a koja podliježe Direktivi odabere pri prenošenju Direktive (vidjeti tablicu u nastavku). Druga država članica EU-a koja podliježe Direktivi može zahtijevati boravišnu dozvolu ili vizu za dugotrajan boravak u kojoj se unosi „istraživač – mobilnost” (postupak podnošenja zahtjeva) koju izdaje ta druga država članica EU-a koja podliježe Direktivi ili može odabrati primjenu pravila o kratkoročnoj mobilnosti. U prvom će slučaju biti potrebna boravišna dozvola ili viza za dugotrajan boravak u koju je uneseno „istraživač – mobilnost”; u drugom se slučaju primjenjuju prethodno opisana pravila. Postupak za članove obitelji isti je kao i postupak koji se primjenjuje na istraživača.

Sažetak – postupci koje su države odabrale za kratkoročnu i dugoročnu mobilnost

(bez postupka/obavijest/zahtjev) (posljednje ažuriranje od 4. srpnja 2019. – informacije u zagradama odnose se na države članice koje još nisu izvijestile o potpunom prenošenju)

	Kratkoročna mobilnost	Dugoročna mobilnost
BE	(obavijest)	(zahtjev)
BG		
CZ	(bez postupka)	(bez postupka)
DE	obavijest	zahtjev
EE	obavijest	obavijest
EL	(obavijest)	(obavijest)
ES	obavijest	obavijest
FR	(obavijest)	(obavijest)
HR	obavijest	zahtjev
IT	obavijest	zahtjev
CY	obavijest	zahtjev
LV	bez postupka	zahtjev
LT	bez postupka	zahtjev
LU	obavijest	zahtjev
HU	obavijest	zahtjev
MT	obavijest	zahtjev
NL	obavijest	zahtjev
AT	bez postupka	zahtjev
PL	obavijest	zahtjev
PT	bez postupka	zahtjev
RO	obavijest	zahtjev

SI	(obavijest)	(zahtjev)
SK	obavijest	obavijest
FI	obavijest	obavijest
SE		

* *Pravna osnova:*

– [Direktiva \(EU\) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o uvjetima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova *au pair* \(*preinaka*\) \(članci 27., 28., 29., 30. i 32.\)](#)

5.14. **Studenti**

Programom mobilnosti unutar EU-a koji je uspostavljen Direktivom (EU) 2016/801 utvrđuju se autonomna pravila koja omogućuju nositeljima studentske boravišne dozvole ili vize za dugotrajan boravak koju je izdala država članica EU-a koja podliježe odredbama te direktive, uključujući nositelje boravišne dozvole ili vize za dugotrajan boravak koju je izdala schengenska država koja još ne primjenjuje schengensku pravnu stečevinu u cijelosti i koji su obuhvaćeni Unijinim ili multilateralnim programom koji sadržava mjere mobilnosti ili sporazumom između dviju ili više ustanova visokog obrazovanja, da budu mobilni te da ulaze, borave i studiraju u drugoj državi članici EU-a ili u više država članica koje podliježu odredbama te direktive (tj. sve države članice EU-a osim Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine) do 360 dana po državi članici EU-a koja podliježe Direktivi.

Nositelji studentske boravišne dozvole ili vize za dugotrajan boravak u kojima se upućuje na određeni program ili sporazum ne moraju imati valjanu vizu ili boravišnu dozvolu države članice EU-a u koju ulaze ako dokažu da se sele u drugu državu članicu EU-a koja podliježe Direktivi u kontekstu mobilnosti unutar EU-a odobrene na temelju te direktive. Ti dokazi uključuju:

- (a) primjerak obavijesti poslane nadležnim tijelima prve i druge države članice EU-a koje podliježu Direktivi u skladu s člankom 31. stavkom 2. Direktive; ili
- (b) dokaz o tome da student provodi dio studija u drugoj državi članici koja podliježe Direktivi u okviru Unijina ili multilateralnog programa koji sadržava mjere mobilnosti ili sporazuma između dviju ili više ustanova visokog obrazovanja.

Dopušteni su uzastopni boravci u trajanju do 360 dana po državi članici EU-a koja podliježe Direktivi u različitim državama članicama EU-a koje podliježu Direktivi i oni mogu odgovarati znatnom dijelu ukupnog najduljeg trajanja boravka studenta, ovisno o okolnostima svakog pojedinačnog slučaja. Pravila o mobilnosti studenata izravno su primjenjiva od 24. svibnja 2018.

*** Primjer**

Američki student s rumunjskom studentskom boravišnom dozvolom koji sudjeluje u programu Erasmus + na njemačkom sveučilištu može u Njemačkoj ostati do 360 dana bez narušavanja schengenskih pravila.

Sažetak – postupak odabran za mobilnost studenata

(bez postupka/obavijest) (posljednje ažuriranje od 4. srpnja 2019. – informacije u zagradama odnose se na države članice koje još nisu izvijestile o potpunom prenošenju)

	Mobilnost studenata
BE	(obavijest)
BG	
CZ	(bez postupka)
DE	obavijest
EE	bez postupka
EL	(obavijest)
ES	obavijest
FR	(obavijest)

HR	obavijest
IT	obavijest
CY	obavijest
LV	bez postupka
LT	bez postupka
LU	obavijest
HU	obavijest
MT	obavijest
NL	obavijest
AT	bez postupka
PL	obavijest
PT	obavijest
RO	obavijest
SI	(obavijest)
SK	obavijest
FI	obavijest
SE	

* *Pravna osnova:*

– [Direktiva \(EU\) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o uvjetima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova *au pair* \(preinaka\) \(članci 27., 31. i 32.\)](#)

6. OTISKIVANJE PEČATA U PUTNE ISPRAVE

- 6.1. U putne isprave svih državljana trećih zemalja mora se sustavno otisnuti pečat pri ulasku i izlasku. Pečat nije dokaz da je provedena temeljita kontrola; njime se samo s točnošću mogu utvrditi datum i mjesto prelaska granice. Otiskivanjem pečata nastoji se

osigurati i da se tijekom kontrola pri ulasku i izlasku može provjeriti poštuje li se najdulje dopušteno trajanje boravka državljanina treće zemlje na području bez nadzora unutarnjih granica ili na državnom području Bugarske, Hrvatske, Cipra i Rumunjske zasebno – 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana.

6.2. Ulazni ili izlazni pečat **ne otiskuje se u sljedećim slučajevima:**

- a) u putne isprave državljanina država članica EU-a, Norveške, Islanda, Lihtenštajna i Švicarske;
- b) u putne isprave šefova država i dostojanstvenika čiji je dolazak prethodno službeno najavljen diplomatskim putem;
- c) u dozvole pilota ili potvrde članova posade zrakoplova;
- d) u putne isprave pomoraca koji ne borave na državnom području schengenske države osim u trenutku pristajanja njihova broda i na području luke u kojoj je brod pristao;
- e) u putne isprave članova posade i putnika na brodovima za kružna putovanja koji ne podliježu graničnoj kontroli, u slučajevima predviđenima u [odjeljku IV. točki 2.](#);
- f) u isprave kojima se državljanima Andore, Monaka i San Marina omogućuje prelazak granice;
- g) u isprave stanovnika pograničnog područja obuhvaćenih režimom malograničnog prometa ([odjeljak II. točka 3.](#));
- h) u putne isprave posada putničkih i teretnih vlakova na međunarodnim linijama;
- i) u putne isprave državljanina trećih zemalja koji predoče boravišne iskaznice kako je predviđeno Direktivom 2004/38/EZ.

U putne isprave članova obitelji građana EU-a, EGP-a i Švicarske koji su državljani trećih zemalja isto se mora otisnuti pečat, osim ako predoče boravišnu iskaznicu izdanu u skladu s Direktivom 2004/38/EZ, kako je propisano člankom 39. Zakonika o schengenskim granicama ili ako na drugi način dokažu da su članovi obitelji građanina EU-a, EGP-a ili Švicarske.

*** Primjeri**

- 1) Ukrajinska državljanka, supruga njemačkog državljanina i nositeljica nizozemske boravišne iskaznice (s naznakom o njezinu statusu člana obitelji građanina EU-a), koja je u pratnji svojeg supruga, njemačkog državljanina, ili mu se naknadno pridružuje čime ostvaruje pravo na slobodno kretanje: u putnu ispravu ove osobe **ne smije** se otisnuti pečat.
- 2) Moldavski suprug državljanke Italije, koji posjeduje irsku boravišnu iskaznicu (s naznakom njegova statusa člana obitelji građanke EU-a) i koji je u pratnji građanke EU-a: u putnu ispravu ove osobe **ne smije** se otisnuti pečat.
- 3) Državljanica Indije, supruga francuskog državljanina, nositeljica schengenske vize, ali (još) ne i boravišne iskaznice, koja se pridružuje francuskom građaninu u Njemačkoj: u ovom slučaju, u putnu ispravu ove osobe **mora se** otisnuti pečat²⁴.

- 6.3. Iznimno, na zahtjev državljanina treće zemlje, te ako bi mu otiskivanje ulaznog/izlaznog pečata moglo prouzročiti ozbiljne poteškoće, pečat se može otisnuti na zasebnom listu. Taj se list uručuje tom državljaninu treće zemlje.
- 6.4. U praksi može se dogoditi i da isprava kojom se državljaninu treće zemlje omogućuje prelazak granice više nije pogodna za otiskivanje pečata jer u njoj više nema praznih stranica. U tom slučaju tom državljaninu treće zemlje treba preporučiti da podnese zahtjev za novu putovnicu kako bi se u budućnosti pečati otiskivali u nju.

Međutim, iznimno – a posebno u slučaju osoba koje redovno prelaze granicu – može se upotrijebiti zaseban list na koji se ubuduće mogu otiskivati pečati. Taj se list uručuje tom državljaninu treće zemlje.

U svakom slučaju, **nedostatak praznih stranica u putovnici nije valjan i dostatan temelj za zabranu ulaska nekoj osobi** (vidjeti [odjeljak I. točku 8.](#) o temeljima za zabranu).

*** Preporučena praksa:**

List naveden u točkama 6.4. i 6.5. treba sadržavati najmanje sljedeće pojedinosti:

²⁴

Treba napomenuti da službe Komisije ispituju tumačenje ove obveze otiskivanja pečata.

- naziv i lokaciju graničnih postaja,
- datum izdavanja,
- ime nositelja putne isprave,
- broj putne isprave,
- pečat i službeni žig graničnog prijelaza,
- ime i potpis službenika graničnog nadzora.

- 6.5. U slučaju ulaska i izlaska državljana trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja vize pečat se u pravilu otiskuje na stranicu suprotnu od one na koju je unesena viza. Ako treba otisnuti više pečata (na primjer u slučaju vize za višekratni ulazak), to se čini tako da se pečat otisne na stranicu do stranice na kojoj je nalijepljena viza. Ako se ta stranica ne može iskoristiti, pečat se otiskuje na sljedeću stranicu. Pečati se ne smiju otiskivati u strojno čitljivu zonu niti preko osobnih podataka i ostalih stranica s izvornim službenim bilješkama.

*** Preporučena praksa:**

- pečate treba otisnuti, ako je to moguće, kronološkim redoslijedom kako bi bilo jednostavnije pronaći datum kada je osoba zadnji put prešla granicu,
- izlazni pečat treba otisnuti u blizini ulaznog pečata,
- pečat treba otisnuti u vodoravnom položaju kako bi bilo jednostavno pročitati ga,
- novi se pečat ne smije otisnuti preko već otisnutih pečata, uključujući one koji su otisnuti u drugim zemljama.

- 6.6. Različite vrste pečata upotrebljavaju se za predočavanje dokaza o ulasku i izlasku (pravokutni pečat za ulazak, pravokutni pečat s oblim uglovima za izlazak). Ti pečati sadržavaju slova kojima se naznačuju zemlja i granična postaja, datum, broj kontrole i piktogram kojim se naznačuje način putovanja pri ulasku i izlasku (kopneni, zračni ili pomorski).

Upiti u vezi s pečatima za ulazak i izlazak te s dokumentacijom u vezi s krivotvorenim, izgubljenim ili nepropisno otisnutim pečatima mogu se uputiti [kontaktnoj točki](#) koju je svaka schengenska država uspostavila za te potrebe.

- 6.7. Svaki granični prijelaz mora voditi evidenciju o pečatima za ulazak i izlazak koji se predaju svakom službeniku graničnog nadzora koji provodi kontrole i koji te pečate vraća. To uključuje i oznake svakog zasebnog pečata koji će se u budućnosti možda morati upotrijebiti za potrebe usporedbe.

Kad pečati nisu u upotrebi moraju biti zaključani, a pristup pečatima mora se ograničiti na ovlaštene službenike graničnog nadzora.

- 6.8. Sigurnosni kodovi na pečatima moraju se mijenjati u redovnim vremenskim razmacima koji ne prelaze jedan mjesec.
- 6.9. Ako se pri izlasku čini da u putnoj ispravi državljanina treće zemlje nema pečata za ulazak, službenik graničnog nadzora može pretpostaviti da je nositelj isprave nezakonito ušao na područje bez unutarnjih granica ili na područje schengenske države koja još ne primjenjuje pravnu stečevinu u cijelosti i/ili da je premašio najdulji dopušteni rok boravka. U tom se slučaju može odrediti kazna predviđena nacionalnim pravom.

** Pravna osnova:*

- [Zakonik o schengenskim granicama \(članak 11. i Prilog IV.\)](#)
- [Direktiva 2004/38/EZ \(članak 5.\)](#) koja se tumači zajedno s [Komunikacijom Komisije COM \(2009\) 313 final](#)
- [Schengenska konvencija \(članak 21.\)](#)
- [Popis kontaktnih točaka za razmjenu informacija o sigurnosnim kodovima ulaznih i izlaznih pečata](#)

7. **POPUŠTANJE U REŽIMU KONTROLE**

- 7.1. Režim kontrole na vanjskim granicama ili unutarnjim granicama na kojima nadzor još nije ukinut može se ublažiti u slučaju iznimnih i nepredviđenih okolnosti. Takvim se okolnostima smatraju nepredvidljivi događaji koji dovode do tako gustog prometa da vrijeme čekanja na graničnom prijelazu postane predugo i da su pritom iskorištene sve organizacijske i kadrovske mogućnosti. Takvom bi se situacijom mogla smatrati poplava ili neka druga ozbiljna prirodna katastrofa koja onemogućuje prelazak granice

na drugim graničnim prijelazima, pa se prometni tok s nekoliko graničnih prijelaza preusmjerava na samo jedan.

- 7.2. Ako je došlo do popuštanja u režimu granične kontrole, obavljanje ulazne granične kontrole u pravilu ima prednost nad obavljanjem izlazne granične kontrole. Odluku o popuštanju u režimu granične kontrole donosi službenik nadzora koji rukovodi graničnim prijelazom. Ta su popuštanja u režimu granične kontrole privremena, prilagođena okolnostima koje ih opravdavaju i uvode se postupno.
- 7.3. Čak i u slučaju popuštanja u režimu granične kontrole, službenik graničnog nadzora mora otisnuti pečat u putne isprave državljanina trećih zemalja pri ulasku i izlasku u skladu s [odjeljkom I. točkom 6.](#) te mora provjeriti barem identitet državljanina treće zemlje.

** Pravna osnova:*

– [Zakonik o schengenskim granicama \(članak 9.\)](#)

8. ZABRANA ULASKA

- 8.1. Državljanima trećih zemalja ulazak se mora zabraniti u sljedećim slučajevima:
- a) ako nemaju valjane putne isprave;
 - b) ako imaju lažnu (krivotvorenu) putnu ispravu;
 - c) ako nemaju valjanu vizu, a ona je obvezna, boravišnu dozvolu ili vizu za dugotrajan boravak koju je izdala schengenska država²⁵;
 - d) ako imaju lažne (krivotvorene) vize ili boravišne dozvole;
 - e) ako nemaju odgovarajuću dokumentaciju kojom bi opravdali svrhu i uvjete boravka;
 - f) ako su već boravili 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana (koje podrazumijeva uzimanje u obzir razdoblja od 180 dana koje prethodi svakom danu boravka) na području bez nadzora unutarnjih granica ili na području Bugarske, Hrvatske, Cipra ili Rumunjske;

²⁵ Boravišne dozvole i vize za dugotrajan boravak koje izdaju Bugarska, Hrvatska, Cipar ili Rumunjska nisu valjane za ulazak na područje bez nadzora unutarnjih granica.

- g) ako nemaju dovoljno sredstava za uzdržavanje s obzirom na trajanje i vrstu boravka ili sredstava za povratak u matičnu zemlju ili državu tranzita;
- h) ako je za njih u SIS-u²⁶ ili u nacionalnim bazama podataka izdano upozorenje u svrhu zabrane ulaska;
- i) ako predstavljaju prijetnju javnom poretku, unutarnjoj sigurnosti, javnom zdravlju ili međunarodnim odnosima jedne schengenske države ili više njih.

*** Primjeri**

1) Skupina biciklista iz Nigerije ide u Ukrajinu i tvrdi da će sudjelovati u biciklističkoj utrci koja se ondje organizira. Dolaze u zračnu luku u Varšavi (Poljska), gdje navode da će u Ukrajinu putovati autobusom. Tijekom kontrole prve linije utvrđuje se da iako imaju valjanu vizu za tranzit kroz Poljsku, nemaju valjanu vizu za ulazak u Ukrajinu. U kontroli druge linije obavlja se detaljnije ispitivanje prilikom kojeg predložuju dokument kojim se potvrđuje sudjelovanje u utrci i tvrde da neće biti teškoća oko dobivanja vize na ukrajinskoj granici. Međutim, biciklisti niti posjeduju bicikle koji im trebaju za utrku niti mogu uvjerljivo objasniti gdje će ih i kako nabaviti kad stignu u Ukrajinu. Nakon savjetovanja s ukrajinskim službenicima graničnog nadzora o ovom pitanju i uzimajući u obzir njihovo negativno mišljenje o mogućnosti da im se u ovakvom slučaju na granici izda viza donosi se odluka o zabrani ulaska.

2) Moldavski državljani automobilom stiže na mađarsko-ukrajinsku granicu i tvrdi da putuje u Njemačku u turističke svrhe. U kontroli prve linije utvrđuje se da putnik nije u mogućnosti pokazati nijedan dokument (hotelsku rezervaciju, pozivno pismo itd.) kojim se dokazuje gdje će u Njemačkoj boraviti niti može dokazati da ima dovoljno sredstava za uzdržavanje za troškove boravka i povratka. U tom slučaju donosi se odluka o zabrani.

3) Tuniski državljani stiže u zračnu luku Schipol (Nizozemska). Svrha je njegova putovanja posjet rodbini (braći i sestrama) koji borave u Bruxellesu

²⁶

Bugarski, hrvatski i rumunjski službenici graničnog nadzora nisu obvezni zabraniti ulazak državljanima trećih zemalja za koje je u SIS-u izdano upozorenje u svrhu zabrane ulaska.

(Belgija). Ima valjanu schengensku vizu, povratnu kartu i pozivno pismo/jamstvo svojih domaćina koji borave u Belgiji. Međutim, to pismo nisu ovjerila nadležna belgijska tijela (kako nalaže belgijsko pravo). U tom slučaju, prije nego što se donese odluka o dopuštanju ili zabrani ulaska, treba provesti daljnje provjere kao što su: pregled putovnice kako bi se utvrdilo je li osobi prije bila izdana schengenska viza i je li je zakonito koristila; usporedba prethodnih pečata za ulazak/izlazak kako bi se utvrdilo je li osoba u prošlosti prekoračila boravak na području bez nadzora unutarnjih granica; stupanje u kontakt s nadležnim belgijskim tijelima kako bi se zatražilo da izvrše potrebne provjere domaćina. Ovim provjerama želi se utvrditi dolazi li osoba u dobroj vjeri; odluka se donosi tek na temelju rezultata tih provjera.

4) U zračnu luku Helsinki-Vantaa (Finska) slijeće zrakoplov iz Šangaja. Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) proglasila je hitnu situaciju u području javnog zdravlja na međunarodnoj razini (zbog opasnosti od SARS-a) te se zahtijeva poduzimanje strogih mjera predostrožnosti prema putnicima koji stižu iz Kine. Od svih putnika zahtijeva se da ispune kartice za praćenje, koje sadržavaju i broj mjesta i kontaktne podatke za slučaj da ih naknadno treba potražiti. Na terminalu svi putnici prolaze kroz posebno predviđeni hodnik u koji je postavljena medicinska oprema. Nekoliko kineskih državljana i državljana EU-a pokazuju simptome SARS-a i još su uvijek zarazni. Nakon savjetovanja s liječnicima donosi se odluka o zabrani ulaska kineskim državljanima i o hitnoj hospitalizaciji državljana EU-a zbog ozbiljne prijetnje od širenja bolesti. S ostalim putnicima iz zrakoplova kontaktira se uz pomoć podataka iz kartica za praćenje i od njih se traži da se jave liječniku. Ovime se ne isključuje mogućnost poduzimanja alternativnih mjera kao što je na primjer karantena, ako je to potrebno i opravdano radi zaštite javnog zdravlja.

5) Skupina nogometnih navijača iz Ukrajine stiže na poljsko-ukrajinsku granicu. Putuju autobusom. Tijekom graničnih kontrola pokazuje se da posjeduju opasna sredstva kao što su palice za bejzbol, nunčake, noževi i drugi predmeti koji se mogu upotrijebiti protiv drugih ljudi. U ovom im se slučaju ulazak mora zabraniti radi osiguranja javnoga reda, osim ako putnici pristanu

predati opasnu opremu prije prelaska poljske granice.

6) Skupina mladih marokanskih turista koja putuje trajektom iz Tangera stiže u luku Alicante (Španjolska). Prema planu putovanja skupina bi trebala posjetiti dva španjolska grada (Barcelonu i Madrid) i nekoliko gradova u Francuskoj. U Maroko se vraćaju zrakoplovom iz zračne luke Paris-Charles de Gaulle; imaju valjane karte za povratno putovanje. Tijekom granične kontrole jedan od njih nema valjanu schengensku vizu i izjavljuje kako je nije stigao pribaviti. Svrha putovanja utvrđena je i putnici maju dovoljno sredstava za uzdržavanje. Međutim, ta osoba ni na koji način ne može dokazati kako vizu nije mogla zatražiti unaprijed, kao ni to da postoje nepredvidljivi ili nezaobilazni razlozi da joj se ulazak odobri. U tom slučaju, te ako ne postoje nikakvi humanitarni razlozi i/ili međunarodne obveze, osobi bez vize treba zabraniti ulazak.

7) Ruska obitelj prelazi estonsku granicu automobilom. Međutim, čini se da vozilo ima ozbiljan mehanički nedostatak (tj. ima neispravne kočnice), čime bi moglo druge dovesti u opasnost. U tim okolnostima tim se osobama ne može dopustiti ulazak u tom vozilu sve dok se kvar ne popravi. Međutim, ako su ispunjeni svi ostali uvjeti za ulazak, mora im se dopustiti ulazak na državno područje pješice ili nekim drugim sredstvom.

8) Somalski državljani koji ima somalsku običnu putovnicu i boravišnu dozvolu koju je izdala druga schengenska država koja u cijelosti primjenjuje schengensku pravnu stečevinu želi ući na područje Češke radi tranzita do te druge schengenske države. Osoba se ne nalazi u nacionalnim bazama podataka u svrhu zabrane ulaska. Češka ne priznaje obične somalske putovnice. Uvjeti za ulazak utvrđeni u članku 6. stavku 1. Zakonika o schengenskim granicama uključuju posjedovanje valjane putne isprave koja nositelja ovlašćuje za prelazak vanjske granice. Međutim, ne postoji službena hijerarhija tih uvjeta za ulazak; iznimke utvrđene u članku 6. stavku 5. Zakonika o schengenskim granicama primjenjuju se za sve uvjete utvrđene u članku 6. stavku 1. Zakonika o schengenskim granicama. To znači da je bilo koji državljani treće zemlje koji ne ispunjava sve uvjete utvrđene u članku 6. stavku 1. Zakonika o schengenskim granicama, ali posjeduje boravišnu dozvolu ili vizu za

dugotrajan boravak, ovlašten ući na područje druge države članice u svrhu tranzita kako bi mogao doći do državnog područja schengenske države koja u cijelosti primjenjuje schengensku pravnu stečevinu i koja je izdala boravišnu dozvolu ili vizu za dugotrajan boravak, osim ako se njegovo ime nalazi na nacionalnom popisu upozorenja države članice čije vanjske granice želi prijeći te je upozorenje popraćeno uputom za zabranu ulaska ili tranzita. U slučaju somalskog državljanina, Češka mora dopustiti osobi da uđe u Češku u svrhu tranzita kako bi mogla doći do schengenske države koja u cijelosti primjenjuje schengensku pravnu stečevinu i koja je izdala boravišnu dozvolu.

8.2. Schengenska država ne zabranjuje ulazak državljaninu treće zemlje te mu dopušta da uđe na njezino državno područje u sljedećim slučajevima:

- a) iz humanitarnih razloga, zbog nacionalnih interesa ili zbog međunarodnih obveza;
- b) ako osoba koja ne posjeduje valjanu vizu ispunjava mjerila za izdavanje vize na granici ([odjeljak I. točka 9.](#));
- c) isključivo jer osoba ima vizu za višekratni ulazak koju je izdala druga država članica;
- d) isključivo jer osoba ima vizu za višekratni ulazak, ali putuje u neku drugu svrhu koja se može navesti u rubrici „Napomene” na naljepnici vize. Nacionalne napomene koje upotrebljavaju neke države članice mogu biti povezane s (glavnom) svrhom zbog koje je podnesen zahtjev za vizu. Taj unos na naljepnici vize ne sprečava nositelja da upotrijebi valjanu vizu za višekratni ulazak za putovanje u druge svrhe (vidjeti i odjeljak I. točku 8.6.);
- e) ako osoba ima valjanu boravišnu dozvolu ili vizu za dugotrajan boravak koju je izdala schengenska država koja u cijelosti primjenjuje schengensku pravnu stečevinu, ali ne ispunjava sve uvjete za ulazak utvrđene u članku 6. stavku 1. Zakonika o schengenskim granicama, osoba je ovlaštena ući na područje schengenskih država u svrhu tranzita kako bi došla do schengenske države koja u cijelosti primjenjuje pravnu stečevinu koja je izdala boravišnu dozvolu ili

vizu za dugotrajan boravak. Međutim, tranzit se može zabraniti u slučaju postojanja upozorenja za tu osobu u nacionalnim bazama podataka schengenske države čiju vanjsku granicu ta osoba želi prijeći, a uz upozorenje se nalazi uputa da se osobi zabrani ulazak ili tranzit. Ako se na nositelja boravišne dozvole odnosi upozorenje o zabrani ulaska ili boravka, trebalo bi odmah kontaktirati s nacionalnim uredom SIRENE kako bi se pokrenuo postupak savjetovanja utvrđen u točki 4.5.1. Priručnika SIRENE.

*** Pravna osnova:**

- [Zakonik o schengenskim granicama \(članci 1., 4., 6., 8. i 14. te Prilog V.\)](#)
- [Zakonik o vizama \(članci 32. i 35. te Prilog VI.\)](#)
- [Odluka br. 565/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uvođenju pojednostavljenog režima kontrole osoba na vanjskim granicama na temelju jednostranog priznanja od strane Bugarske, Hrvatske, Cipra i Rumunjske određenih isprava kao jednakovrijednih njihovim nacionalnim vizama za tranzit ili namjeravani boravak na njihovim državnim područjima koji ne premašuje 90 dana u svakom razdoblju od 180 dana i stavljanju izvan snage odluka 95/2006/EZ i 582/2008/EZ](#)
- [nacionalni unosi u rubrici „Napomene” na naljepnici vize](#)

- 8.3. Osobama s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije ulazak se može zabraniti samo zbog razloga povezanih s javnim redom ili javnom sigurnosti iz Direktive 2004/38/EZ, odnosno kad njihovi osobni postupci predstavljaju stvarnu, trenutačnu i dovoljno ozbiljnu prijetnju nekom od temeljnih društvenih interesa.

- 8.3.1. Stoga se ni upozorenje u SIS-u samo po sebi ne može smatrati dovoljnim razlogom za automatsku zabranu ulaska tim osobama; u tom slučaju službenik graničnog nadzora uvijek mora temeljito ispitati situaciju i procijeniti je s obzirom na prethodna načela.

Ako je upozorenje unijela neka druga schengenska država, službenik graničnog nadzora mora putem ureda SIRENE ili na bilo koji drugi dostupan način odmah stupiti u vezu s odgovornim tijelima schengenske države koja je izdala upozorenje. Ta tijela moraju provjeriti razloge zbog kojih je upozorenje uvršteno i vrijede li još uvijek. Taj podatak moraju bez odgode prenijeti tijelima schengenske države tražiteljice.

Na temelju primljenih podataka nadležna tijela donijet će ocjenu utemeljenu na prethodno navedenim mjerilima. Službenik graničnog nadzora na toj će osnovi predmetnoj osobi dopustiti ili zabraniti ulazak.

Ako podatke nije moguće dobiti u razumnom roku, predmetnoj osobi mora se dopustiti ulazak na državno područje. U tom slučaju službenici graničnog nadzora i druga nadležna nacionalna tijela mogu provesti nužne provjere nakon što osoba uđe na državno područje, a poslije toga, prema potrebi, poduzeti odgovarajuće mjere.

Prethodno navedenim ne dovode se u pitanje drugi postupci koje treba provesti zbog upozorenja u SIS-u, kao što su uhićenje te osobe, donošenje zaštitnih mjera, podaci o izgubljenim i ukradenim ispravama itd. Ako se takvom provjerom utvrdi postojanje upozorenja u SIS-u o potrebi zapljene isprave, ona se mora odmah zaplijeniti te treba bez odgode stupiti u kontakt s uredom SIRENE radi daljnjih uputa.

** Pravna osnova/sudska praksa:*

- [Direktiva 2004/38/EZ \(članci od 27. do 33.\)](#)
- [Odluka br. 1082/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju i o stavljanju izvan snage Odluke br. 2119/98/EZ \(Tekst značajan za EGP\)](#)
- [Uredba \(EZ\) br. 851/2004 Europskog Parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o osnivanju Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti](#)

- [Presuda Suda od 3. srpnja 1980., predmet C-157/79, Regina protiv Stanislausa Piecka](#)
- [Presuda Suda od 31. siječnja 2006., predmet C-503/03, Komisija protiv Španjolske](#)

8.3.2. Ako osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije nema potrebne putne isprave ili vizu, a viza je obvezna, predmetna schengenska država toj osobi, prije nego li je vrati, mora pružiti svaku razumnu mogućnost da nabavi potrebne isprave ili da joj se te isprave dostave unutar razumnog vremenskog roka ili da nekim drugim sredstvima potvrdi ili dokaže da ima pravo slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije.

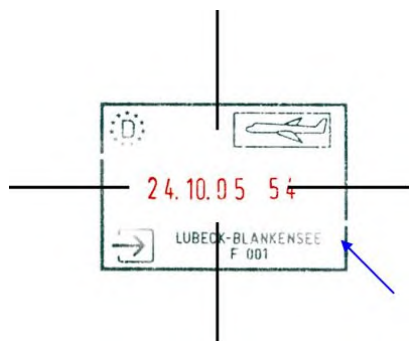
*** Pravna osnova/sudska praksa:**

- [Direktiva 2004/38/EZ \(članak 5. i članci od 27. do 33.\)](#) koja se tumači zajedno s [Komunikacijom Komisije COM \(2009\) 313 final](#)
- [Presuda Suda od 25. srpnja 2002., predmet C-459/99, MRAX protiv Belgije](#)
- [Presuda Suda od 17. veljače 2005., predmet C-215/03, Salah Oulane protiv Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie](#)

8.4. Kad službenik državljaninu treće zemlje zabranjuje ulazak mora:

- a) ispuniti [standardni obrazac](#) za zabranu ulaska, potkrijepiti razloge za zabranu te ga dati na potpis predmetnom državljaninu treće zemlje koji zadržava jedan primjerak potpisanog obrasca. U slučaju da ga državljanin treće zemlje odbije potpisati, službenik graničnog nadzora to će navesti na obrascu pod stavkom „Napomene”;
- b) u putovnicu otisnuti ulazni pečat koji se poništava križanjem neizbrisivom crnom tintom, a nasuprot njemu na desnoj strani, isto neizbrisivom tintom, napisati slova koja odgovaraju razlozima za zabranu ulaska, kako su navedeni u obrascu za zabranu ulaska (vidjeti u nastavku).

Primjer pečata za zabranu ulaska:



Slovo kojim se označuje razlog za zabranu ulaska u skladu s jedinstvenim obrascem.

- 8.5. Ako odgovorni službenik utvrdi da je za nositelja vize u SIS-u izdano upozorenje u svrhu zabrane ulaska, vizu mora opozvati stavljanjem pečata „UKINUTO”. Daljnje pojedinosti [potražiti u odjeljku I. točki 10.](#) Ako se ukida viza, odgovarajući podaci unose se u VIS. Za pojedinosti o mjerama koje treba izvršiti u VIS-u vidjeti [Prilog 32.](#)

Ako je država članica ukinula vizu koju je izdala druga država članica, preporučuje se da se ta informacija proslijedi u obliku obrasca utvrđenog u [Prilogu 31.](#)

- 8.6. Viza se ne smije poništiti ili ukinuti samo zato što državljanin treće zemlje nije mogao predložiti [dokazne isprave](#) potrebne za opravdanje svrhe putovanja. U tom slučaju službenik graničnog nadzora mora predmet dodatno istražiti kako bi ocijenio je li osoba vizu dobila prijevarom i predstavlja li opasnost u smislu nezakonitog useljavanja. Prema potrebi obratit će se nadležnim tijelima schengenske države koja su izdala tu vizu. Samo ako se utvrdi da je viza pribavljena na prijevaru, službenik graničnog nadzora tu vizu mora poništiti otiskivanjem pečata „PONIŠTENO”. Daljnje pojedinosti [potražiti u odjeljku I. točki 10.](#) Ako se poništava viza, odgovarajući podaci unose se u VIS. Za pojedinosti o mjerama koje treba izvršiti u VIS-u vidjeti [Prilog 32.](#)

Ako je država članica poništila vizu koju je izdala druga država članica, preporučuje se da se ta informacija proslijedi u obliku obrasca utvrđenog u [Prilogu 30.](#)

Najbolja praksa: poništavanje ulaznog ili izlaznog pečata kad se ne radi o zabrani ulaska

Mogući su slučajevi kad treba poništiti već otisnuti pečat u putovnici (na primjer, ako je službenik graničnog nadzora greškom otisnuo pogrešan pečat). U tom slučaju putnik ne snosi nikakvu odgovornost, a pečat se stoga ne može poništiti na isti način kao kad se nekome zabranjuje ulazak. Stoga se preporučuje njegovo poništavanje povlačenjem dviju

usporednih crta preko njegova gornjeg lijevog kuta, kako je prikazano na primjeru u nastavku:



- 8.7. Sve osobe kojima je zabranjen ulazak ili nositelj vize kojem je viza poništena ili ukinuta imaju se pravo žaliti u skladu s nacionalnim pravom. Predmetnom državljaninu treće zemlje moraju se dati pisane upute o žalbenom postupku i kontaktnim točkama koje mu mogu pružiti informacije o zastupnicima koji su nadležni postupati u njegovo ime.

Kad se viza poništi ili ukine službenik graničnog nadzora mora ispuniti standardni obrazac za obavješćivanje i obrazloženje u kojem potkrepljuje razloge za poništenje ili ukidanje i predati ga predmetnom državljaninu treće zemlje (vidjeti [Prilog 25.](#)).

- 8.8. Ako se ulazak zabranjuje osobi s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije, službenik graničnog nadzora toj osobi uvijek mora dostaviti pisanu odluku. Odluka mora biti sastavljena tako da predmetna osoba može razumjeti njezin sadržaj i posljedice. U odluci se precizno i u cijelosti mora navesti na kojim se razlozima povezanim s javnim redom ili javnom sigurnosti temelji donesena odluka, osim ako je to suprotno interesima državne sigurnosti. U odluci se jasno navodi na kojem sudu ili upravnom tijelu predmetna osoba može podnijeti žalbu i rok za njezino podnošenje.
- 8.9. Odluka o zabrani ulaska mora se odmah izvršiti.
- 8.10. Ako je državljanina treće zemlje kojem je zabranjen ulazak zrakom, morem ili kopnom doveo prijevoznik, on je obavezan za njega bez odgode ponovno preuzeti odgovornost. Prijevoznik je posebno obavezan državljanina treće zemlje vratiti u treću zemlju iz koje ga je dovezao ili u treću zemlju koja je izdala putnu ispravu s kojom je putovao ili u bilo koju treću zemlju u kojoj će ga sigurno prihvatiti. Ako državljanina treće zemlje kojem je zabranjen ulazak nije moguće vratiti odmah, prijevoznik je odgovoran za sve troškove povezane s povratnim putovanjem. Ako prijevoznik ne može vratiti

državljanina treće zemlje, mora osigurati njegov povratak bilo kojim drugim sredstvom (na primjer, tako da se obrati nekom drugom prijevozniku).

- 8.11. Prijevozniku se mora izreći sankcija u skladu s Direktivom 2001/51/EZ i u skladu s nacionalnim pravom.
- 8.12. Službenici graničnog nadzora moraju poduzeti sve primjerene mjere, u skladu s lokalnim okolnostima, kako bi spriječili nezakonit ulazak državljanina trećih zemalja kojima je zabranjen ulazak (na primjer, tako što će osigurati njihov ostanak u tranzitnom području zračne luke ili tako što će im u morskoj luci zabraniti izlazak na kopno).

*** Pravna osnova:**

- [Direktiva 2004/38/EZ \(članak 5. i članci od 27. do 33.\)](#) koja se tumači zajedno s [Komunikacijom Komisije COM \(2009\) 313 final](#)
- [Zakonik o schengenskim granicama \(članak 14. i Prilog V.\)](#)
- [Schengenska konvencija \(članak 26.\)](#)
- [Direktiva Vijeća 2001/51/EZ od 28. lipnja 2001. o dopuni odredaba članka 26. Konvencije o primjeni Sporazuma iz Schengena od 14. lipnja 1985.](#)
- [Zakonik o vizama \(članak 34. i Prilog VI.\)](#)

9. VIZE ZA KOJE SE ZAHTJEVI PODNOSE NA GRANICI, UKLJUČUJUĆI I POMORCE U TRANZITU, I ODBIJANJE IZDAVANJA TIH VIZA

Zajedničku viznu politiku još ne primjenjuju Bugarska, Hrvatska, Cipar i Rumunjska. Stoga nacionalne vize koje izdaju te četiri zemlje nisu valjane za kretanje na području bez nadzora unutarnjih granica. Međutim, Bugarska, Hrvatska, Cipar i Rumunjska mogu dopustiti ulazak na svoje državno područje ili tranzit kroz njega nositeljima jedinstvenih viza koje su izdale schengenske države.

9.1. Vrste viza

[Vidjeti točke od 27. do 32. u prvom dijelu – Definicije](#)

Za daljnje informacije o različitim vrstama viza vidjeti [točku 8. dijela II. Priručnika o Zakoniku o vizama](#).

Za dodatne informacije o izdavanju viza na granici vidjeti [dio IV. Priručnika o Zakoniku o vizama](#).

Za dodatne informacije o posebnim pravilima za izdavanje viza na granici članovima obitelji građana EU-a/EGP-a i Švicarske vidjeti [dio III. Priručnika o Zakoniku o vizama](#).

*** Pravna osnova:**

– [Uredba \(EU\) 2018/1806 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o popisu trećih zemalja čiji državljani moraju imati vizu pri prelasku vanjskih granica i zemalja čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva](#)

– [Zakonik o vizama \(članak 2.\)](#)

*** Poveznice:**

– [ispunjavanje naljepnice vize](#)

– [primjeri ispunjene naljepnice vize](#)

10. PONIŠTAVANJE I UKIDANJE VIZA

Vidjeti [dio V. točke 2. i 3. Priručnika o Zakoniku o vizama](#).

*** Pravna osnova:**

– [Zakonik o vizama \(članak 34. i Prilog VI.\)](#)

11. POSEBNE TRANZITNE SCHEME

11.1. Dokument o pojednostavljenom tranzitu (FTD) i Dokument o pojednostavljenom željezničkom tranzitu (FRTD)

- 11.1.1. Novi putni režim za tranzit između Kalinjingrada i kontinentalne Rusije stupio je na snagu 1. srpnja 2003. Njime su uvedene dvije vrste isprava – Dokument o pojednostavljenom tranzitu (FTD) i Dokument o pojednostavljenom željezničkom tranzitu (FRTD) – koje su potrebne za prelazak državnog područja Litve kako bi se omogućilo i olakšalo putovanje državljanima treće zemlje koji putuju između dvaju dijelova vlastite zemlje koji se zemljopisno ne dodiruju.
- 11.1.2. FTD služi za višekratne ulaske radi neposrednog tranzita bilo kojom vrstom kopnenog prijevoza preko državnog područja Litve. Izdaju ga litavska tijela i vrijedi za razdoblje do najviše tri godine. Tranzit na temelju FTD-a ne prelazi 24 sata.
- 11.1.3. FRTD služi za jedno povratno putovanje vlakom i vrijedi do tri mjeseca. Tranzit na temelju FRTD-a ne prelazi šest sati.
- 11.1.4. FTD i FRTD imaju jednaku vrijednost kao viza i konzularna tijela moraju ih izdavati na jedinstvenom obrascu u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 693/2003 i Uredbom Vijeća (EZ) br. 694/2003. Ne izdaju se na granici.

*** Pravna osnova:**

- [Uredba Vijeća \(EZ\) br. 693/2003 od 14. travnja 2003. o uspostavi posebnog Dokumenta o pojednostavljenom tranzitu \(FTD\), Dokumenta o pojednostavljenom željezničkom tranzitu \(FRTD\), izmjeni Zajedničkih konzularnih uputa, te Zajedničkog priručnika](#)
- [Uredba Vijeća \(EZ\) br. 694/2003 od 14. travnja 2003. o jedinstvenim obrascima za Dokument o pojednostavljenom tranzitu \(FTD\) i Dokument o pojednostavljenom željezničkome tranzitu \(FRTD\), kako je određeno Uredbom \(EZ\) br. 693/2003](#)

- 11.2. **Tranzit preko državnog područja schengenskih država koje schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u cijelosti²⁷**

²⁷

Ovaj stavak odnosi se samo na Bugarsku, Hrvatsku, Cipar i Rumunjsku.

- 11.2.1. Do pristupanja području bez nadzora unutarnjih granica Bugarska, Hrvatska, Cipar i Rumunjska mogu priznavati: vize koje su valjane za dva ulaska ili njih više, vize za dugotrajan boravak i boravišne dozvole koje su izdale schengenske države
- kao jednakovrijedne nacionalnim vizama za potrebe tranzita preko svojih državnih područja ili planiranih boravka na tom državnom području koji ne prelaze 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana.
- 11.2.2. Nositelji prethodno navedenih isprava obvezno se podvrgavaju uobičajenim kontrolnim postupcima (odjeljak I. točka 1.).

*** Pravna osnova:**

– [Odluka br. 565/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uvođenju pojednostavljenog režima kontrole osoba na vanjskim granicama na temelju jednostranog priznanja od strane Bugarske, Hrvatske, Cipra i Rumunjske određenih isprava kao jednakovrijednih njihovim nacionalnim vizama za tranzit ili namjeravani boravak na njihovim državnim područjima koji ne premašuje 90 dana u svakom razdoblju od 180 dana i stavljanju izvan snage odluka 895/2006/EZ i 582/2008/EZ](#)

12. **TRAŽITELJI AZILA/PODNOŠITELJI ZAHTJEVA ZA MEĐUNARODNU ZAŠTITU²⁸**

*** Opća načela**

Države članice moraju ispitati sve zahtjeve za međunarodnu zaštitu, uključujući zahtjeve koji se podnose na granici, kako bi utvrdile jesu li dopušteni i/ili ispunjava li podnositelj zahtjeva uvjete za status izbjeglice, u skladu sa Ženevskom konvencijom o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951., kako je izmijenjena Protokolom iz New Yorka od 31. siječnja 1967., ili za status osobe kojoj je odobrena supsidijarna zaštita, na temelju kriterija utvrđenih u Direktivi 2011/95/EU od 13. prosinca 2011.

Država članica odgovorna za razmatranje zahtjeva utvrđuje se u skladu s Uredbom (EU)

²⁸

Ovaj se odjeljak primjenjuje na Dansku, Irsku, Ujedinjenu Kraljevinu, Norvešku, Island, Lihtenštajn i Švicarsku s obzirom na utvrđivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za azil i Eurodac. Odjeljak se primjenjuje na Irsku i Ujedinjenu Kraljevinu u mjeri u kojoj primjenjuju Direktivu 2005/85/EZ.

br. 604/2013 od 26. lipnja 2013. (Uredba Dublin III).

Postupak mora biti u skladu s [Direktivom 2013/32/EU](#).

- 12.1. Državljanina treće zemlje mora se smatrati podnositeljem zahtjeva za azil/međunarodnu zaštitu ako na bilo koji način izrazi strah da će, bude li vraćen u svoju zemlju podrijetla ili državu prethodnog uobičajenog boravišta, biti izložen progonu ili ozbiljnoj nepravdi.

Želja za međunarodnom zaštitom ne mora se izraziti ni na koji poseban način. Riječ „azil” ne mora biti izričito upotrijebljena; odluka se donosi prema tome je li izražen strah od onoga što bi se moglo dogoditi po povratku. U slučaju dvojbe u pogledu toga može li se određena izjava protumačiti kao želja za zahtjevom za azil ili za nekim drugim oblikom međunarodne zaštite, službenici graničnog nadzora moraju se savjetovati s nacionalnim tijelima odgovornima za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

- 12.2. Svim državljanima trećih zemalja koji na granici izraze želju za podnošenjem zahtjeva za azil/međunarodnu zaštitu (to uključuje teritorijalno more, zračne luke i tranzitne zone u pomorskim lukama) mora se omogućiti da zahtjev podnesu što prije. U tu svrhu granična tijela moraju podnositelje zahtjeva upoznati, na jeziku za koji se opravdano može očekivati da ga razumiju, s postupkom koji trebaju slijediti (kako se i gdje podnosi zahtjev) te s njihovim pravima i obvezama, uključujući i moguće posljedice ako ne ispune svoje obveze i ne budu surađivali s nadležnim tijelima.

Kako bi se izbjegli nesporazumi i kako bi se osiguralo da podnositelji zahtjeva dobiju odgovarajuće informacije o svojim pravima i obvezama te postupku, ako podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu ne poznaje dovoljno jezik kojim se govori u predmetnoj državi članici EU-a, mora se pozvati prevoditelj.

- 12.3. Nadležna nacionalna tijela koja je svaka država članica EU-a imenovala za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu moraju se obavijestiti da je podnesen zahtjev za međunarodnu zaštitu.

Službenik graničnog nadzora ne smije donijeti odluku o vraćanju podnositelja zahtjeva bez prethodnog savjetovanja s nadležnim nacionalnim tijelom koje je odgovorno za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

- 12.4. Moraju se uzeti otisci prstiju svih podnositelja zahtjeva za azil ako imaju najmanje 14 godina, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom države članice EU-a, te ih se mora poslati u središnji sustav Eurodaca kako bi se omogućila kontrola u sustavu EUODAC.

** Pravna osnova:*

- [Ženevska konvencija od 28. srpnja 1951. i Protokol iz New Yorka](#)
- [Uredba \(EU\) br. 603/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o uspostavi sustava „Eurodac” za usporedbu otisaka prstiju za učinkovitu primjenu Uredbe \(EU\) br. 604/2013 o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva i o zahtjevima za usporedbu s podacima iz Eurodaca od strane tijela kaznenog progona država članica i Europolu u svrhu kaznenog progona te o izmjeni Uredbe \(EU\) br. 1077/2011 o osnivanju Europske agencije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde](#)
- [Uredba \(EU\) br. 604/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva](#)
- [Provedbena uredba Komisije \(EU\) br. 118/2014 od 30. siječnja 2014. o izmjeni Uredbe \(EZ\) br. 1560/2003 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća \(EZ\) br. 343/2003 o uvođenju kriterija i mehanizama za utvrđivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za azil koji državljani treće zemlje podnosi u jednoj od država članica](#)
- [Direktiva 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni statusa izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite](#)
- [Direktiva 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite](#)

- [Direktiva 2013/33/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju standarda za prihvrat podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu](#)
- [Povelja o temeljnim pravima Europske unije, posebno članak 4. \(Zabrana mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kazne\), članak 18. \(Pravo na azil\) i članak 19. \(Zaštita u slučaju udaljavanja, protjerivanja ili izručenja\)](#)

13. **UNOŠENJE PODATAKA NA GRANICI**

Na svim graničnim prijelazima sve službene i druge informacije od osobite važnosti evidentiraju se ručno ili elektroničkim putem. Informacije koje se evidentiraju posebno uključuju:

- imena službenika graničnog nadzora odgovornog za lokalnu provedbu granične kontrole te imena drugih službenika u svakom timu,
- popuštanje u režimu granične kontrole osoba,
- izdavanje, na granici, zamjenskih viza i isprava za putovnice i vize,
- uhićene osobe i prigovore (kaznena djela i prekršaji),
- osobe kojima je zabranjen ulazak (razlozi zabrane i državljanstvo),
- sigurnosne kodove ulaznih i izlaznih pečata, osobne podatke službenika graničnog nadzora koji upotrebljava pečate u bilo kojem trenutku ili smjeni te informacije koje se odnose na izgubljene i ukradene pečate,
- prigovore osoba koje podliježu kontrolama,
- ostale policijske ili sudske mjere od posebne važnosti,
- posebne događaje.

*** Pravna osnova:**

- [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog II.\)](#)

14. **SURADNJA S DRUGIM SLUŽBAMA**

Službenici graničnog nadzora moraju usko surađivati sa svim državnim tijelima razmještenima na granici, npr. s carinskim tijelima ili drugim službama nadležnima za pitanja sigurnosti u vezi s robom ili službama nadležnima za sigurnost prometa.

15. **OZNAČIVANJE KRIVOTVORENIH ISPRAVA**

Kad službenik graničnog nadzora pri obavljanju granične kontrole uoči krivotvorenu ispravu, predmetnom državljaninu treće zemlje zabranjuje ulazak, a ispravu označuje u skladu sa Zakonikom o schengenskim granicama (Prilog V. dijelovi A i B).

Službenik treba poduzeti sve nužne mjere za sprečavanje daljnje upotrebe krivotvorene isprave. Kako bi ostvario taj cilj, u pravilu treba zaplijeniti ispravu.

Ako je ispravu potrebno predati nadležnim tijelima (za nadzor državne granice ili drugim tijelima) predmetne treće zemlje/zemlje podrijetla (neposredno, putem prijevoznikog društva ili diplomatskim kanalima), službenik graničnog nadzora trebao bi:

poništiti ispravu – bušenjem ili rezanjem isprave, ako je moguće, u strojno čitljivoj zoni (SČZ)

ili, ako to nije moguće:

označiti ispravu na sljedeći način (samo u slučaju da isprava nije označena kako je prethodno opisano):

1) papir

označiti zadnju stranicu putovnice u donjem lijevom kutu i, ako je moguće, označiti i stranicu na kojoj se mogu naći znakovi krivotvorenja tako da se oko slova „F” crvenom kemijskom olovkom upiše trokutić (osim ako je ta stranica popunjena, pa u tom slučaju treba upotrijebiti susjedne stranice);

2) polimer

označiti prazan prostor na samostalnoj ispravi izrađenoj od polimera tako da se oko slova „F” ultraljubičastom tintom, po mogućnosti crvenom, kemijskom olovkom upiše trokutić; ili (samo za isprave koje su u cijelosti krivotvorene)

označiti prazan prostor na krivotvorenoj samostalnoj ispravi izrađenoj od polimera bušenjem ili rezanjem isprave tako da se ne zahvate osobni podaci i imitacije sigurnosnih obilježja.

U posebnom slučaju krivotvorenja isprave za koju se čini da ju je izdala neka druga schengenska država, po završetku nacionalnog postupka povezanog s njezinom zapljenom ispravu treba vratiti toj državi.

16. **PROVJERA AUTENTIČNOSTI PODATAKA POHRANJENIH U BIOMETRIJSKOJ PUTOVNICI**

Za osiguranje učinkovitosti graničnih kontrola potrebno je pri kontroli biometrijskih putovnica provjeriti autentičnost i cjelovitost podataka pohranjenih na mikročipu. Kako bi se provjerilo je li podatke na čip unijelo ovlašteno tijelo i je li ih tko neovlašteno mijenjao, sadržaj čipa trebalo bi provjeriti pasivnom autentifikacijom. Potvrdu potpisnika isprave trebalo bi provjeriti usporedbom s odgovarajućom pouzdanom potvrdom CSCA zemlje koja je izdala ispravu. Ako dostupna oprema to omogućuje, autentifikaciju čipa treba upotrebljavati za provjeru njegove vjerodostojnosti.

17. **VALJANOST UNOSA PODATAKA O DJECI U PUTOVNICE RODITELJA**

Na temelju Uredbe (EZ) br. 2252/2004²⁹, kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 444/2009³⁰, za nositelje putovnica koje su izdale schengenske države od 26. lipnja 2012. predviđa se primjena sljedećeg režima:

1. djeca, bez obzira na dob, trebaju vlastitu putovnicu;
2. djeci se ne dopušta putovanje samo na temelju toga što su upisana u putovnicu svojih roditelja;
3. putovnice roditelja ostaju valjane za roditelje i nakon 26. lipnja 2012., čak i ako su u njih upisana imena njihove djece.

Prethodno navedeno ne primjenjuje se na Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku. Ne primjenjuje se ni na putovnice koje su izdale treće zemlje, osim zemalja pridruženih Schengenu.

²⁹ SL L 385, 29.12.2004., str. 1.

³⁰ SL L 142, 6.6.2009., str. 1.

Odredbe Direktive 2004/38/EZ³¹ o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica primjenjuju se kad obitelji građana EU-a/EGP-a putuju iz jedne države članice EU-a/EGP-a u drugu, kada odlaze u treću zemlju ili kada se vraćaju iz treće zemlje u državu članicu EU-a/EGP-a.

U skladu s člankom 5. stavkom 4. te direktive³², činjenica da djeca upisana u putovnicu svojih roditelja nemaju vlastite putovnice ne treba automatski dovesti do zabrane njihova izlaska iz državnog područja schengenske države ili ulaska u njega. Osim u slučaju opravdane sumnje u identitet i državljanstvo djece upisane u putovnice svojih roditelja, predloženoj roditeljske putovnice trebalo bi u načelu smatrati dokazom da su predmetna djeca građani EU-a obuhvaćena pravom na slobodno kretanje na temelju prava Unije prema toj direktivi.

Međutim, pravo građana EU-a na slobodno kretanje i boravak, neovisno o njihovoj dobi, ne bi se trebalo upotrebljavati za izbjegavanje odredbi Uredbe (EZ) br. 2252/2004, osobito ako postoje ozbiljni razlozi za sumnju u to da je dijete na nezakonit način oduzeto iz skrbi osoba koje zakonito ostvaruje roditeljsku skrb nad tim djetetom.

ODJELJAK II.: Kopnene granice

1. KONTROLE CESTOVNOG PROMETA

- 1.1. Službenik graničnog nadzora koji je zadužen za granični prijelaz mora osigurati učinkovite kontrole osoba i isprava te istovremeno siguran i neometan protok cestovnog prometa. U tu svrhu treba uvesti tehnička unapređenja tamo gdje je to potrebno kako bi se smanjilo vrijeme provjere odgovarajućih baza podataka. Prema potrebi, tehničku infrastrukturu graničnih prijelaza treba poboljšati, uključujući u svrhu povećanja upotrebe čitača putovnica i mobilnih terminala.

³¹ SL L 158, 30.4.2004., str. 77.

³² Članak 5. stavak 4. Direktive 2004/38/EZ: 4. Kada građanin Unije ili član obitelji koji nije državljanin države članice nema potrebne putne isprave ili, prema potrebi, potrebne vize, dotična država članica tim osobama, prije nego što ih vrati, pruža svaku razumnu mogućnost da pribave potrebne isprave ili da im se isprave dostave u razumnom roku ili da drugim sredstvima potvrde ili dokažu da uživaju pravo na slobodno kretanje i boravak.

- 1.2. Ako je moguće, treba postaviti zasebne trake za osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije i trake za ostale državljane trećih zemalja, u skladu s općim pravilima o odvajanju traka.
- 1.3. Kad je god to moguće, kontrolu trebaju obavljati dva službenika graničnog nadzora.

*** Pravna osnova:**

– [Zakonik o schengenskim granicama \(članci 8. i 10. te Prilog VI.\)](#)

*** Najbolja praksa**

● Prijevozna sredstva treba pretražiti:

- a) ako postoji opravdana sumnja da su u vozilu skrivene osobe, droge, eksplozivne tvari i/ili oružje;
- b) ako postoji opravdana sumnja da su vozač ili putnici u vozilu počinili kazneno djelo ili upravni prekršaj;
- c) ako su predočene isprave vozila nepotpune ili lažne.

U svakom slučaju, na te se pretrage primjenjuje nacionalno pravo predmetne schengenske države.

● Pse tragače trebalo bi upotrebljavati za nasumične kontrole radi otkrivanja eksplozivnih tvari, droga i skrivenih osoba.

Kontrole osobnih vozila

● Kontrole osoba koje putuju osobnim vozilima, kad god je to moguće, treba obavljati na sljedeći način:

- a) vozač i putnici mogu ostati u vozilu za vrijeme kontrole;
- b) službenik graničnog nadzora kontrolira isprave i uspoređuje ih s osobom koja prelazi granicu;
- c) drugi službenik graničnog nadzora istovremeno promatra osobe u automobilu i osigurava službenika koji obavlja kontrolu.

- Kad postoji sumnja da je neka putna isprava, vozačka dozvola, potvrda o osiguranju ili registracijska isprava krivotvorena, svi putnici trebaju izaći iz automobila. Automobil je potrebno temeljito pretražiti. Te radnje obavljaju se u kontroli druge linije.

Kontrola autobusa

- Kontrola osoba koje putuju autobusom može se obaviti na putničkom terminalu ili u samom autobusu, ovisno o okolnostima. Kad se kontrola obavlja u autobusu, kad god je to moguće, treba poduzeti sljedeće mjere:

- a) kontrola isprava treba započeti kontrolom vozača autobusa i vođitelja skupine ako se radi o organiziranom putovanju;
- b) u slučaju sumnje u putnu ispravu ili svrhu putovanja ili kad postoje pokazatelji koji upućuju na to da bi neka osoba mogla predstavljati prijetnju javnom redu, unutarnjoj sigurnosti ili javnom zdravlju schengenskih država, treba zatražiti da ta osoba napusti autobus i podvrgne je temeljitoj kontroli druge linije dok drugi službenik graničnog nadzora za to vrijeme promatra osobe u autobusu i osigurava službenika koji obavlja kontrolu.

- U slučaju gustog prometa, ako je to dopušteno u lokalnim okolnostima, kontroli se najprije podvrgavaju putnici koji putuju autobusima na redovitim lokalnim linijama.

Službenici graničnog nadzora trebali bi tijekom kontrola putnih isprava u autobusima upotrebljavati prenosive elektroničke uređaje, posebno za pretraživanje u SIS-u.

Kontrola kamiona

Kontrole kamiona treba obavljati na sljedeći način, u uskoj suradnji s nadležnim carinskim tijelima:

- a) kad god je to moguće, treba postojati posebna traka za kamione:
 - na kojoj se kamion i njegov sadržaj mogu primjereno pretražiti,
 - na kojoj se neometano može koristiti psima tragačima,
 - na kojoj se za pretraživanje može upotrebljavati tehnička oprema (npr. uređaji za rendgensko pretraživanje i detektori ugljičnog dioksida);
- b) tijekom kontrole kamiona službenik graničnog nadzora trebao bi posebnu pozornost posvetiti kamionima s kontejnerima u kojima mogu biti skriveni ukradeni

automobili, krijumčarene osobe ili opasne tvari. Treba pažljivo pregledati svu dokumentaciju koja se odnosi na sadržaj;

c) sve kamione treba temeljito pretražiti:

- ako su pokidani carinski žigovi,
- ako su cerade uništene ili šivane,
- ako postoji sumnja da bi unutra mogle biti skrivene osobe, droge, opasne ili eksplozivne tvari.

● Mogu se obaviti i sljedeće dodatne kontrole:

a) kontrola cestovnog prometa, uključujući i usklađenost s odredbama koje se odnose na socijalna pitanja (npr. tehnička ispravnost vozila, radno vrijeme vozača, vozačevo osiguranje);

b) kontrola cestovnog prijevoza (usklađenost robe koja se prevozi s dokumentacijom);

c) kontrola prisutnosti radioaktivne i opasne robe.

Sve ove dodatne kontrole obavljaju se u skladu s odgovarajućim pravom Unije i nacionalnim propisima svake schengenske države.

1.4. Schengenske države mogu sklapati ili zadržati bilateralne sporazume sa susjednim trećim zemljama o uspostavi zajedničkih graničnih prijelaza, na kojima službenici graničnog nadzora države članice i službenici graničnog nadzora treće zemlje neposredno jedan nakon drugoga obavljaju izlazne i ulazne kontrole u skladu sa svojim nacionalnim pravom na državnom području druge stranke. Ti zajednički granični prijelazi mogu se nalaziti na državnom području schengenske države ili na državnom području treće zemlje.

2. KONTROLE U ŽELJEZNIČKOM PROMETU

2.1. Dežurni službenik graničnog nadzora koji zapovijeda željezničkim graničnim prijelazom treba prikupiti informacije o željezničkim voznim redovima i predviđenom broju putnika željeznicom kako bi osigurao učinkovitu graničnu kontrolu.

- 2.2. Kontrola na granicama na koje se primjenjuju odredbe o vanjskim granicama mogu se provesti na jedan od sljedeća tri načina:
- a) na prvoj postaji na dolasku ili posljednjoj postaji na odlasku;
 - b) u vlaku, tijekom provoza između posljednje postaje na odlasku i prve postaje na dolasku, neovisno o smjeru.
- 2.3. Granična kontrola sastoji se od kontrole:
- a) posade vlaka;
 - b) putnika koji se ukrcavaju;
 - c) putnika koji dolaze iz inozemstva i nisu prethodno bili povrgnuti kontroli;
 - d) vanjske strane vlaka.
- 2.4. Granična kontrola putnika u željezničkim vozilima velikih brzina može se obaviti na jedan od sljedećih načina:
- a) na postajama na kojima se putnici ukrcavaju na vlak;
 - b) na postajama na kojima se osobe iskrcavaju na državnom području schengenskih država;
 - c) u vlaku, tijekom provoza između postaja, pod uvjetom da osobe ostanu u vlaku.
- 2.5. U pogledu brzih vlakova iz područja koje nije dio područja bez nadzora unutarnjih granica koji se više puta zaustavljaju na državnom području schengenskih država, ako je željeznički prijevoznik u mogućnosti ukrcati putnike isključivo za preostali dio puta unutar područja bez nadzora unutarnjih granica, ti putnici podliježu ulaznim kontrolama ili u vlaku ili u postaji odredišta, osim kad su kontrole obavljene na postaji na kojoj su se ukrcali na vlak.
- U tom slučaju osobe koje žele vlakom putovati isključivo preostali dio puta moraju prije polaska vlaka dobiti jasnu obavijest da će tijekom putovanja ili na odredišnoj postaji podliježati ulaznoj kontroli.
- Kada putuju u obrnutom smjeru, osobe u vlaku podliježu izlaznim kontrolama na temelju sličnih postupaka.

- 2.6. Službenik graničnog nadzora može pregledati unutrašnje prostore u vagonima kako bi provjerio ima li u njima skrivenih predmeta ili osoba koje podliježu kontrolama. Službenici graničnog nadzora uvijek će temeljito pretražiti vlak ako postoji sumnja da su u njemu skrivene eksplozivne tvari ili droge.
- 2.7. Kad postoje razlozi za sumnju da se osobe koje su prijavljene ili osumnjičene za počinjenje kaznenog djela ili državljani trećih zemalja koji namjeravaju nezakonito ući skrivaju u vlaku, službenik graničnog nadzora, ako ne može postupati u skladu sa svojim nacionalnim propisima, obavješćuje tijela **schengenske države prema čijem državnom području ili unutar čijeg se državnog područja vlak kreće.**

***Pravna osnova:**

– [Zakonik o schengenskim granicama \(članak 8., Prilog VI.\)](#)

***Najbolja praksa**

- Za vrijeme kontrole na peronu na prvoj dolaznoj postaji ili na zadnjoj postaji prije polaska vlak treba čuvati kako bi se spriječilo pojedince da izbjegnu graničnu kontrolu. Službenici koji obavljaju kontrolu i službenici koji čuvaju vlak trebaju u svakom trenutku biti u kontaktu.
- Tijekom kontrole putnika u vlaku putnicima se ne bi smjelo dopustiti kretanje duž vlaka.
- Kontrola teretnih vlakova treba se sastojati od kontrole isprava posade vlaka i pregledavanja vagona tog vlaka.
- Tijekom granične kontrole putničkih i teretnih vlakova službenici graničnog nadzora posebnu pozornost trebaju posvetiti putnicima i predmetima kad postoji opasnost da se prevoze eksplozivne tvari. Za pravilno izvršavanje tih zadaća treba koristiti pse tragače.
- Graničnu kontrolu na vlaku treba dovršiti prije dogovorene željezničke postaje.
- Mjere koje se poduzimaju radi kontrole ne bi u načelu smjele dovesti do kašnjenja u polasku vlakova. Ako je do kašnjenja ipak došlo, o tome treba što prije obavijestiti šefa postaje.

3. MALOGRANIČNI PROMET

- 3.1. Schengenske države mogu sklapati bilateralne sporazume sa susjednim trećim zemljama radi uspostavljanja pojednostavljenog režima „malograničnog prometa” za stanovnike pograničnog područja. Taj se režim primjenjuje na stanovnike trećih zemalja s boravištem u pograničnom području (najviše 50 km) treće zemlje koja je susjedna schengenskoj državi, koji u tom području u pravilu borave najmanje godinu dana (iznimke se mogu predvidjeti [bilateralnim sporazumima](#)) i koji imaju legitimne razloge (obiteljske veze, gospodarske i društvene razloge ili razloge povezane s kulturom) za česte prelaske granice. U okviru tog režima stanovnicima pograničnog područja dopušta se prelazak granice i boravak u pograničnom području schengenske države u neprekinutom razdoblju od najviše tri mjeseca.
- 3.2. Bilateralnim sporazumima može se predvidjeti sljedeće:
- a) uspostavljanje posebnih graničnih prijelaza rezerviranih za stanovnike pograničnog područja;
 - b) određivanje posebnih prometnih traka na graničnim prijelazima, koje su rezervirane za stanovnike pograničnog područja;
 - c) da se u iznimnim slučajevima opravdanim u lokalnim okolnostima stanovnicima pograničnih područja odobri prelazak granice na mjestima koja nisu službeni granični prijelazi te izvan za to određenog vremena. To se na primjer primjenjuje na situacije kad poljoprivrednici trebaju često prelaziti granicu kako bi radili na svojim poljima ili kad granica prolazi kroz grad. U tim se slučajevima u njihovim dozvolama za malogranični promet treba navesti na kojem se mjestu dopušta prelazak (vidjeti odjeljak I. točku 5.5.).
- 3.3. Nad stanovnicima pograničnog područja koji granicu prelaze u skladu s prethodnim točkama (a) i (b) i koji su službenicima graničnog nadzora dobro poznati jer često prelaze granicu, mogu se obično provoditi samo nasumične kontrole. Međutim, s vremena na vrijeme nad tim se osobama moraju provoditi temeljite provjere, bez upozorenja i u nepravilnim vremenskim razmacima.
- 3.4. Kad je bilateralnim sporazumom s trećom zemljom predviđeno pojednostavnjenje iz točke 3.2. pod slovom (c) (tj. dopuštanje prelaska granice na mjestima koja nisu službeni granični prijelazi), predmetna schengenska država mora provoditi nasumične

kontrole i duž granice održavati redovitu zaštitu radi sprečavanja neovlaštenih prelazaka granice.

- 3.5. Dodatne pojedinosti o kontrolama stanovnika pograničnog područja obuhvaćenih režimom malograničnog prometa navedene su u [odjeljku I. točki 5.5.](#)

*** Pravna osnova:**

- [Uredba \(EZ\) br. 1931/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju pravila o malograničnom prometu na vanjskim kopnenim granicama država članica te o izmjeni odredaba Schengenske konvencije](#)
- [bilateralni sporazumi o malograničnom prometu](#)

ODJELJAK III.: Zračne granice

1. KONTROLE U ZRAČNOJ LUCI

- 1.1. Kako bi se osigurala učinkovita granična kontrola u zračnoj luci, službenici graničnog nadzora moraju prikupiti sve potrebne informacije o voznom redu u zračnom prometu kako bi se, u skladu s protokom putnika i uvažavajući činjenicu da prednost treba dati putnicima u dolasku, razmjestio dovoljan broj osoblja.

Tehničku infrastrukturu graničnih prijelaza treba poboljšati, uključujući povećanu upotrebu čitača putovnica, e-izlaza i mobilnih terminala.

Tehnička poboljšanja treba uvesti tamo gdje je to potrebno kako bi se smanjilo vrijeme potrebno za provjere odgovarajućih baza podataka.

- 1.2. U zračnim lukama mora se postaviti odgovarajuća infrastruktura kako bi se razdvojili putnici na unutarnjim letovima (letovi između zračnih luka koje se nalaze na području bez nadzora unutarnjih granica) od onih koji lete na vanjskim letovima i spriječio neovlašteni protok osoba i/ili isprava između tih dvaju područja.
- 1.3. Granična kontrola obično se obavlja na službenom graničnom prijelazu u zračnoj luci; međutim, ako postoji opasnost povezana s unutarnjom sigurnošću i nezakonitom imigracijom, granična kontrola može se obaviti u zrakoplovu ili na izlazu.
- 1.4. Pristup međunarodnom tranzitnom području mora biti pod nadzorom; uobičajeno je da se kontrole ne obavljaju u tranzitnom području, osim ako je to opravdano razlozima povezanim s unutarnjom sigurnosti i nezakonitom imigracijom.

*** Najbolja praksa**

- Kontrolu posade treba obaviti prije kontrole putnika i to na odvojenom mjestu.
- Kad god je to moguće, treba uspostaviti zasebno mjesto za obavljanje granične kontrole druge linije.
- Kad god je to moguće, treba uspostaviti zaseban red za diplomate i putnike sa smanjenom pokretljivošću.
- Svi dijelovi zračne luke trebaju se strogo nadzirati praćenjem i ophodnjama, a posebno u području gdje se putnici prijavljuju na let, u zoni kontrole putovnica i tranzitnom području. Iz sigurnosnih razloga svu prtljaga koju su vlasnici napustili ili sve druge ostavljene sumnjive predmete treba odmah prijaviti sigurnosnim tijelima.

- 1.5. Mjesto na kojem se provode granične kontrole obavezno se utvrđuje u skladu sa sljedećim postupkom:
- a) putnici na letu iz zračne luke izvan područja bez nadzora unutarnjih granica koji dolaze u schengensku državu moraju se podvrgnuti ulaznoj kontroli u zračnoj luci dolaska tog leta. Putnici na letu unutar područja bez nadzora unutarnjih granica koji se ukrcavaju na let čije je odredište izvan tog područja (transferni putnici) moraju se podvrgnuti izlaznoj kontroli u zračnoj luci polaska tog leta;

*** Primjeri**

- Za let iz Brazilije za Lisabon s vezom u Lisabonu za Pariz ulazna kontrola obavlja se u Lisabonu.
- Za let iz Pariza za Lisabon s transferom za Braziliju izlazna kontrola obavlja se u Lisabonu.

- b) za letove iz zračne luke koja se nalazi izvan područja bez nadzora unutarnjih granica ili u nju, bez transfernih putnika i za letove s više od jednog zaustavljanja u zračnim lukama na području bez nadzora unutarnjih granica bez promjene zrakoplova:
- i. putnici na letovima iz zračne luke koja se nalazi izvan područja bez nadzora unutarnjih granica ili u nju, bez prethodnog ili kasnijeg transfera unutar područja bez nadzora unutarnjih granica moraju se podvrgnuti ulaznoj kontroli u ulaznoj zračnoj luci i izlaznoj kontroli u izlaznoj zračnoj luci,

*** Primjeri**

- Za let iz New Yorka za Berlin ulazna kontrola obavlja se u Berlinu.
- Za let iz Berlina za New York izlazna kontrola obavlja se u Berlinu.

- ii. putnici na letovima iz zračne luke koja se nalazi izvan područja bez nadzora unutarnjih granica ili u nju s više od jednog zaustavljanja na području bez nadzora unutarnjih granica bez promjene zrakoplova (tranzitni putnici) i pod uvjetom da se putnici ne mogu ukrcati u zrakoplov radi nastavka dijela puta na području bez nadzora unutarnjih granica, moraju se podvrgnuti ulaznoj kontroli u zračnoj luci dolaska i izlaznoj kontroli u zračnoj luci polaska,

*** Primjeri**

- Za let Peking–Helsinki–Frankfurt–Pariz, sa zaustavljanjima u Helsinkiju i Frankfurtu samo radi iskrcaja putnika (zabranjen je ukrcaj radi nastavka dijela puta) ulazna kontrola obavlja se za putnike koji se iskrcavaju u Helsinkiju, Frankfurtu i Parizu.
- Za let Pariz–Frankfurt–Helsinki–Peking, sa zaustavljanjima u Frankfurtu i Helsinkiju samo za ukrcaj putnika (iskrcaj zabranjen). Izlazna kontrola obavlja se u Parizu, Frankfurtu i Helsinkiju.

- Za let Sofija–Helsinki–Frankfurt–Pariz, sa zaustavljanjima u Helsinkiju, Frankfurtu samo radi iskrcaja putnika (zabranjen je ukrcaj radi nastavka dijela puta) ulazna kontrola obavlja se za putnike koji se iskrcavaju u Helsinkiju, Frankfurtu i Parizu.
- Za let Pariz–Frankfurt–Helsinki–Sofija, sa zaustavljanjima u Frankfurtu i Helsinkiju samo za ukrcaj putnika (iskrcaj zabranjen). Izlazna kontrola obavlja se u Parizu, Frankfurtu i Helsinkiju.

iii. kad na letovima iz zračne luke koja se nalazi izvan područja bez nadzora unutarnjih granica s više zaustavljanja na području bez nadzora unutarnjih granica zračni prijevoznik ukrca putnike samo radi putovanja na preostalom dijelu puta na tom području, putnici se moraju podvrgnuti izlaznoj kontroli u zračnoj luci polaska i ulaznoj kontroli u zračnoj luci dolaska. Kontrole putnika koji su se tijekom ovih zaustavljanja već nalazili u zrakoplovu i nisu se ukrcali na području bez nadzora unutarnjih granica obvezno se provode u skladu s točkom (b) podtočkom ii. Primjenjuje se obrnuti postupak na tu kategoriju letova kada je zemlja odredišta izvan područja bez nadzora unutarnjih granica.

*** Primjeri**

1. Let New York–Pariz–Frankfurt–Rim, s odobrenim ukrcajem putnika za vrijeme zaustavljanja u Parizu i Frankfurtu. Ulazna kontrola za putnike koji slijeću u Pariz, Frankfurt (uključujući i one koji su se ukrcali u Parizu) i Rim (uključujući i one koji su se ukrcali u Parizu i Frankfurtu).
2. Let Hamburg–Bruxelles–Pariz–Kairo, s odobrenim ukrcajem pri zaustavljanju u Bruxellesu i Parizu. Izlazna kontrola provodi se u Hamburgu, Bruxellesu i Parizu.

- 1.6. Kad zrakoplov mora sletjeti na najbližu sletnu stazu koja nije granični prijelaz, taj zrakoplov može nastaviti let samo uz odobrenje službenika graničnog nadzora i, u dijelu koji se odnosi na carinsku kontrolu, carinske uprave.

*** Najbolja praksa**

- Po slijetanju zrakoplova službenik graničnog nadzora treba doći do mjesta gdje je zrakoplov parkiran prije nego što se putnici iskrcavaju:
 - ako je u zrakoplovu počinjeno kazneno djelo,
 - ako postoji opasnost po unutarnju sigurnost,
 - ako postoji opasnost od nezakonite migracije,
 - ako se u zrakoplovu nalaze osobe protjerane iz drugih zemalja,
 - ako od posade treba prikupiti sve neophodne informacije.
- Sve putnike kojima je ulazak zabranjen treba odvojiti od ostalih. Kad ih nije moguće odmah vratiti u mjesto ukrcaja, do odlaska bi trebali ostati na zasebnom prostoru pod nadzorom službenika graničnog nadzora.
- Osobe koje su počinile kazneno djelo treba izravno iz zrakoplova prevesti na za to posebno određena mjesta i predati nadležnim tijelima.

*** Pravna osnova:**

- [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VI.\)](#)

- 1.7. Po potrebi treba poboljšati tehničku infrastrukturu graničnih prijelaza, uključujući povećanu upotrebu čitača putovnica, e-izlaza i mobilnih terminala.

Tehnička poboljšanja treba uvesti tamo gdje je to potrebno kako bi se smanjilo vrijeme potrebno za provjere odgovarajućih baza podataka.

- 1.8. Trebalo bi češće upotrebljavati unaprijed dostavljene informacije o putnicima (API), koje zračni prijevoznici prikupljaju i prenose u skladu s Direktivom Vijeća 2004/82/EZ, a omogućuju ciljanije kontrole svih putnika (uključujući građane EU-a) na dolaznim

letovima koji prelaze vanjske granice. Odgovornost je nacionalnih tijela utvrditi za koje se letove koji dolaze izvan schengenskog područja moraju prenositi unaprijed dostavljene informacije o putnicima u skladu s trenutačnom i ažuriranom procjenom rizika. Schengenske države mogu se koristiti tim informacijama i u svrhu izvršavanja zakonodavstva.

Na temelju nacionalnog prava schengenske države mogu od zračnih prijevoznika tražiti da prenose unaprijed dostavljene informacije o putnicima i za letove između schengenskih država koje u cijelosti primjenjuju schengensku pravnu stečevinu i onih koje je još ne primjenjuju u cijelosti.

2. KONTROLA NA UZLETIŠTIMA

- 2.1. Kontrola osoba u skladu s općim pravilima mora se osigurati i u zračnim lukama koje nemaju status međunarodnih zračnih luka prema važećem nacionalnom pravu („uzletišta”), ali kroz koje je dopušteno preusmjeravanje letova iz zračne luke koja se nalazi izvan područja bez nadzora unutarnjih granica ili prema njoj.
- 2.2. Na uzletištimima nije potrebno fizički odvajati tokove putnika s unutarnjih i ostalih letova, čime se ne dovodi u pitanje Uredba (EZ) br. 2320/2000 o zajedničkim pravilima u području sigurnosti civilnog zrakoplovstva. Osim toga, kada promet nije gust, nije nužna stalna nazočnost službenika graničnog nadzora, ali samo ako se jamči da se potreban broj osoblja može pravodobno rasporediti.
- 2.3. Kada službenici graničnog nadzora nisu stalno nazočni na uzletištu, direktor zračne luke te službenike na odgovarajući način obavješćuje o dolascima i polascima zrakoplova iz zračne luke koja se nalazi izvan područja bez nadzora unutarnjih granica ili prema njoj.

* Pravna osnova:

- [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VI.\)](#)
- [Uredba \(EZ\) br. 300/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o zajedničkim pravilima u području zaštite civilnog zračnog prometa i stavljanju izvan snage Uredbe \(EZ\) br. 2320/2002 \(Tekst značajan za EGP\)](#)

3. KONTROLE OSOBA NA PRIVATNIM LETOVIMA

- 3.1. U slučaju privatnih letova iz zračne luke koja se nalazi izvan područja bez nadzora unutarnjih granica ili prema njoj kapetan prije polijetanja mora podnijeti službenicima graničnog nadzora schengenske države odredišta te, prema potrebi, schengenske države prvog ulaska, opću izjavu koja, među ostalim, sadržava plan leta u skladu s Prilogom 2. Konvenciji o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu te informacije o osobnim podacima putnika.
- 3.2. Ako se privatni letovi koji dolaze izvan područja bez nadzora unutarnjih granica na putu za državu unutar tog područja zaustavljaju na području drugih država iz područja bez nadzora unutarnjih granica, nadležna tijela države ulaska na to područje moraju obaviti graničnu kontrolu i otisnuti ulazni pečat na opću izjavu.
- 3.3. Kada se ne može sa sigurnošću utvrditi da je riječ o letu isključivo iz područja bez nadzora unutarnjih granica ili jedino prema tom području, bez slijetanja izvan tog područja, nadležna tijela provode kontrole osoba u zračnim lukama i uzletištimu u skladu s općim pravilima.
- 3.4. Ulazak i izlazak jedrilica, ultralakih zrakoplova, helikoptera, malih zrakoplova koji mogu letjeti na kratkim udaljenostima i zračnih brodova uređuje se nacionalnim pravom, a prema potrebi i bilateralnim sporazumima.

*** Pravna osnova:**

- [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VI.\)](#)
- [Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu \(ICAO\)](#)

ODJELJAK IV.: Morske granice

1. OPĆI POSTUPCI KONTROLE U POMORSKOM PROMETU

- 1.1. Službenik graničnog nadzora koji zapovijeda graničnim prijelazom mora osigurati obavljanje učinkovite kontrole putnika i posade plovila. Kontrola će se temeljiti na analizi rizika te uključivati stalni i sveobuhvatni nadzor morskog područja.

- 1.2. Kontrole brodova provode se u luci dolaska ili luci polaska, ili na području namijenjenom za tu svrhu, koje se nalazi u neposrednoj blizini plovila, ili na plovilu u teritorijalnim vodama kako je definirano Konvencijom o pravu mora Ujedinjenih naroda. Međutim, u skladu s dogovorima postignutima o tom pitanju, kontrole se mogu provoditi tijekom uplovljavanja u područje bez nadzora unutarnjih granica ili u njemu po dolasku broda u područje bez nadzora unutarnjih granica ili njegovu odlasku iz tog područja.

Nad osobama koje ostaju na brodu ne provode se sustavne kontrole. Međutim, pretraga broda i kontrola osoba koje ostaju na brodu provode se kad je to opravdano na temelju procjene opasnosti povezane s unutarnjom sigurnošću i nezakonitom imigracijom.

- 1.3. Zapovjednik broda, brodski agent ili neka druga propisno ovlaštena osoba sastavlja popis posade i svih putnika s podacima kako se traže u obrascima 5. (popis posade) i 6. (popis putnika) Konvencije o olakšicama u međunarodnom pomorskom prometu (Konvencija FAL) te, prema potrebi, s brojevima viza ili boravišnih dozvola.

Posadom se smatraju sve osobe stvarno zaposlene na brodu tijekom plovidbe za obavljanje poslova ili pružanje usluga koje su uvrštene u popis posade.

- 1.4. Navedeni popisi moraju se bez odgode predati službenicima graničnog nadzora ili drugim tijelima najkasnije 24 sata prije dolaska u luku ili najkasnije kada brod napusti prethodnu luku ako je vrijeme putovanja kraće od 24 sata ili, ako luka pristajanja nije poznata ili se promjeni tijekom putovanja, čim ta informacija bude dostupna.
- 1.5. Potvrda primitka (potpisana preslika popisa ili elektronička potvrda o primitku) vraća se zapovjedniku broda te je on na zahtjev predočava kada se brod nalazi u luci.
- 1.6. Kapetan broda ili agent brodovlasnika odmah izvješćuje službenike graničnog nadzora o svim promjenama u popisima posade ili putnika.
- 1.7. Zapovjednik broda mora obavijestiti službenike graničnog nadzora o prisutnosti slijepih putnika na svojem brodu najkasnije 24 sata prije dolaska u luku ili najkasnije kada brod napusti prethodnu luku, ako je vrijeme putovanja kraće od 24 sata,

ili ako luka pristajanja nije poznata ili se promjeni tijekom putovanja, čim ta informacija bude dostupna. Zapovjednik broda odgovoran je za slijepe putnike.

- 1.8. Kapetan obavješćuje službenike graničnog nadzora o polasku broda. Kad to nije moguće, obraća se odgovarajućem pomorskom tijelu i daje mu drugi primjerak ispunjenog i potpisanog popisa.

*** Pravna osnova:**

– [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VI.\)](#)

2. KONTROLA BRODOVA ZA KRUŽNA PUTOVANJA

- 2.1. Brodovi za kružna putovanja brodovi su koji slijede plan putovanja prema prethodno utvrđenom programu, koji uključuje program turističkih aktivnosti u različitim lukama, a obično ne prima putnike niti dopušta putnicima iskrcaj tijekom putovanja.
- 2.2. Kapetan broda za kružna putovanja službenicima graničnog nadzora dostavlja plan i program putovanja čim se oni utvrde i najmanje 24 sata prije dolaska u luku ili najkasnije kada brod napusti prethodnu luku, ako je vrijeme putovanja kraće od 24 sata, ili ako luka pristajanja nije poznata ili se promjeni tijekom putovanja, čim ta informacija bude dostupna.
- 2.3. Ako plan putovanja broda za kružna putovanja obuhvaća isključivo luke na području bez nadzora unutarnjih granica, ne provodi se granična kontrola i brod može pristajati u lukama koje nisu granični prijelazi. Međutim, kontrole posade i putnika na tim brodovima obavljaju se samo kada je to opravdano na temelju procjene opasnosti povezane s unutarnjom sigurnošću i nezakonitom imigracijom.
- 2.4. Ako plan putovanja broda za kružna putovanja obuhvaća luke na području bez nadzora unutarnjih granica i luke izvan tog područja, granična kontrola mora se provoditi na sljedeći način:
 - a) ako brod za kružna putovanja dolazi iz luke koja se nalazi izvan područja bez nadzora unutarnjih granica i prvi put pristaje u luci koja se nalazi u schengenskoj državi, posada i putnici obvezno podliježu ulaznoj kontroli na temelju nominalnog popisa članova posade i putnika.

*** Primjer**

– Brod za kružna putovanja plovi iz Sankt Peterburga u Stockholm.

Putnici koji izlaze na kopno podliježu obveznim ulaznim kontrolama u skladu s općim pravilima, osim ako procjena opasnosti povezane s unutarnjom sigurnošću i nezakonitom imigracijom pokaže da nije potrebno provoditi takvu kontrolu;

- b) ako brod za kružna putovanja dolazi iz luke koja se nalazi izvan područja bez nadzora unutarnjih granica i ponovno pristane u luku koja se nalazi na tom području, posada i putnici podliježu obveznoj ulaznoj kontroli na temelju nominalnih prethodno navedenih popisa posade i putnika, u mjeri u kojoj su ti popisi izmijenjeni od pristajanja broda za kružna putovanja u prethodnoj luci na državnom području schengenske države.

*** Primjer**

– Ruta broda za kružna putovanja sljedeća je: iz Istanbula u Atenu, zatim u Tunis i potom u Barcelonu.

Putnici koji izlaze na kopno podliježu obveznim ulaznim kontrolama u skladu s općim pravilima, osim ako procjena opasnosti povezane s unutarnjom sigurnošću i nezakonitom imigracijom pokaže da nije potrebno provoditi takvu kontrolu. Ako u nominalnom popisu nije bilo izmjena, nije potrebno svakog putnika identificirati na temelju putne isprave. Unatoč tome, putnici koji se iskrcavaju moraju cijelo vrijeme imati sa sobom putovnice i pokazati ih službeniku graničnog nadzora ako on to zatraži;

- c) ako brod za kružna putovanja dolazi iz luke koja se nalazi na području bez nadzora unutarnjih granica i pristaje u luci koja se nalazi na tom području, putnici koji izlaze na kopno podliježu obveznoj ulaznoj kontroli u skladu s općim pravilima ako procjena opasnosti povezane s unutarnjom sigurnošću i nezakonitom imigracijom to zahtijeva;

*** Primjer**

- Brod za kružna putovanja koji najprije dolazi iz Sankt Peterburga, a zatim pristaje redom u lukama u Helsinkiju, Stockholmu i Kopenhagenu. U tom slučaju, pri kontrolama koje se provode u Stockholmu i Kopenhagenu treba uzeti u obzir činjenicu da je kontrola broda već obavljena u Helsinkiju.

- d) ako brod za kružna putovanja polazi iz luke koja se nalazi u schengenskoj državi prema luci koja se nalazi izvan područja bez nadzora unutarnjih granica, posada i putnici podliježu obveznim izlaznim kontrolama na temelju nominalnog popisa

posade i putnika. Ako procjena opasnosti povezane s unutarnjom sigurnošću i nezakonitom imigracijom to zahtijeva, putnici koji se ukrcavaju na brod podliježu obveznoj izlaznoj kontroli u skladu s općim pravilima;

*** Primjer**

– Brod za kružna putovanja plovi iz Helsinkija u Sankt Peterburg.

- e) ako brod za kružna putovanja polazi iz jedne luke koja se nalazi na području bez nadzora unutarnjih granica prema drugoj takvoj luci, ne provodi se izlazna kontrola. Međutim, kontrole posade i putnika na tim brodovima obavljaju se samo kada je to opravdano na temelju procjene opasnosti povezane s unutarnjom sigurnošću i nezakonitom imigracijom.

*** Primjer**

– Brod za kružna putovanja plovi iz Stockholma u Helsinkij, a zatim nastavlja plovidbu izvan područja bez nadzora unutarnjih granica (npr., Sankt Peterburg). U tom slučaju obično se u Stockholmu ne moraju provoditi izlazne kontrole s obzirom na to da će biti obavljene u Helsinkiju prije nego što brod izađe iz područja bez nadzora unutarnjih granica.

- 2.5. Kapetan broda ili, umjesto njega, agent brodovlasnika, mora nadležnim službenicima graničnog nadzora dostaviti popis posade i putnika u roku od najmanje 24 sata prije dolaska u luku ili najkasnije kada brod napusti prethodnu luku, ako je vrijeme putovanja kraće od 24 sata, ili ako luka pristajanja nije poznata ili se promjeni tijekom putovanja, čim ta informacija bude dostupna. Potvrda primitka (potpisana preslika popisa ili elektronička potvrda o primitku) vraća se zapovjedniku broda te je on na zahtjev predočava nakon što brod uplovi u luku.
- 2.6. U slučajevima kad službenici graničnog nadzora na temelju procjene rizika u pogledu unutarnje sigurnosti i nezakonite imigracije odluče da nije nužno provesti kontrolu putnika na kružnom putovanju u skladu s općim pravilima o graničnoj kontroli, ne zahtijeva se otiskivanje pečata u putne isprave.
- 2.7. Pri procjenjivanju sigurnosnih i migracijskih rizika službenici graničnog nadzora među ostalim bi u obzir trebali uzeti sljedeće: državljanstvo putnika, sve dostupne informacije

o brodarskom društvu i njegovoj pouzdanosti, sva izvješća o stanju i sve relevantne informacije koje posjeduju, a to uključuje i informacije pribavljene od ostalih schengenskih država ili susjednih trećih zemalja.

*** Pravna osnova:**

– [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VI.\)](#)

3. KONTROLA IZLETNIČKE PLOVIDBE

- 3.1. Izletnička plovdba upotreba je izletničkih plovila u sportske ili turističke svrhe.
- 3.2. Osobe koje se nalaze na izletničkom plovilu koje dolazi iz luke u schengenskoj državi ili polazi prema njoj ne podliježu graničnoj kontroli i mogu ući u luku koja nije granični prijelaz.

Međutim, u skladu s procjenom rizika od nezakonite imigracije, a posebno kada je obala države koja nije dio područja bez nadzora unutarnjih granica u neposrednoj blizini državnog područja predmetne schengenske države, provodi se kontrola osoba i/ili se fizički pretražuje izletničko plovilo.

- 3.3. Izletničko plovilo koje dolazi izvan područja bez nadzora unutarnjih granica može, u iznimnom slučaju, ući u luku koja nije granični prijelaz. U tim slučajevima osobe na plovilu obavješćuju lučke vlasti kako bi im odobrile ulazak u tu luku. Lučke vlasti stupaju u kontakt s tijelima u najbližoj luci određenoj kao granični prijelaz kako bi ih obavijestile o dolasku plovila. Izjava o putnicima obvezno se daje podnošenjem popisa ukrcanih osoba lučkim vlastima. Taj se popis mora staviti na raspolaganje službenicima graničnog nadzora najkasnije po dolasku. Na isti način, ako zbog više sile izletničko plovilo koje dolazi izvan područja bez nadzora unutarnjih granica mora pristati u luku koja nije granični prijelaz, lučke vlasti obavješćuju tijela u najbližoj luci određenoj kao granični prijelaz kako bi ih obavijestile o nazočnosti plovila.
- 3.4. Tijekom tih kontrola predaje se dokument koji sadrži sve tehničke karakteristike plovila te imena osoba na brodu. Primjerak tog dokumenta dostavlja se tijelima u lukama ulaska i izlaska. Sve dok se plovilo zadržava u teritorijalnim vodama jedne od schengenskih država koje u cijelosti primjenjuju schengensku pravnu stečevinu, primjerak tog dokumenta nalazi se među ispravama plovila.

- 3.5. Nad izletničkim plovilima moraju se provoditi nasumične kontrole bez obzira na procjene rizika od nezakonite imigracije.

*** Pravna osnova:**

– [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VI.\)](#)

4. KONTROLA PLOVILA ZA OBALNI RIBOLOV

- 4.1. Obalni ribolov jest ribolov koji se vrši pomoću plovila koja se vraćaju u luku na području bez nadzora unutarnjih granica svaki dan ili unutar 36 sati, ne pristajući u luci koja se nalazi izvan tog područja.
- 4.2. Posade ribarskih brodova obalnog ribolova koji se vraćaju svaki dan ili u roku od 36 sati u matičnu luku ili u bilo koju drugu luku na području bez nadzora unutarnjih granica, a da pritom ne pristaju u neku luku koja se nalazi izvan tog područja, ne kontroliraju se sustavno.
- 4.3. Kada postoji rizik od nezakonite imigracije, a osobito kada je obala treće zemlje u neposrednoj blizini državnog područja predmetne schengenske države, provodi se kontrola osoba i/ili fizička pretraga plovila.
- 4.4. Članovi posade ribarskih brodova obalnog ribolova koji nisu registrirani u luci koja se nalazi unutar područja bez nadzora unutarnjih granica moraju se kontrolirati u skladu s odredbama koje se odnose na pomorce ([odjeljak I. točka 5.3.](#)). Kapetan broda mora obavijestiti nadležna tijela o svim promjenama popisa posade i o nazočnosti putnika.

*** Pravna osnova:**

– [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VI.\)](#)

5. KONTROLA NA TRAJEKTNIM LINIJAMA

5.1. Provode se obvezne kontrole putnika na trajektnim linijama prema lukama koje se nalaze izvan područja bez nadzora unutarnjih granica. Primjenjuju se sljedeća pravila:

- a) osiguravaju se, gdje god je to moguće, zasebne trake za građane država članica EU-a, EGP-a i Švicarske te članove njihovih obitelji;
- b) kontrola putnika pješaka provodi se pojedinačno;
- c) kontrola putnika u vozilima provodi se dok su oni u vozilu;
- d) putnici na trajektima koji putuju autobusima smatraju se putnicima pješacima; ti putnici izlaze iz autobusa radi kontrole;
- e) kontrola vozača vozila za prijevoz teškog tereta i svih osoba u pratnji provodi se dok se osobe nalaze u vozilu; ta se kontrola u načelu obavlja zasebno od kontrole ostalih putnika;
- f) u svrhu brze provedbe kontrole mora postojati dovoljan broj ulaza;
- g) kako bi se posebno otkrili nezakoniti imigranti, provodi se nasumična pretraga prijevoznih sredstava kojima se koriste putnici te, prema potrebi, tereta i druge robe pohranjene u prijevoznim sredstvima;
- h) prema članovima posade trajekta treba postupati jednako kao i prema članovima posade trgovačkih brodova;
- i) ne primjenjuje se [odjeljak IV. točka 1.3.](#) (obveza predaje popisa putnika i posade). Ako se popis osoba na brodu treba sastaviti u skladu s Direktivom Vijeća 98/41/EZ o upisu osoba koje putuju putničkim brodovima koji plove prema lukama ili iz luka država članica Zajednice, presliku tog popisa kapetan broda šalje najkasnije 30 minuta nakon odlaska iz luke izvan područja bez nadzora unutarnjih granica nadležnom tijelu prve luke dolaska u schengenskim državama.

*** Pravna osnova:**

– [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VI.\)](#)

- 5.2. Kada trajekt koji dolazi izvan područja bez nadzora unutarnjih granica te obavlja više od jednog pristajanja na tom području ukrca putnike samo za preostali dio puta na tom području, ti putnici podliježu izlaznim kontrolama u luci polaska i ulaznim kontrolama u luci dolaska. Kontrole osoba koje su tijekom takvih kratkih pristajanja već na trajektu i koje se nisu ukrcale na području bez nadzora unutarnjih granica obavljaju se u luci dolaska. Obrnuti se postupak primjenjuje ako zemlja odredišta nije dio područja bez nadzora unutarnjih granica.

6. TERETNE LINIJE IZMEĐU LUKA KOJE SE NALAZE NA PODRUČJU BEZ NADZORA UNUTARNJIH GRANICA

- 6.1. Ne provode se granične kontrole na teretnim linijama između iste dvije ili više luka smještenih na području bez nadzora unutarnjih granica kada ti brodovi ne pristaju u lukama izvan tog područja i sastoje se samo od prijevoza robe.

Međutim, kontrole posade i putnika na tim brodovima obavljaju se samo kada je to opravdano na temelju procjene opasnosti povezane s unutarnjom sigurnošću i nezakonitom imigracijom.

ODJELJAK V.: Kontrola plovidbe unutarnjim vodama

1. PLOVIDBA UNUTARNJIM VODAMA

- 1.1. Plovidba unutarnjim vodama koja uključuje prelazak vanjske granice obuhvaća upotrebu svih vrsta brodica i plovila na rijekama, kanalima i jezerima u poslovne svrhe ili za razonodu.
- 1.2. Kontrola plovidbe na unutarnjim vodama jednaka je kontroli koja se općenito provodi u pomorskom prometu.

- 1.3. Kod plovila za poslovne svrhe kapetan i zaposlenici na brodu koji se nalaze na popisu članova posade te članovi obitelji tih osoba koji žive na brodu smatraju se članovima posade ili jednakima članovima posade.

*** Pravna osnova:**

– [Zakonik o schengenskim granicama \(Prilog VI.\)](#)

TREĆI DIO: ZAŠTITA DRŽAVNE GRANICE

1. SVRHA ZAŠTITE

1.1. Glavne svrhe zaštite vanjske državne granice na mjestima izvan graničnih prijelaza te zaštite tih graničnih prijelaza izvan utvrđenog radnog vremena sljedeće su:

- a) sprečavanje i odvrćanje osoba od neovlaštenih prelazaka granice;
- b) suzbijanje prekograničnog kriminaliteta;
- c) primjena ili poduzimanje mjera protiv osoba koje su nezakonito prešle granicu;
- d) održavanje pouzdane informiranosti o stanju i sposobnosti reagiranja;
- e) potpora identifikaciji i registraciji osoba koje nezakonito prelaze granicu.

1.2. Službenik koji zapovijeda mora poduzeti sve nužne mjere za sprečavanje neovlaštenog prelaska granice i razmjestiti osoblje i druga sredstva na temelju procjene rizika od nezakonit imigracije i prekograničnog kriminaliteta.

Sredstva koja se pritom koriste odabiru se u skladu s vrstom i prirodom granice (kopnena, na unutarnjim vodnim putovima ili morska).

2. METODE ZAŠTITE

2.1. Zaštita se može provoditi korištenjem stacionarnih ili pokretnih jedinica koje svoje dužnosti obavljaju:

- a) ophodnjom;
- b) smještajem na mjestima koja jesu ili koja se smatraju osjetljivima.

2.2. Treba uvesti česte i iznenadne promjene razdoblja i metoda provođenja zaštite kako bi se neovlašteni prelasci granice učinkovito otkrili.

2.3. Glavne su zadaće ophodnje:

- a) nadziranje terena na kojem djeluju;

- b) sprečavanje opasnosti za javni red i unutarnju sigurnost u području ophodnje;
- c) kontrola isprava osoba zatečenih na tom području koje nisu poznate timu u ophodnji;
- d) zaustavljanje svih sumnjivih osoba bez isprava i traženje od njih da iscrpno objasne razloge svoje prisutnosti na tom području;
- e) zaustavljanje i privođenje osoba koje su nezakonito prešle ili pokušale prijeći granicu u najbližu postaju službenika graničnog nadzora radi identifikacije, registracije i uzimanja otisaka prstiju u svrhe povezane s Uredbom Eurodac u pogledu osoba koje nezakonito prelaze granicu te tražitelja azila koji imaju najmanje 14 godina;
- f) osigurati sve dokaze povezane s neovlaštenim prelascima granice ili drugim incidentima na granici.

Za vrijeme ophodnji treba se koristiti posebnim psima tragačima. Kako bi se poboljšale ophodnje i nadziranje granice, treba koristiti i helikoptere, ophodne brodove i terenska vozila.

2.4. Glavne su zadaće stacionarnih jedinica:

- a) promatranje mjesta koja se smatraju osjetljivima u pogledu nezakonitog prelaska granice ili krijumčarenja;
- b) zaustavljanje i privođenje osoba koje su nezakonito prešle granicu ili su to pokušale učiniti u postaju službenika graničnog nadzora.

2.5. U skladu s pribavljenim informacijama treba organizirati posebne operacije radi hvatanja krijumčarenih osoba i njihovih krijumčara.

2.6. Zaštitu treba poduprijeti integriranim, mobilnim i prenosivim sustavima i opremom za tehnički nadzor (tj. radari, bespilotne letjelice, CCTV, različiti senzori i infracrvene ili termalne kamere kako bi se omogućilo gledanje noću).

*** Pravna osnova:**

– [Zakonik o schengenskim granicama \(članak 13.\)](#)

ČETVRTI DIO: POPIS RELEVANTNIH PRAVNIH INSTRUMENATA

• Pravo Unije:

- [Konvencija o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985.](#) između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama, potpisana u Schengenu 19. lipnja 1990. ([SL L 239, 22.9.2000., str. 19.](#))
- [94/795/PUP: Odluka Vijeća od 30. studenoga 1994. o zajedničkoj akciji koju je Vijeće donijelo na temelju članka K.3. stavka 2. točke \(b\) Ugovora o Europskoj uniji o olakšavanju putovanja za učenike iz trećih zemalja s boravištem u državi članici](#) (SL L 327, 19.12.1994., str. 1.)
- [Uredba Vijeća \(EZ\) br. 1683/95 od 29. svibnja 1995.](#) o utvrđivanju jedinstvenog obrasca za vize ([SL L 164, 14.7.1995., str. 1.](#)) kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 334/2002 od 18. veljače 2002. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1683/95 od 29. svibnja 1995. o utvrđivanju jedinstvenog obrasca za vize (SL L 53, 23.2.2002., str. 7.)
- [Povelja o temeljnim pravima Europske unije](#) (SL C 364, 18.12.2000., str. 1.)
- [Direktiva Vijeća br. 2001/51/EZ od 28. lipnja 2001.](#) o dopuni odredaba članka 26. Konvencije o primjeni Sporazuma iz Schengena od 14. lipnja 1985. ([SL L 187, 7. 7.2001., str. 45.](#))
- [Uredba Vijeća \(EZ\) br. 333/2002 od 18. veljače 2002.](#) o jedinstvenom obliku obrazaca za unošenje vize koju države članice izdaju nositeljima putnih isprava koje država članica koja sastavlja obrazac ne priznaje ([SL L 53, 23.2.2002., str. 4.](#))
- [Uredba Vijeća br. 1030/2002 od 13. lipnja 2002.](#) o utvrđivanju jedinstvenog obrasca boravišnih dozvola za državljane trećih zemalja ([SL L 157, 15.6.2002., str. 1.](#))
- [Uredba Vijeća \(EZ\) br. 693/2003 od 14. travnja 2003.](#) o uspostavi posebnog Dokumenta o pojednostavljenom tranzitu (FTD), Dokumenta o pojednostavljenom željezničkom tranzitu (FRTD), izmjeni Zajedničkih konzularnih uputa, te Zajedničkog priručnika ([SL L 099, 17.4.2003., str. 8.](#))
- [Uredba Vijeća \(EZ\) br. 694/2003 od 14. travnja 2003.](#) o jedinstvenim obrascima za Dokument o pojednostavljenom tranzitu (FTD) i Dokument o pojednostavljenom željezničkome tranzitu (FRTD), kako je utvrđeno Uredbom (EZ) br. 693/2003 ([SL L 099, 17.4.2003., str. 15.](#))
- [Odluka Vijeća od 8. ožujka 2004.](#) o sklapanju Memoranduma o razumijevanju između Europske zajednice i Državne uprave za turizam Narodne Republike Kine o vizama i povezanim pitanjima za turističke skupine iz Narodne Republike Kine (ADS) ([SL L 83, 20.3.2004., str. 12.](#))

- [Uredba \(EZ\) br. 851/2004](#) Europskog Parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o osnivanju Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti (SL L 142, 30.4.2004., str. 1.)
- [Direktiva Vijeća 2004/38/EZ](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište na području države članice (SL L 229, 29.6.2004., str. 35.)
- [Uredba Vijeća br. 2252/2004](#) od 13. prosinca 2004. o standardima za sigurnosna obilježja i biometrijske podatke u putovnicama i putnim ispravama koje izdaju države članice (SL L 385, 29.12.2004., str. 1.)
- [Odluka br. 896/2006](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o uspostavi pojednostavljenog režima kontrole osoba na vanjskim granicama na temelju jednostranog priznanja od strane država članica određenih dozvola boravka koje su izdale Švicarska i Lihtenštajn u svrhu tranzita preko njihova državnog područja (SL L 167, 20.6.2006., str. 8.)
- [Uredba \(EZ\) br. 1931/2006](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju pravila o malograničnom prometu na vanjskim kopnenim granicama država članica te o izmjeni odredaba Schengenske konvencije (SL L 405, 30.12.2006.; ispravak SL L 29, 3.2.2007., str. 3.)
- [Uredba \(EZ\) br. 1987/2006](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o uspostavi, djelovanju i korištenju druge generacije Schengenskog informacijskog sustava (SIS II) (SL L 381, 28.12.2006., str. 4.)
- [Odluka Vijeća 2007/533](#) od 12. lipnja 2007. o osnivanju, radu i korištenju druge generacije Schengenskog informacijskog sustava (SIS II), poglavlja od V. do IX. (SL L 2015, 7.8.2007., str. 63.)
- [Odluka Vijeća br. 2007/801/EZ](#) od 6. prosinca 2007. o punoj primjeni odredaba schengenske pravne stečevine u Češkoj Republici, Republici Estoniji, Republici Latviji, Republici Litvi, Republici Mađarskoj, Republici Malti, Republici Poljskoj, Republici Sloveniji i Slovačkoj Republici (SL L 323, 8.12.2007., str. 34.)
- [Uredba \(EZ\) br. 300/2008](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o zajedničkim pravilima u području zaštite civilnog zračnog prometa i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 2320/2002 (Tekst značajan za EGP) (SL L 97, 9.4.2008., str. 72.)
- [Uredba \(EZ\) br. 767/2008](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o viznom informacijskom sustavu (VIS) i razmjeni podataka među državama članicama o vizama za kratkotrajni boravak (Uredba o VIS-u) (SL L 218, 13.8.2008., str. 60.–81.)
- [Odluka Vijeća br. 2008/903/EZ](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2008. o punoj primjeni odredaba schengenske pravne stečevine u Švicarskoj Konfederaciji (SL L 327, 5.12.2008., str. 15.)

- [Uredba \(EZ\) br. 810/2009 od 13. srpnja 2009. o uspostavi Zakonika Zajednice o vizama \(Zakonik o vizama\) \(SL L 243, 15.9.2009, str. 1.\)](#)
- [Uredba \(EU\) br. 265/2010 od 25. ožujka 2010. o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i Uredbe \(EZ\) br. 562/2006 u vezi s kretanjem osoba s vizom za dugotrajni boravak \(SL L 85, 31.3.2010., str. 1.\)](#)
- [Odluka Komisije od 19. ožujka 2010. \(C\(2010\)1620 final\) o uspostavi Priručnika za obradu zahtjeva za izdavanje viza i izmjenu izdanih viza](#)
- [Odluka Vijeća 2011/842/EU od 13. prosinca 2011. o punoj primjeni odredaba schengenske pravne stečevine u Kneževini Lihtenštajn \(SL L 334, 16.12.2011., str. 27.\)](#)
- [Direktiva 2011/95/EU od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni statusa izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite \(SL L 337, 20.12.2011. str. 9.\)](#)
- [Direktiva 2013/32/EU od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite \(SL L 180, 29.6.2013., str. 60.\)](#)
- [Direktiva 2013/33/EU od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite \(SL L 180, 29.6.2013., str. 96.\)](#)
- [Uredba \(EU\) br. 604/2013 od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva \(Dublinska uredba\) \(SL L 180, 26.6.2013., str. 31.\)](#)
- [Uredba \(EU\) br. 603/2013 od 26. lipnja 2013. o uspostavi sustava „Eurodac” za usporedbu otisaka prstiju za učinkovitu primjenu Uredbe \(EU\) br. 604/2013 o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva i o zahtjevima za usporedbu s podacima iz Eurodaca od strane tijela kaznenog progona država članica i Europolu u svrhu kaznenog progona te o izmjeni Uredbe \(EU\) br. 1077/2011 o osnivanju Europske agencije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde \(SL L 180, 29.6.2013., str. 1.\)](#)
- [Odluka br. 1082/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju i o stavljanju izvan snage Odluke br. 2119/98/EZ \(SL L 293, 5.11.2013., str. 1.\)](#)
- [Provedbena uredba Komisije \(EU\) br. 118/2014 od 30. siječnja 2014. o izmjeni Uredbe \(EZ\) br. 1560/2003 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća \(EZ\) br. 343/2003 o uvođenju kriterija i mehanizama za utvrđivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za azil koji državljani treće zemlje podnosi u jednoj od država članica \(SL L 39, 8.2.2014., str. 1.\)](#)

- [Odluka br. 565/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uvođenju pojednostavljenog režima kontrole osoba na vanjskim granicama na temelju jednostranog priznanja od strane Bugarske, Hrvatske, Cipra i Rumunjske određenih isprava kao jednakovrijednih njihovim nacionalnim vizama za tranzit ili namjeravani boravak na njihovim državnim područjima koji ne premašuje 90 dana u svakom razdoblju od 180 dana i stavljanju izvan snage odluka 895/2006/EZ i 582/2008/EZ \(SL L 157, 27.5.2014., str. 23.\)](#)
- [Direktiva 2014/66/EU od 15. svibnja 2014. o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u okviru premještanja unutar društva \(SL L 157, 27.5.2014., str. 1.\)](#)
- [Uredba \(EU\) 2016/399 od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica \(Zakonik o schengenskim granicama\) \(SL L 77, 23.3.2016., str. 1.\)](#)
- [Uredba \(EU\) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ \(Opća uredba o zaštiti podataka\), SL L 119, 4.5.2016., str. 1.](#)
- [Direktiva \(EU\) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP, SL L 119, 4.5.2016., str. 89.](#)
- [Direktiva \(EU\) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o uvjetima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova *au pair* \(preinaka\) \(SL L 132, 21.5.2016., str. 21.\)](#)
- [Uredba \(EU\) 2018/1806 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o popisu trećih zemalja čiji državljani moraju imati vizu pri prelasku vanjskih granica i zemalja čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva, \(SL L 303, 28.11.2018., str. 39.–58.\)](#)

• **Međunarodno pravo:**

- [Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu od 7. prosinca 1944. \(Konvencija ICAO, prilozi 2. i 9.\)](#)
- [Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava od 4. studenoga 1950. i njezini protokoli](#)
- [Ženevska konvencija o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951., kako je izmijenjena Protokolom iz New Yorka od 31. siječnja 1967.](#)

- [Bečka konvencija o diplomatskim odnosima od 18. travnja 1961.](#)
- [Konvencija o olakšicama u međunarodnom pomorskom prometu \(FAL\) od 9. travnja 1965.](#)
- [Sporazum između Europske zajednice i njezinih država članica, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, o slobodnom kretanju osoba \(SL L 114, 30.4.2002., str. 6.\)](#)
- [Konvencija Međunarodne organizacije rada br. 185. o identifikacijskim ispravama pomoraca od 19. lipnja 2003.](#)
- [bilateralni sporazumi o malograničnom prometu](#)

DODATAK A

POSTUPAK OBAVJEŠĆIVANJA

Ako država članica³³ namjerava provoditi ciljane kontrole osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije, u skladu s člankom 8. stavkom 2.a Zakonika o schengenskim granicama, ona o planiranoj primjeni tih ciljanih kontrola mora bez odgode obavijestiti:

1. druge države članice;
2. Agenciju za europsku graničnu i obalnu stražu; i
3. Komisiju.

Predmetna država članica može odlučiti obavijest ili neke njezine dijelove proglasiti povjerljivima.

Obavijest mora sadržavati objašnjenje razloga, opsega i trajanja tog odstupanja na temelju sljedećih uputa, kako bi se osigurao koristan učinak (*effet utile*) obavijesti te posebno omogućilo da ostale države članice, Komisija i Agencija izraze eventualne zabrinutosti.

Razlozi se moraju potkrijepiti objektivnim elementima relevantnim za odstupanje od sustavnih kontrola na određenim graničnim prijelazima.

Predmetne države članice posebno bi trebale dostaviti:

- glavne karakteristike protoka na predmetnom graničnom prijelazu ili više njih, kao što su kategorije osoba koje prelaze granicu,
- procijenjeni udio državljana trećih zemalja i udio osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije koji prelaze tu granicu,
- naznaku da su sustavne kontrole uzrok navodnom povećanju vremena čekanja (a ne primjerice radovi na cesti u području u blizini graničnog prijelaza). Općenito upućivanje na nadolazeće praznike nije dostatno u tom pogledu. Ne postoji univerzalni pokazatelj nerazmjernog učinka na protok prometa koji bi se primjenjivao na sve države članice ili sve granične prijelaze. U ocjeni nerazmjernog učinka na vrijeme čekanja mora se uzeti u obzir prosječno vrijeme čekanja ili prethodno zabilježena kašnjenja,
- informacije o tome kako će se odstupanjem ublažiti nerazmjeran učinak na protok prometa na predmetnom graničnom prijelazu ili više njih.

Mora se navesti predmetni granični prijelaz ili više njih.

³³ U ovom se tekstu pojam „država članica” treba shvatiti na način da obuhvaća četiri zemlje pridružene Schengenu.

Planirano trajanje odstupanja mora biti razmjerno i ne smije prelaziti ono što je potrebno za njegovu provedbu. Za svaki granični prijelaz mora se navesti predviđeni datum završetka odstupanja. Odstupanja na neodređeno vrijeme nisu prihvatljiva. U skladu s člankom 15. Zakonika o schengenskim granicama države članice trebale bi rasporediti dovoljan broj odgovarajućeg osoblja i sredstava za provedbu sustavnih kontrola provjerama u relevantnim bazama podataka.

Država članica trebala bi u obavijesti navesti datum dostavljanja procjene rizika Agenciji u skladu s člankom 8. stavkom 2.a Zakonika o schengenskim granicama i objasniti glavne elemente procjene rizika kako bi adresati te obavijesti mogli utvrditi informirano stajalište.

Ako druge države članice, Agencija ili Komisija izraze zabrinutost o namjeri odstupanja od pravila sustavne kontrole provjerom u bazama podataka, moraju predmetnu državu članicu o tim zabrinutostima obavijestiti u roku od dva tjedna nakon primitka obavijesti. Država članica mora uzeti u obzir te zabrinutosti.

Države članice trebale bi uspostaviti unutarnje kanale za komunikaciju te bi o tome morale obavijestiti druge države članice i Komisiju putem svojih stalnih predstavništava slanjem obavijesti kontaktnoj točki u stalnom predstavništvu i na zajedničku adresu e-pošte (HOME-BORDERS@ec.europa.eu).

DODATAK B

POSTUPAK ZA PROVEDBU ODSUPANJA OD NAČELA SUSTAVNIH PROVJERA U RELEVANTNIM BAZAMA PODATAKA NA TEMELJU ČLANKA 8. ZAKONIKA O SCHENGENSKIM GRANICAMA (KAKO JE IZMIJENJEN UREDBOM 2017/458), UKLJUČUJUĆI PROCJENU RIZIKA

U članku 8. stavku 2.a Uredbe 2017/458 utvrđeno je da se državama članicama dopušta odstupanje od načela sustavnih provjera u relevantnim bazama podataka za osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije koje prelaze vanjske granice pod uvjetom da su ispunjena dva kumulativna uvjeta:

1. predmetna država članica mora dokazati nerazmjeran učinak na protok prometa u odnosu na provođenje sustavnih kontrola osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije („Ako bi kontrole provjerom u bazama podataka iz stavka 2. točaka (a) i (b) imale **nerazmjeran učinak na protok prometa** [...]”);
2. prije donošenja odluke o odstupanju predmetna država članica mora pripremiti procjenu rizika kojom će dokazati da provođenje ciljanih kontrola osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije neće dovesti do sigurnosnih rizika („[...] **na temelju procjene rizika povezanih s javnim poretком, unutarnjom sigurnosti, javnim zdravljem ili međunarodnim odnosima bilo koje države članice**”).

Kako bi se osigurao koristan učinak (*effet utile*) odredbi o privremenom odstupanju, trebalo bi pojasniti sljedeće aspekte koji se odnose na procjenu rizika od provođenja ciljanih kontrola i postupak nakon obavijesti o namjeri odstupanja kako slijedi:

A. Procjena rizika

1. Država članica koja želi primijeniti odstupanje priprema procjenu rizika u skladu s metodologijom CIRAM.

Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu u bliskoj će suradnji s državama članicama razviti standardizirani obrazac za izvješćivanje u kojem će se iskoristiti sinergije s drugim postojećim procjenama rizika i procjenama osjetljivosti te mu omogućiti pristup na internetu.

2. Procjena rizika sa zaključkom da postoji niska [ili srednja] razina prijetnje podnosi se Agenciji prije stvarne provedbe odstupanja na standardiziranom obrascu za izvješćivanje. U iznimnim okolnostima (primjerice izniman i nepredviđen priljev putnika iz EU-a/EGP-a/Švicarske na određenom graničnom prijelazu) procjena rizika može se podnijeti istodobno s provedbom odstupanja samo ako je već podnesena obavijest koja sadržava opsežne informacije kojima se dokazuje neposredan nerazmjeran utjecaj na protok prometa na predmetnom graničnom prijelazu.

U članku 8. stavku 2.a drugom podstavku navodi se: „U procjeni rizika navode se razlozi za privremeno smanjenje ciljanih kontrola provjerom u bazama podataka te se njome uzima u obzir, među ostalim, nerazmjerni učinak na protok prometa i osiguravaju statistički podaci o putnicima i incidentima povezanim s prekograničnim kriminalitetom.” Budući da se odstupanja mogu primjenjivati samo na osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije, procjena rizika treba biti usmjerena na rizike koje te osobe uzrokuju na određenim graničnim prijelazima.

Konkretno, procjena rizika države članice, kako je utvrđena u članku 8. stavku 2.a Zakonika o schengenskim granicama, pripremljena u skladu s metodologijom CIRAM i predloškom uključuje sljedeće:

- I. opis razloga za privremeno smanjenje ciljanih kontrola provjerom u bazama podataka te kvantitativne podatke (primjerice predviđeni protok putnika, vrijeme obrade po putniku ili slično) kojima se dokazuje nerazmjerni utjecaj na protok prometa na odabranom graničnom prijelazu ili na više njih nakon što su iscrpljene mogućnosti za povećanje kapaciteta;
- II. procijenjeni udio u ukupnom broju te dominantne profile putnika s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije koji bi mogli predstavljati prijetnju povezanu s javnim poretkom, unutarnjom sigurnosti, javnim zdravljem ili međunarodnim odnosima bilo koje države članice tijekom razdoblja primjene odstupanja od sustavne provjere;
- III. procjenu mogućeg učinka odstupanja na sigurnost, tj. javni poredak, unutarnju sigurnost itd. država članica, uključujući procjenu mogućeg učinka odstupanja na prometnu povezanost s drugim državama članicama.

Procjena rizika sa zaključkom da su rizici povezani s javnim poretkom, unutarnjom sigurnosti, javnim zdravljem ili međunarodnim odnosima bilo koje države članice visoki neće dovesti do odstupanja.

Na temelju procjene rizika sa zaključkom da su rizici povezani s javnim poretkom, unutarnjom sigurnosti, javnim zdravljem ili međunarodnim odnosima bilo koje države članice niski [ili umjereni], predmetna država članica trebala bi osigurati da utvrđeni rizici za svaki predmetni granični prijelaz budu ublaženi odgovarajućim strategijama i sredstvima. Te strategije i mjere bit će opisane u procjeni rizika koja se dostavlja Agenciji.

3. Agencija ocjenjuje dostavljenu procjenu rizika u vremenskom okviru koji se usuglašava s predmetnom državom članicom. Agencija se pri ocjeni procjena rizika koje su dostavile države članice može koristiti vlastitim resursima i informacijama, posebno informacijama prikupljenima u okviru procjena osjetljivosti. Može tražiti savjet Europolu ili drugih agencija EU-a.

- A. Ako je procjena rizika nepotpuna ili dostavljeni podaci nisu relevantni, Agencija što prije mora stupiti u kontakt s predmetnom državom članicom kako bi zatražila dodatne informacije/obrazloženja.

Ako država članica ne dostavi potpunu procjenu rizika u roku koji je dogovoren s Agencijom, Agencija bi o tome trebala obavijestiti ostale države članice i Komisiju nakon slanja konačnog upita predmetnoj državi članici.

- B. U slučaju neslaganja predmetne države članice i Agencije u pogledu potpunosti i relevantnosti dostavljene procjene rizika nastojat će se postići zajedničko razumijevanje na bilateralnoj osnovi u razumnom roku (najviše u roku od dva tjedna).

Ako neslaganja ne budu riješena, Agencija obavješćuje Komisiju i druge države članice. Može se sazvati sastanak koji uključuje Agenciju, predmetnu državu članicu, Komisiju i prema potrebi druge države članice. U tom slučaju Komisija organizira sastanak i poziva relevantne dionike na sudjelovanje.

Stajalište Agencije prvo se dostavlja državi članici koja je podnijela procjenu rizika kako bi ona mogla dati komentare. Agencija o svojem stajalištu obavješćuje Komisiju i druge države članice.

4. Predmetna država članica mora redovito ažurirati svoju procjenu rizika. Pri tome prema potrebi treba slijediti točke od A.1 do A.3.

B. Obavijest o namjeri odstupanja i daljnje postupanje nakon takve obavijesti

1. Predmetna država članica obavješćuje druge države članice, Komisiju i Agenciju o namjeri odstupanja. Obavijest mora ispuniti najmanje zahtjeve utvrđene u Prilogu A ovom Praktičnom priručniku za službenike graničnog nadzora.

2. Ako države članice, Agencija ili Komisija izraze zabrinutost o namjeri provedbe ciljanih kontrola provjerom u bazama podataka, bez odgode o toj zabrinutosti obavješćuju predmetnu državu članicu. Druge države članice ili Komisija mogu zatražiti od Agencije da provjeri jesu li razlozi za zabrinutost opravdani.

Države članice koje izraze zabrinutost mogu o tome obavijestiti i Agenciju, Komisiju i druge države članice. Iako bi u načelu zabrinutosti trebalo riješiti na bilateralnoj osnovi s državom članicom koja je podnijela obavijest o namjeri odstupanja, ovisno o količini i prirodi tih zabrinutosti (primjerice ako su povezane s istim aspektom) može se sazvati sastanak svih strana koje su izrazile zabrinutost, a pritom obavijestiti druge stranke koje su imale pravo izraziti zabrinutost, ali nisu to učinile. Taj se sastanak može sazvati na inicijativu bilo koje od uključenih strana. Komisija je odgovorna za organizaciju tih sastanaka i predsjedanje njima.

3. Država članica koja namjerava odstupiti od sustavnih kontrola osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije provjerom u bazama podataka mora te zabrinutosti uzeti u obzir.

4. Predmetna država članica svakih šest mjeseci podnosi izvješće Komisiji i Agenciji o ciljanoj primjeni kontrola provjerom u bazama podataka za osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije. Izvješća bi trebala pružiti detaljne informacije o stvarnoj upotrebi ciljane kontrole na određenim graničnim prijelazima, podatke o protoku prometa na graničnim prijelazima na koje se odnosi odstupanje i o njihovom utjecaju na razvoj procjene rizika povezanih s javnim poretком, unutarnjom sigurnosti, javnim zdravljem ili međunarodnim odnosima predmetne države članice.

Za svaki granični prijelaz i za svako razdoblje u kojem su se primjenjivala odstupanja država članica u tom izvješću navodi barem sljedeće informacije:

- točno vrijeme kada su se primjenjivala odstupanja (započelo: sati i minute u UTC formatu; završilo: sati i minute u UTC formatu),
- broj putnika koji su prešli granicu, razvrstanih po državljanstvu i smjeru putovanja (ulazak/izlazak),
- broj osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije koje nisu provjerene u bazama podataka pri ulasku, razvrstanih po državljanstvu i smjeru putovanja (ulazak/izlazak),
- broj osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije koje su provjerene u bazama podataka, razvrstanih po državljanstvu i smjeru putovanja (ulazak/izlazak),
- broj pronađenih rezultata u relevantnim bazama podataka za putnike koji su bili predmet ciljanih kontrola, razvrstanih po smjeru putovanja (ulazak/izlazak), državljanstvu i bazi podataka.

Osim toga, države članice prema potrebi nastoje dostaviti sljedeće kontekstualne informacije po graničnom prijelazu i po mjesecu za cijelo razdoblje izvješćivanja³⁴:

- broj putnika koji prelaze granicu, razvrstanih po državljanstvu i smjeru putovanja (ulazak/izlazak),
- broj pronađenih rezultata u relevantnim bazama podataka tijekom sustavnih provjera, razvrstanih po smjeru putovanja (ulazak/izlazak) i državljanstvu.

³⁴ Ova se obveza izvješćivanja može preispitati nakon prvog izvješćivanja.